

# Meerjarenprogrammabegroting 2021-2024



**Datum gewijzigd: 16-11-2020**

**Documentversie: Blz 113 gewijz. amendement Prioriteitennota 2021**



# Inhoudsopgave

■ 1	Inleiding	
■ 2	Bestuurlijke structuur	
	2.1   Samenstelling Raad	8
	2.2   Samenstelling College	9
■ 3	Deel 1: Beleidsbegroting	
	3.1   Bouwend Voorst	12
	3.2   Mooi Voorst	18
	3.3   Bedrijvig Voorst	29
	3.4   Gezond Voorst	35
	3.5   Sociaal Voorst	44
	3.6   Veilig Voorst	51
	3.7   Dienstverlenend Voorst	56
	3.8   Algemene dekkingsmiddelen en financieringen	61
	3.9   Overhead	66
■ 4	Paragrafen	
	4.1   Paragraaf Lokale heffingen	69
	4.2   Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	77
	4.3   Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	83
	4.4   Paragraaf Financiering	88
	4.5   Paragraaf Bedrijfsvoering	92
	4.6   Paragraaf Verbonden partijen	96
	4.7   Paragraaf Grondbeleid	108
■ 5	Deel 2: Financiële begroting	
	5.1   Uiteenzetting Financiële positie (financieel meerjarenperspectief 2021-2024)	110
■ 6	Bijlagen	
	Vaststellingsbesluit	119



# Hoofdstuk 1

## Inleiding

## **Inleiding**

Voor u ligt de Meerjarenprogrammabegroting 2021-2024. In deze inleiding gaan wij in op de plaats van de begroting in de planning- en controlcyclus en recente ontwikkelingen.

## **Planning & control-cyclus**

De planning- en controlcyclus van een begrotingsjaar beslaat een periode van twee jaren: de cyclus strekt zich uit van de behandeling van de prioriteitennota in de maand juni voorafgaand aan het begrotingsjaar tot de behandeling van de programmarekening in de maand juni na afloop van het begrotingsjaar. Dit brengt met zich mee dat in elk kalenderjaar de planning- en controlcyclus van drie begrotingsjaren aan de orde is. De cyclus voltrekt zich op twee vaste tijdstippen van het jaar: in de maand juni worden de programmarekening van het vorige begrotingsjaar, het voortgangsbericht van het lopende begrotingsjaar en de prioriteitennota voor het komende begrotingsjaar behandeld. In de maand oktober worden de bestuursrapportage van het lopende begrotingsjaar en de programmabegroting voor het komende begrotingsjaar behandeld. Deze samenhangende planning is een bewuste keuze: de raad kan op deze manier bij de behandeling van de prioriteitennota rekening houden met de resultaten van het afgelopen begrotingsjaar en met de laatste ontwikkelingen in het lopende begrotingsjaar. Bij de vaststelling in het najaar van de begroting voor het komende jaar kan de raad rekening houden met de laatste ontwikkelingen in het lopende begrotingsjaar. De planning- en controlcyclus steekt op deze manier consistent in elkaar en biedt de gemeenteraad optimale mogelijkheden om in samenhang te sturen en te controleren.

## **Context meerjarenprogrammabegroting 2021-2024**

Deze nieuwe Meerjarenprogrammabegroting 2021-2024 is opgesteld in een zeer bijzondere periode. Begin 2020 werden we geconfronteerd met het coronavirus dat heeft geleid tot een wereldwijde crisis met een enorme impact op het maatschappelijk leven. Het college heeft, in lijn met de koers van het Rijk, zich ingespannen om de impact van de COVID-19 crisis op onze inwoners en ondernemers zo klein mogelijk te houden, door onder andere het kwaliteitsniveau van de voorzieningen op peil te houden. Hoe groot de impact van corona is op de gemeentefinanciën is nu nog niet vast te stellen. De ontwikkelingen van het aantal besmettingen, een potentiële tweede golf en de ontwikkeling van een vaccin tegen COVID-19 hebben hier onder andere invloed op. Een aantal directe financiële gevolgen zijn niet structureel van aard. Wat de structurele effecten uiteindelijk wel zullen zijn, weten we pas achteraf. Naast deze onzekerheden door COVID-19 zijn de ontwikkelingen in de algemene uitkering van het gemeentefonds zeer onzeker. Daarnaast is de herijking van het gemeentefonds wederom uitgesteld tot 2022, ook het effect hiervan is ongewis. Met de motie 'zoeken naar houvast' heeft u het college opgedragen diverse financiële scenario's aan de raad te presenteren met de kennis die voorhanden is, inclusief een scenario met een sluitende begroting zonder lastenverzwaring voor burgers en bedrijven. Voor de uitvoering van deze motie heeft het college daarom gekeken naar alle ontwikkelingen, voor zover deze uiteraard bekend zijn. De uitwerking van de scenario's zijn als bijlage bij de prioriteitennota 2021 aan u gepresenteerd.

## **Financieel MeerjarenPerspectief 2021-2024**

Tegen deze achtergrond is de Meerjarenprogrammabegroting 2021-2024 opgesteld. Naast de structurele effecten van de Bestuursrapportage 2020, waarin ook de op Prinsjesdag gepubliceerde septembercirculaire 2020 (de ontwikkeling van de algemene uitkering) is opgenomen, zijn de autonome ontwikkelingen conform de uitgangspunten van deze begroting verwerkt alsmede de structurele effecten van de Prioriteitennota 2021. Het financieel meerjarenperspectief (FMP) laat structureel negatieve saldi zien

voor de gehele looptijd van deze begroting, 2021 tot en met 2024. De negatieve saldi voor deze jaren zijn afgerond respectievelijk € 1.435.500, € 1.169.500, € 1.253.300 en € 1.202.800. Het financieel meerjarenperspectief vindt u terug in deel 2: Financiële begroting (blz.109 en verder). Om uiteindelijk een structureel sluitende begroting te realiseren wordt in deze stap van de begroting voorgesteld uitvoering te geven aan scenario 2: Lastenverzwaring is pijn verdelen zoals opgenomen in de Prioriteitennota 2021-2024.

College van burgemeester en wethouders.

# Hoofdstuk 2

## Bestuurlijke structuur



## 2.1 Samenstelling Raad

De samenstelling van de gemeenteraad van Voorst is als volgt:

Partij	Raadszetels	Fractie-vertegenwoordigers	Wethouders
Gemeente Belangen	9	1	2
VVD-Liberaal 2000	4	4	
CDA	1	4	1
PvdA-GroenLinks	2	2	
D66	1	4	1
Lijst Arend	1	1	
Fractie Suelmann	1		
<b>Totaal</b>	<b>19</b>	<b>16</b>	<b>4</b>

### Voorzitter gemeenteraad

De heer drs J.T.H.M. (Jos) Penninx

### Raadsgriffier

Mevrouw drs B.J.M. (Bernadette) Jansen

### Fractie Gemeentebelangen

De heer R.R.S. (Robert) Bosch (fractievoorzitter)

Mevrouw I.W.M. (Ingrid) Aarnink - Westerbeek

De heer A. (Ton) Bannink

De heer B.G.J. (Bjorn) van Ekeren

De heer R. (Robin) Hafkamp MSc

De heer R.G.H. (Rein) Hazelaar

De heer mr. S.J.T. (Johan) Homan

De heer E.K. (Edo) Horstman

Mevrouw H.G.M. (Miriam) Jansen-Greiving

### Fractie VVD-Liberaal 2000

De heer mr. ing. G. (Gerrit) Schimmel (fractievoorzitter)

Mevrouw J.H. (Ans) van Amerongen - Elfferich

De heer J.E. (Emiel) de Weerd

De heer G.A. (Toon) Rutgers

### Fractie CDA

Mevrouw V.C.J. (Veronique) Groothuis - Beijer

### Fractie PvdA-Groen Links

De heer L. (Bert) Visser (fractievoorzitter)

Mevrouw B.M. (Bertine) Grevinga

### Fractie D66

De heer P.T.M. (Paul) Jonkman (fractievoorzitter)

### Fractie Lijst Arend

De heer A.A. (Arend) Jansen (fractievoorzitter)

### Fractie Suelmann

Mevrouw M.M.G. (Margret) Suelmann (fractievoorzitter)



## 2.2 Samenstelling College

De samenstelling van het college van burgemeester en wethouders van Voorst is als volgt:



### **Burgemeester Jos Penninx**

Portefeuille Algemene Zaken, communicatie en handhaving

- Bestuursorganen
- Bestuurlijke samenwerking
- Openbare orde en veiligheid
- Evenementenbeleid
- Algemene plaatselijke verordening
- Brandweer en rampenbestrijding (w.o. overstromingen en veeziektes)
- Integrale handhaving
- Bestaande landgoederen
- Kabinetszaken en communicatie
- Gemeentelijke dienstverlening en burgerzaken
- Burgerparticipatie (coördinatie)



### **Wethouder Hans van der Sleen (Gemeente Belangen)**

*1<sup>e</sup> loco burgemeester*

Portefeuille Middelen, beheer openbare ruimte, sport en mobiliteit

- Grondexploitatie
- Sport en sportaccommodaties
- Beheer openbare ruimte
- Mobiliteit
- Waterbeheer en riolering
- Civieltechnische werken
- Gemeentelijk vastgoed
- Financiën en belastingen
- Personeel
- Informatiebeleid en automatisering



### **Wethouder Harjo Pinkster (CDA)**

*2<sup>e</sup> loco burgemeester*

Portefeuille Economie, jeugd en cultuur

- Onderwijs, inclusief onderwijsaccommodaties
- Jeugdzorg en jeugdbeleid
- Kunst en cultuur
- Vormings- en ontwikkelingswerk (w.o. bibliotheek)
- Minderheden en vluchtelingen
- (Circulaire) economie (w.o. afspraken met externe partners)
- Recreatie en toerisme
- Subsidiebeleid
- Markt
- Coördinatie duurzaamheid (w.o. energievraagstukken) en milieubeheer en -beleid
- Afvalverwijdering en verwerking



## **Wethouder Wim Vrijhoef (D66)**

*3<sup>e</sup> loco burgemeester*

### **Portefeuille Zorg & inkomen**

- Participatiewet
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Gezondheidszorg
- Werk en inkomen
- Doelgroepenvervoer
- Regionale Energie Strategie (RES)



## **Wethouder Arjen Lagerweij (Gemeente Belangen)**

*4<sup>e</sup> loco burgemeester*

### **Portefeuille Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Milieubeleid en Cultureel Erfgoed**

- Ruimtelijke ordening/Omgevingswet  
(w.o. nieuwe landgoederen), Twello Noord
- Volkshuisvesting
- Cultureel erfgoed en monumenten
- Landschapontwikkeling
- Bouw en woningtoezicht

# Hoofdstuk 3

## Deel 1: Beleidsbegroting



## 3.1 Bouwend Voorst

### Wat willen we bereiken (Collegeprogramma 2018-2022)

#### Ruimtelijke ordening

De gemeente Voorst wil blijven investeren in de kwaliteit van het fraaie Voorster landschap en de bebouwde omgeving. We kiezen voor behoud en waar mogelijk versterking van kwaliteit. De Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst is daarbij een belangrijk kompas. Stedenbouwkundig waken we voor een goede ruimtelijke ordening waarbij we openstaan voor nieuwe en inspirerende initiatieven. Waarom tevreden zijn met een zes als een acht ook mogelijk is. Het bieden van meer mogelijkheden in ruil voor het leveren van meer kwaliteit is een uitgangspunt dat we vaker in willen zetten. In de lijn van de nieuwe Omgevingswet wordt er werk gemaakt van de nu al ingezette lijn om aanvragen integraler, transparanter maar vooral ook inspirerender te behandelen.

#### Grondexploitaties

Realisatie van de uit de Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst voorgekomen grondexploitaties in de diverse kernen. Daarnaast voorzien we op basis van monitoring van de woningbehoefte nieuwe grondexploitaties in en rondom Twello.

#### Wonen en bouwen

Evenwicht in de verschillende soorten woningen in de gemeente Voorst is belangrijk. Er is vraag naar woningen voor (terugkerende) gezinnen (doorstromers), starters en kleine huishoudens (alleenstaanden en twee-persoonshuishoudens), vooral als gevolg van vergrijzing. Voor jongeren (en/of lage inkomens) is het soms moeilijk om betaalbare huisvesting in de gemeente te vinden. Er zullen de komende vier jaar ten minste zestig woon eenheden (huur) gerealiseerd worden of in planning zijn voor een- en tweepersoonshuishoudens met een streefhuur van maximaal € 500 per maand. Tevens wordt in samenwerking met IJsseldal Wonen gezocht naar extra mogelijkheden voor een- en tweepersoonshuishoudens waarbij vernieuwende en niet alledaagse woonvormen zeker onderdeel uitmaken van de zoektocht. Opgemerkt moet worden dat dit niet nieuw is. Daarnaast is een integraal beleid en plan noodzakelijk om ouder wordende inwoners zo lang mogelijk in hun eigen huis te laten wonen. Een doorlopende monitoring en verkenning van de woningmarkt is de basis voor de uitvoering van ons woningbouwprogramma. We streven hierbij naar zoveel mogelijk toekomstgericht te bouwen waarbij gasloos of zelfs energieneutraal bouwen de norm is. Dit moet ook gelden voor woningen in de categorie goedkoop en bereikbaar. Daarbij is het ook van belang dat woningen voor specifieke doelgroepen ook voor deze doelgroepen beschikbaar (en bereikbaar) blijven. In de lijn van de nieuwe Omgevingswet willen we werk maken van de nu al ingezette lijn om aanvragen integraler, transparanter maar vooral ook inspirerender te behandelen. Het bouwen in de gemeente Voorst moet een prettig en boeiend samenspel tussen de initiatiefnemer, de omgeving en de overheid zijn.

### Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: [www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving](http://www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving)

## Wat gaan we daarvoor doen

### Activiteiten

### Ruimtelijke ordening

<b>Implementatie Omgevingswet</b>	
Inhoud	<p>In 2021 werken wij verder aan de implementatie van de omgevingswet. Wij concentreren ons hierbij op de volgende aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ Dienstverlening;</li><li>▪ Houding en gedrag;</li><li>▪ Digitaal Stelsel Omgevingswet;</li><li>▪ Participatie;</li><li>▪ Inhoudelijke voorbereidingen regelgeving (omgevingsplan, herijken welstandnota, samenwerking semi-overheden en regionale partners).</li></ul> <p>De Omgevingswet is inhoudelijk een forse transitie in het ruimtelijk domein die echter ook veel raakvlakken heeft met andere onderdelen in de organisatie. Zoals bijvoorbeeld met het project 'Verduurzaming en revitalisering gemeentehuis', met name op het vlak van dienstverlening, houding en gedrag.</p>
Beoogd effect	Het implementeren van de Omgevingswet voor 1 januari 2022 (= nieuwe datum inwerkingtreding van de Omgevingswet).

<b>Herbestemming vrijkomend agrarisch vastgoed</b>	
Inhoud	<p>In 2020/2021 geven wij een aanzet voor het in beeld brengen van de agrarische sector in Voorst. Hierover vindt overleg plaats met LTO. Opzet is om een pilot op te zetten met keukentafelgesprekken. De pilot wordt in 2021 geëvalueerd, waarbij wordt nagegaan of de gesprekken informatie oplevert die bijdraagt aan een totaal beeld van de landbouwsector.</p> <p>Er wordt nagegaan of de informatie een bijdrage levert aan de transitie in de landbouw met de bijbehorende beleidsvelden en vervolgens wordt gekeken of we dit gemeentebreed een vervolg gaan geven.</p>
Beoogd effect	Inzicht krijgen in de positie van de landbouwsector in de gemeente en in kaart brengen welke mogelijkheden er zijn om op een goede wijze om te gaan met de totale ontwikkelingen in de landbouwsector, waaronder ook vrijkomend agrarisch vastgoed. Een goed beeld van de agrarische sector draagt bij aan het inhoud geven van rol van de gemeente bij de ontwikkelingen in de agrarische sector. Passende herbestemming van vrijkomend vastgoed is belangrijk in verband met behoud van ruimtelijke kwaliteit en het tegengaan van ondermijning.

### Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)

<b>Een regisserend grondbeleid voeren</b>	
Inhoud	Net als de voorgaande jaren voert de gemeente een regisserend grondbeleid. Hierbij wordt per ontwikkeling gekeken of de gemeente een actieve of een faciliterende rol inneemt. Bij een actieve rol zal de gemeente de exploitatie zelf voeren. Bij een faciliterende rol ligt de ontwikkeling in handen bij een particuliere exploitant of ontwikkelaar, waarbij de gemeente al de nodige afspraken met de ontwikkelende partij contractueel vastlegt. Het regisserend grondbeleid is vastgelegd in de Nota grondbeleid 2016. In 2020 komen we met een actualisatie van het huidige beleid.
Beoogd effect	Zorgen voor een goede ruimtelijke ordening, waardoor de woningbouwbehoefte in de diverse kernen kwantitatief en kwalitatief goed wordt ingevuld.

## Wonen en bouwen

<b>Woningbouwplannen in Twello</b>	
Inhoud	Voor de kern Twello zijn verschillende locaties in ontwikkeling voor woningbouw. Naast het nog lopende plan De Schaker en de herontwikkeling van enkele inbreidingslocaties (waaronder spoor- en schoollocaties, locatie voormalig Veluws College en omgeving) is uitbreiding noodzakelijk om op de lange termijn in de woningbehoefte te kunnen voorzien. In 2021 werken wij de planvorming voor Twello Noord, waarvoor de Wvg (Wet voorkeursrecht gemeenten) is gevestigd, verder uit. Ook worden in 2021 verdere stappen ondernomen in de planvorming voor de inbreidingslocaties. Hier worden woningen gerealiseerd in zowel de huur- als koopsector, voor verschillende doelgroepen en rekening houdend met demografische ontwikkelingen als vergrijzing en de groei van kleine huishoudens. Naar verwachting wordt in de eerste helft van 2021 het bestemmingsplan voor de school- en spoorlocaties aan de raad aangeboden voor vaststelling.
Beoogd effect	Op basis van de actuele woningbouwprognoses en een goede ruimtelijke ordening voorzien in de (korte en lange termijn) woningbouwbehoefte in de kern Twello.

<b>Wooneenheden voor een- en tweepersoonshuishoudens</b>	
Inhoud	Een doorlopende monitoring en verkenning van de woningmarkt is de basis voor de uitvoering van ons woningbouwprogramma. Het door ons uitgevoerde woningmarktonderzoek geeft een doorkijk voor de lange termijn. Wij bouwen op basis van behoefte, de Kwalitatieve Woningbouwprogrammering is daarbij uitgangspunt. Daarbij gaan we voor de periode 2018 tot en met 2022 van uit dat er ten minste zestig betaalbare wooneenheden (huur) worden gerealiseerd of in planning zijn voor een- en tweepersoonshuishoudens. Bij nieuwe initiatieven en planvorming hebben wij tevens oog voor vernieuwende woonvormen. Met IJsseldal Wonen maken we afspraken om de slaagkansen voor de doelgroep één- en tweepersoonshuishoudens te verbeteren. Dit leggen wij vast in de prestatieafspraken.
Beoogd effect	Verbeteren slaagkansen doelgroep een- en tweepersoonshuishoudens.

<b>Ouder wordende inwoners zo lang mogelijk in hun eigen huis te laten wonen</b>	
Inhoud	<p>Wij hebben continue aandacht voor het langer zelfstandig laten wonen van ouderen, dit is een groeiende groep. In samenwerking met IJsseldal Wonen en Mens en Welzijn hebben wij dit in 2020 opgepakt en zetten wij dit in 2021 voort. Ouderen die willen verhuizen naar een geschikte zelfstandige woning willen wij faciliteren en ondersteunen. Zo sluiten wij aan bij de woonwensen van deze groep ouderen en komen er woningen vrij voor jongere huishoudens. Daarnaast geven wij in 2021 in aansluiting op 'Voorst onder de Loep' verder vorm aan een project waarbij ouderen advies krijgen over het (tijdig) geschikt maken van hun woning om langer zelfstandig te kunnen wonen.</p> <p>Op beschikbare ontwikkellocaties die aansluiten bij de wensen van deze doelgroep, vooral in en om het centrum van Twello, zetten we in op het toevoegen van woningen die geschikt zijn voor ouderen, om de 'potentiële' vraag te accommoderen. Hierover maken wij afspraken met IJsseldal Wonen (prestatieafspraken) en/of ontwikkelende partijen. Ook bij de planvorming voor de locatie Veluws College en omgeving is aandacht voor ouderenhuisvesting</p>
Beoogd effect	Ouderen langer zelfstandig laten wonen in een woning die daarvoor geschikt is.

<b>Regionale Energie Strategie (RES) en Voorster Energie Strategie (VES)</b>	
Inhoud	In het najaar van 2020 en het voorjaar van 2021 wordt er gewerkt aan de totstandkoming van de RES 1.0 vanuit de concept RES. In deze periode zal ook nog een ronde in het kader van de VES worden doorlopen om de betrokkenheid van de inwoners van de gemeente Voorst te bevorderen. De RES 1.0 bevat het definitieve bod van de Cleantech Regio en dit bod wordt vertaald in het omgevingsbeleid.
Beoogd effect	Op 1 juli 2021 wordt de RES 1.0 opgeleverd door de Cleantech Regio. De RES 1.0 wordt vastgesteld door de raden van de deelnemende gemeenten, Provinciale Staten van Gelderland en de Algemeen Besturen van de waterschappen Vallei en Veluwe en Rijn en IJssel. De tweede ronde VES zal een beeld opleveren van de manier waarop de Voorster inwoners om willen gaan met de energietransitie en welke rol zij daarin willen spelen. De VES is daarmee input voor de raad bij de besluitvorming over de RES 1.0.

## Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn)	Het leveren van een gewaarborgde bijdrage aan de betaalbaarheid van de stedelijke- of dorpsvernieuwing (waaronder startersleningen en stimuleringsleningen en verduurzamen van gebouwen) door deelneming in het fonds.
Regio Stedendriehoek (Cleantech regio)	<p>Cleantech Regio is een samenwerkingsvorm én een gebied. Twee organisaties staan aan de basis van de Cleantech Regio, de Strategische Board Cleantech Regio en de Wgr-regio Stedendriehoek. Ondernemers, overheden en onderwijs en onderzoek hebben één gezamenlijke Agenda Cleantech Regio gemaakt. Hierin staan de ambities en gewenste resultaten voor 2019-2023.</p> <p>Twee thema's hebben topprioriteit: energietransitie en circulaire economie. Om energieneutraal en circulair te worden, investeren we ook in innovatiekracht, slimme en schone mobiliteit, voldoende toptalenten, onze fijne leefomgeving en sterke vestigingsklimaat.</p>

## Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: [www.waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Wonen & Bouwen	Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.	740	COELO, Groningen
Wonen & Bouwen	Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.	768	COELO, Groningen
Wonen & bouwen	WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen in euro's.	299.000	CBS
Wonen & Bouwen	Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.	84,8%	CBS
Grondexploitatie	Nieuwbouw woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	10,1	ABF Systeem Woningvoorraad

## Wat mag het kosten

### Exploitatie

Taakveld	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Raming begroting			
		Incl. wijzigingen	2021	2022	2023	2024
8-1 Ruimtelijke ordening	1.113.144	1.196.036	1.202.791	1.202.168	1.201.536	1.200.894
8-2 Grondexpl.(niet bedr.terrein)	5.101.640	7.346.078	5.837.892	2.694.928	2.198.204	1.560.649
8-3 Wonen en bouwen	1.293.566	1.324.566	1.143.730	1.143.939	1.144.175	1.144.169
<b>Totaal lasten</b>	<b>7.508.349</b>	<b>9.866.680</b>	<b>8.184.414</b>	<b>5.041.035</b>	<b>4.543.915</b>	<b>3.905.712</b>
8-1 Ruimtelijke ordening	167.958	91.159	92.800	92.800	92.800	92.800
8-2 Grondexpl.(niet bedr.terrein)	6.356.740	7.346.078	5.837.892	2.694.928	2.198.204	1.560.649
8-3 Wonen en bouwen	911.523	942.008	958.422	958.421	958.421	956.421
<b>Totaal baten</b>	<b>7.436.221</b>	<b>8.379.245</b>	<b>6.889.114</b>	<b>3.746.149</b>	<b>3.249.425</b>	<b>2.609.870</b>
<b>Saldo</b>	<b>-72.128</b>	<b>-1.487.435</b>	<b>-1.295.300</b>	<b>-1.294.886</b>	<b>-1.294.490</b>	<b>-1.295.842</b>

### Toelichting ontwikkelingen begroting 2021 t.o.v. 2020:

#### Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2020 gestegen door de salarisontwikkeling voor het ambtelijk personeel dat o.a. voortvloeit uit de CAO 2019 - 2020 en verhoogde premies sociale lasten. Zie hiervoor de toelichting in paragraaf bedrijfsvoering. Tevens is de toegerekende rente in de kapitaallasten door het lagere renteomslagpercentage lager dan in 2020.

#### 8-1 Ruimtelijke ordening

De gestegen kapitaallasten (o.a. voorbereiding bouwlocatie Twello Noord, scholen- en spooroorlocaties Twello), een verlaging van uitvoeringsbudget en een vermindering i.v.m. dekking formatie zorgen per saldo voor een zeer geringe verhoging van de lasten.

#### 8-2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Binnen dit taakveld zijn de grondexploitaties opgenomen m.b.t. woningbouw. De lasten en baten van de grondexploitaties worden budgettair neutraal in de begroting geraamd. Voor een nadere toelichting op de ontwikkelingen binnen de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

#### 8-3 Wonen en bouwen

Een verlaging van uitvoeringsbudget, vermindering i.v.m. dekking formatie en in 2020 begrote bedragen voor investeringen uitkoopregeling woning hoogspanningsleidingen, transitie fysiek domein omgevingswet en regionale energie strategie, verklaren het verschil in lasten. De raming van de rentebaten van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting is verhoogd.



## Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<b>Meerjaren Investerings Programma</b>						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
<b>Meerjaren Onderhouds Programma</b>		0	0	0	0	0
Geen investeringen		0	0	0	0	0
<b>Totaal Bouwend Voorst</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## Reserves en voorzieningen

	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Algemene reserve buffer grondexploitatie	912.000	912.000	912.000	912.000	912.000
Wijk- en dorptontwikkelfonds	1.386.728	1.386.728	1.386.728	1.386.728	1.386.728
Vereveningsfonds sociale woningbouw	251.219	251.219	251.219	251.219	251.219
<b>Totaal reserves</b>	<b>2.549.947</b>	<b>2.549.947</b>	<b>2.549.947</b>	<b>2.549.947</b>	<b>2.549.947</b>
Geen voorzieningen.	0	0	0	0	0
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Standen per 31 december

## Toelichting:

### *Algemene reserve buffer grondexploitatie*

Deze reserve is ingesteld als bufferfunctie voor tegenvallers in de grondexploitatie. Jaarlijks wordt op basis van de nota Grondbeleid 2016 bij de jaarrekening bepaald of de hoogte van de reserve nog voldoet aan deze ondergrens en vindt er, zo nodig, een verrekening plaats met de algemene reserve vrij aanwendbaar.

### *Wijk- en dorptontwikkelfonds*

Dit fonds geeft dekking aan investeringen m.b.t. initiatieven op het gebied van de leefbaarheid.

### *Vereveningsfonds sociale woningbouw*

Dit fonds is opgericht om verevening mogelijk te maken, indien er bij een ontwikkeling geen of te weinig sociale woningbouw in het plan is opgenomen. Het budget kan worden ingezet bij een project, dat door de bouw van (een extra aantal) sociale woningen financieel niet sluitend is.

## 3.2 Mooi Voorst

### Wat willen we bereiken (Collegeprogramma 2018-2022)

#### Verkeer en vervoer

Verkeersveiligheid is een belangrijk aandachtspunt in alle kernen van Voorst. Een totaal integraal mobiliteitsplan samen met de kernen vormt de basis waarbij verkeersveiligheid bovenaan staat. Vooruitlopend op de aanleg van de westelijke randweg Twello moet het integrale mobiliteitsplan mogelijke maatregelen bevatten die de veiligheid op de Molenstraat en de H.W. Iordensweg kunnen verbeteren. Naast veiligheid wordt het aspect duurzamere mobiliteit uitgewerkt in het mobiliteitsplan. Gelet op de toenemende milieubelasting (geluid, fijnstof, veiligheid) en het gebruik van niet duurzame energie (fossiele brandstoffen, CO<sub>2</sub> effect) moeten er randvoorwaarden ontwikkeld worden waardoor minder belastende mobiliteit wordt gestimuleerd. Het herinrichtingsplan voor het centrum van Twello wordt samen met de ondernemers gemaakt en in zijn geheel uitgevoerd met eigen middelen nu er geen provinciale bijdragen meer beschikbaar zijn. Wij vinden het belangrijk dat initiatieven van ondernemers open tegemoet worden getreden en waar wenselijk worden ondersteund. Aan een bloeiende middenstand hechten wij namelijk veel waarde en zij zorgt voor de saamhorigheid en de bevordering van kleinschalige werkgelegenheid. We willen op deze manier bijdragen aan het behoud en ontwikkelen van de economische functie in het centrum van Twello. Grote dorpscentra in onze regio hebben een aantrekkelijk vestigingsklimaat en bieden ruimte voor meerdere functies: detailhandel, kantoren, onderwijs, wonen, horeca, evenementen, cultuur, sport, etc.

Fietsers moeten zoveel mogelijk voorrang krijgen. Er moeten meer vrijliggende fietspaden komen (Nationale fietsagenda 2000) en op de wegen moeten waar mogelijk meer snelheidsmatigende maatregelen genomen worden. Dit bevordert de verkeersveiligheid van kwetsbare verkeersdeelnemers. Dit wordt uitgewerkt in het nieuwe mobiliteitsplan.

#### Openbaar vervoer

De gemeenschappelijke regeling PlusOv basismobiliteit met de gemeenten Hattem en Heerde verzorgt het regiotaxi-vervoer, leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, en jeugdwetvervoer. Zie de verdere toelichting in de paragraaf Verbonden Partijen onder Basismobiliteit.

#### Cultureel erfgoed

Karakteristieke gebouwen in de gemeente Voorst moeten zoveel mogelijk behouden blijven. Om dit te bereiken onderzoeken we diverse mogelijkheden, bijvoorbeeld door ruimtelijk (meer) te bieden of regels hiervoor op te nemen in bestemmingsplannen.

#### Openbaar groen

Het aanplanten van extra groen is een eenvoudige maar doeltreffende maatregel in het bevorderen van de CO<sub>2</sub> reductie. In het kader van klimaatadaptatie wordt dit beleid voortgezet en waar nodig uitgebreid.

#### Afval

Afval wordt in de komende jaren steeds meer ingezet in de verbetering van een circulaire economie. De gemeente Voorst is aandeelhouder geworden bij Circulus Berkel en vanuit dat aandeelhouderschap wordt deze vorm van economie ondersteund en gestimuleerd.

## Riolering

De waterhuishouding vormt een nog onderbelicht aspect binnen het milieuvraagstuk. Hittestress en heftige regenval en droogte zijn punten van aandacht waarvoor beleid moet worden ontwikkeld. Ook bezitters van woningen en overig vastgoed moeten hierbij betrokken worden. Een belangrijk aspect hierbij is het tegengaan van de steeds verder toenemende verstening in onze leefomgeving.

## Duurzaamheid en milieubeheer

Met de duurzaamheidsnota en het addendum daarop is een stevig fundament gelegd voor het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid. De gemeente Voorst heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn en de te nemen stappen om dit te bereiken zijn vastgelegd in een addendum bij de nota duurzaamheid. Ingezet wordt op vormen van duurzame energie die minder afbreuk doen aan het mooie Voorster landschap. Om uiting te geven aan onze inzet wordt de ambitie van Voorst zodanig lokaal uitgewerkt dat voor de volgende vier jaar een aanpak ontstaat waarbij de huidige stand van de techniek optimaal wordt ingezet zodat inwoners en bedrijven daar hun bijdrage aan gaan geven.

Met betrekking tot de ontwikkeling van luchthaven Teuge houdt de gemeente Voorst vast aan het maximum van 80.000 vliegbewegingen per jaar waarbij de winst van geluidsarmere vliegtuigen in de toekomst ten goede komt aan het geluidsmilieu. Sowieso blijven wij strijdbaar tegen de laagvliegroutes van Lelystad Airport. Mocht het kabinet de plannen toch doorzetten dan zetten wij ons in om de geleden schade voor luchthaven Teuge te laten compenseren en belangen van de inwoners met garanties vanuit het Rijk geborgd te krijgen waarbij ook oplossingen worden gezocht voor de recreatie en toerisme rondom de luchthaven.

Vanuit het Rijk is de verplichting opgelegd dat in 2024<sup>1</sup> al het zichtbare asbest van de daken moet zijn verwijderd. De gemeenten krijgen hierin een handhavende rol. Voor eigenaren moet het eenvoudig en betaalbaar zijn om aan deze verplichting te kunnen voldoen.

## Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: [www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving](http://www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving)

<sup>1</sup> Op 4 juni 2019 is geheel onverwacht het wetsvoorstel afgekeurd door de Eerste Kamer en is gebleken dat er in 2024 geen asbestdakenverbod komt. Het is momenteel onbekend óf en wanneer het asbestdakenverbod er wel komt.

## Wat gaan we daarvoor doen

### Activiteiten

### Verkeer en vervoer

<b>Herinrichting van diverse wegen</b>	
Inhoud	<p>Dorpsstraat Twello Het centrum van Twello wordt gefaseerd verbeterd, voor het gehele centrum is een visie opgesteld. Het centrumgedeelte van de Duistervoordseweg, Stationsstraat, Marktstraat en Van Ghentstraat is reeds heringericht. Voor 2021 en 2022 staat de Dorpsstraat op de planning. In de vormgeving wordt een verbinding gezocht met het reeds heringerichte gedeelte buiten het centrum. In de Dorpsstraat wordt de riolering vervangen. Gelijktijdig wordt het regenwater van de openbare ruimte afgekoppeld van de riolering.</p> <p>Zwaluwenweg en Oud Lochemseweg in Wilp-Achterhoek (binnen de kom) De Zwaluwenweg en Oud Lochemseweg (binnen de bebouwde kom) in Wilp-Achterhoek zullen in 2021 worden heringericht. Na de herinrichting van deze straten is de gehele kom ingericht als 30 km-zone.</p> <p>Kruizemuntstraat, Tijnstraat, Kervelstraat in Voorst Dit gebied is als aandachtsgedebied naar boven gekomen in de klimaatstresstest voor wateroverlast. De riolering wordt deels vervangen en er wordt een regenwater riool aangelegd om het water van de openbare ruimte te bergen, infiltreren en af te voeren. Deze maatregelen voorkomen problemen met wateroverlast op straat. De oude betonklinkers worden vervangen door nieuwe bestrating.</p> <p>HH Wilkenstraat te Voorst De asfaltverharding en het straatwerk van deze weg is slecht en wordt vervangen door betonstraatstenen. Dit past beter bij het 30 km/h-regime en uitstraling als woongebied. Gelijktijdig met de reconstructie wordt het regenwater van de openbare ruimte afgekoppeld van de riolering. De uitleggers van de vuilwater riolering worden tevens vervangen.</p>
Beoogd effect	Verbeteren van de leefomgeving.

<b>Verbetering verkeersveiligheid</b>	
Inhoud	In 2017 heeft de gemeenteraad besloten tot doortrekking van de westelijke randweg om Twello. Op verzoek van en in samenwerking met de provincie Gelderland en ProRail zijn naast de randweg overige spoor- en wegmaatregelen in beeld gebracht voor een veilige en bereikbare kern Twello en gemeente Voorst. Met de uitvoering van dit plan verbetert het woon- en leefklimaat in de gemeente Voorst en vooral in Twello en versterkt ook het economisch vestigingsklimaat. De verwachting is dat voor de uitvoering van de maatregelen en een randweg met tunnel in het vierde kwartaal van 2020 meer duidelijk wordt over de financiële bijdrage van de partners.
Beoogd effect	Verbeteren van de veiligheid op de weg en op het spoor, van de (regionale) bereikbaarheid voor een goed vestigingsklimaat en van de leefbaarheid en het woonklimaat in Twello.

<b>Kwaliteitsverbetering omgeving A1-verbreding</b>	
Inhoud	Door Rijkswaterstaat wordt samen met de provincies Gelderland en Overijssel en de Cleantech regio gewerkt aan de verbreding van de A1 tussen Apeldoorn en Azelo. Hierbij wordt het gedeelte van de A1 dat door de gemeente Voorst loopt verbreed naar 2x4 rijstroken. Dit heeft gevolgen voor de inpassing van de A1 in onze gemeente. De verbreding verloopt in 2 fasen waarbij het weggedeelte tussen de op/afritten van Posterenk en Deventer in fase 1 ligt. Fase 1 nadert zijn afronding. Fase 2 loopt vanaf Apeldoorn tot afslag Twello/Posterenk en loopt in de periode van 2021 tot 2025. Waarbij Rijkswaterstaat streeft naar een verdere versnelling van de projecten in de tijd voor het versterken van de werkgelegenheid in (en direct na) Coronatijd. Voor een goede inpassing van deze verbreding voeren wij de komende jaren enkele landschappelijke projecten uit. Deze projecten, waaronder de Poort van Twello, de onderdoorgang Grootte Wetering, A1 miljoen bomen en ontwikkeling klompenpad Posterenk worden in samenwerking met Rijkswaterstaat, de provincie, het waterschap, de gemeente Apeldoorn en de omgeving voorbereid en uitgevoerd.
Beoogd effect	Het met deze werkzaamheden realiseren van een kwaliteitsverbetering van de fysieke leefomgeving bovenop de plannen voor een betere verkeersdoorstroming.

<b>Actualisatie verkeersbeleidsplan en opstellen integraal mobiliteitsplan</b>	
Inhoud	In 2010 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) vastgesteld met daarin het verkeersbeleid voor de aankomende 10 jaren. Inmiddels zijn er wijzigingen in beleid en voorzieningen die ertoe leiden om het GVVP te actualiseren en te komen tot een integraal mobiliteitsplan, passend binnen de Omgevingswet. Daarnaast is ook de doorlooptijd van het GVVP 2010 verstreken. In 2018 is het vigerende verkeersbeleid geëvalueerd. In september 2020 is het Programma Mobiliteit ter vaststelling aan de raad aangeboden. Hierin zijn de laatste ontwikkelingen op het gebied van verkeer en mobiliteit opgenomen en is een uitvoeringsprogramma opgenomen om het beleid tot uitvoering te brengen vanaf 2021.
Beoogd effect	Het nieuwe Programma Mobiliteit geeft de beleidskaders op verkeersgebied om de doelen en ambities uit de Ruimtelijke Toekomstvisie te verwezenlijken.

<b>Verbetering fietsroutes (fiets snelwegen)</b>	
Inhoud	In 2015 is door de Cleantech Regio, inclusief de gemeente Voorst, de 'go' uitgesproken voor de regionale fietsroute Apeldoorn – Deventer. De 1e fase aan maatregelen is uitgevoerd. Momenteel is de Regio bezig met voorbereidingen van de fietsroutes Apeldoorn - Epe en Deventer – Zutphen. Er wordt tevens gewerkt aan de verkenning voor het plaatsen van wacht- en schuilhokjes op de route Apeldoorn-Deventer en verdere verbetering van het traject voor de 2e fase tussen Teuge en Deventer. De snel fietsroute wordt als een van de eerste routes in Nederland voorzien van nieuwe bewegwijzering volgens de landelijke normen voor bewegwijzering van (snel)fietsroutes. De F344, zoals de route op de bewegwijzering wordt aangeduid, maakte onderdeel uit van een onderzoek naar landelijke richtlijnen voor bewegwijzering op (snel)fietsroutes. Daarnaast is de fietsroute onderdeel van een onderzoek naar fietsstraten buiten de bebouwde kom en naar belijning van (snel)fietsroutes. De bijdrage aan onderzoek en innovatie past binnen de ambities van de Cleantech Regio.
Beoogd effect	Het verbeteren van de (snel)fietsroutes om zodoende het fietsgebruik te stimuleren.

## Openbaar vervoer

<b>Verbetering openbaar vervoer</b>	
Inhoud	Op 30 mei 2018 heeft Provinciale Staten Gelderland de Nota van Uitgangspunten voor de concessies openbaar vervoer vastgesteld. In vervolg op de OV-visie van de provincie (2014) is onderscheid gemaakt tussen A, B en C lijnen, waarbij meer flexibiliteit mogelijk is bij zogeheten ontwikkellijnen (C-lijnen). Als regio hebben wij onze wensen ingebracht voor de nieuwe concessie-uitvraag. De nieuwe concessie IJssel-Vecht is vooralsnog gegund aan Keolis, maar vanwege de onjuiste informatie van Keolis tijdens de aanbesteding, is dit nog onzeker. De provincies (Flevoland, Overijssel en Gelderland) willen de concessie intrekken. Ondertussen blijven provincie en andere partijen in het kader van de OV-visie nadenken over bestaande en nieuwe vervoersconcepten, zodat er ook in het landelijk gebied een vervoersaanbod blijft
Beoogd effect	Het verbeteren van het openbaar vervoer in de gemeente Voorst en de regio Stedendriehoek

## Openbaar groen en (openlucht) recreatie

<b>Aanleg fietspad en natuurvriendelijke oever De Fliert</b>	
Inhoud	In samenwerking met Waterschap Vallei en Veluwe zijn wij een project gestart om tussen de Voordersteeg en de Vermeersweg een fietsroute langs de Fliert te realiseren. Het waterschap vult gelijktijdig haar opgave in voor de Kader Richtlijn Water (KRW). Deze route wordt in 2020-2021 aangelegd en sluit aan op de aangelegde fiets-/wandelroute vanuit het plan Achter 't Holthuis/ De Schaker.
Beoogd effect	Door deze ontwikkeling ontstaat er een aantrekkelijke fiets- en wandelroute met ruimte voor landschapsherstel, natuurontwikkeling en ecologie.

<b>Polder Nijbroek</b>	
Inhoud	De Polder Nijbroek is een nu nog relatief gaaf 14e eeuws cultuurlandschap die het waard is te behouden en waar mogelijk te herstellen. Hiervoor is een gebiedsproces gestart in de lijn van het 'Weteringse Broek'. In dit proces wordt tevens gekeken naar een klimaatrobuste inrichting en de mogelijkheden van 'energielandschap' als leverancier voor duurzame energie. Burgerparticipatie is uitgangspunt in dit proces, vier werkgroepen zijn bezig met diverse thema's. In 2021 vervolgen wij ons proces om samen met de stakeholders dit project verder concrete vorm te geven.
Beoogd effect	Het verbinden van gebiedsambities en –kansen met individuele ambities van bewoners en ondernemers.

<b>Uitvoering ecologisch maaibeheer</b>	
Inhoud	Het ecologisch maaibeheer, dat gestart is naar aanleiding van het regionale project Biobased Industry in de Cleantech regio, wordt voortgezet. Komende jaren wordt invulling gegeven aan het ecologisch maaibeheer om de biodiversiteit en de soorten rijkdom te vergroten. Dit is verwoord in het Programma Groen, die ter vaststelling in september 2020 aan de raad is aangeboden.
Beoogd effect	Door in de wijze van het maaibeheer rekening te houden met de aanwezige flora en fauna wordt een verhoging van de natuurwaarde en biodiversiteit bewerkstelligd.

<b>Herziening bestaand beleidskader openbaar groen</b>	
Inhoud	Tot nu toe werd gebruikt gemaakt van het vastgestelde beleidskader openbaar groen, zoals opgenomen in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. Dit kader is niet meer actueel en is herzien in 2020. In het programma Groen, die ter vaststelling in september 2020 aan de raad is aangeboden, zijn beleidsafwegingen vastgesteld die vanaf 2021 worden toegepast. De thema's zoals vastgesteld in de omgevingsvisie zijn hiervoor leidraad: leefbaarheid, duurzaamheid en biodiversiteit.
Beoogd effect	Invulling geven aan de in de omgevingsvisie vastgestelde ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij de trefwoorden zijn kwaliteit, verbinding en duurzaamheid.

## Riolering

<b>Afkoppelen hemelwater</b>	
Inhoud	Gelijktijdig met de reconstructieprojecten, zoals deze beschreven zijn in 'Verkeer en Vervoer', wordt ook in 2021 het hemelwater van grote delen van de openbare ruimte afgekoppeld van de riolering. Daarnaast wordt hemelwater van nieuwbouwprojecten niet aangesloten. Ook stimuleren we particulieren om af te koppelen door het leveren van materialen en het vergroenen van tuinen. We hebben ons daarvoor aangesloten bij Operatie Steenbreek om tuinen te vergroenen en hiermee de sponswerking van de bodem te verhogen. Bijkomend effect hiervan is tevens dat de uitstraling van straten en buurten groener wordt.
Beoogd effect	Door het afkoppelen van hemelwater wordt dit schone water niet meer vermengd met het vuile rioolwater maar kan het terugvloeien naar de bodem of oppervlakte water. Ook ontzien we hiermee de rioalgemalen en rioolwaterzuivering. Tevens is het een vorm van klimaatadaptatie omdat het verdroging tegen gaat en het rioolstelsel robuuster maakt voor heftiger regenval. Hierdoor treedt minder overlast op door riooloverstorten en rioolwater op straat. Ook geeft het verkoeling in de leefomgeving.

<b>Klimaatadaptatie</b>	
Inhoud	In 2018 zijn stresstesten uitgevoerd waarbij gekeken is naar de effecten van klimaatwijzigingen op het gebied van wateroverlast, droogte en hitte. De resultaten hiervan zijn verwerkt in het Programma Water 2020-2025. In 2020 wilden wij risicodialogen met de kernen houden waarbij wij inzoomen op de gemaakte stresstestkaarten. Door de Corona is dit niet gebeurd Wel zijn er goede gesprekken met IJsseldal Wonen, het Waterschap en wordt er aangehaakt bij andere gremia. Samen met het waterschap en de inliggende gemeenten stellen we eind 2020 het Regionale Adaptatie Plan (RAP) vast. Voor de eerste twee jaar is er een werkplan opgesteld welke zich met name richt op onderzoeksopgaven.
Beoogd effect	Op deze wijze proberen wij de gemeente voor te bereiden op de komende klimaatwijzigingen.

## Cultureel erfgoed

<b>Karakteristieke gebouwen</b>	
Inhoud	<p>In juli 2020 hebben wij de raad geïnformeerd over de stand van zaken over de uitvoering van de motie die is aangenomen op 24 juni 2019. In deze motie werd het college opgedragen om in beeld te brengen welke karakteristieke, cultuurhistorisch relevante gebouwen specifieke bescherming behoeven. De inventarisatie van karakteristieke bouwwerken in het buitengebied is afgerond en voor de kernen starten we in het najaar; we kiezen voor bescherming via een bestemmingsplan en hebben nagedacht over de wijze van advies en ondersteuning.</p> <p>Er is voor gekozen om eigenaren van karakteristieke bouwwerken in een vroeg stadium te adviseren en begeleiden bij hun (ver)bouwplannen. Zo kunnen we de desbetreffende eigenaren informeren over hoe om te gaan met hun historische gebouwen bij restauratie, verbouw en herbestemming.</p> <p>De eerste werkzaamheden voor het opstellen van het nieuwe paraplubestemmingsplan voor het buitengebied zijn gestart. De verwachting is dat dit plan in 2021 ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden. Als de inventarisatie van karakteristieke bouwwerken in de kernen is afgerond, starten we in 2021 ook met de voorbereidingen voor een nieuw bestemmingsplan, dat naar verwachting in 2022 aan u wordt aangeboden voor vaststelling.</p>
Beoogd effect	Beschermen karakteristieke panden en bouwwerken.

## Afval

<b>Stimulering circulaire economie door uitvoering te geven aan de motie "Luier niet voor(s)t, maar zamel in"</b>	
Inhoud	De ontwikkeling van luierverwerking loopt nog. Zodra er een methode voorhanden is die grootschalig operationeel kan worden uitgevoerd ontvangt de raad daarvoor een voorstel.
Beoogd effect	Een milieukundig acceptabele, efficiënte en service gerichtere invulling van luierinzameling in de gemeente Voorst.

## Milieubeheer

<b>Asbestonderzoek</b>	
Inhoud	Nadat bekend is geworden dat het Asbestdakenverbod 2024 niet doorgaat, is nut en noodzaak verdwenen van actieve maatregelen in de sanering van asbestdaken. De gemeente Voorst neemt geen actie meer op dit gebied. Asbestdaken die op een natuurlijk moment gesaneerd worden, bijvoorbeeld bij sloop, renovatie of transacties, dienen wel volgens de landelijk geldende regels gesaneerd te worden. Regulier bouwtoezicht ziet hierop toe.
Beoogd effect	-

<b>Uitvoering addendum duurzaamheid</b>	
Inhoud	In 2016 heeft de raad ingestemd met het addendum bij de Nota Duurzaamheid. De projecten rond energiebesparing zijn in uitvoering en worden als positief ervaren. Op het gebied van het opwekken van duurzame energie wordt er gefocust op zonne-energie. Deze projecten hebben vaak een lange doorlooptijd waardoor de resultaten pas over enkele jaren te zien zijn. Met het structurele budget voor duurzaamheid kunnen de lopende projecten goed doorgezet worden en is er ruimte om nieuwe projecten op te pakken. Jaarlijks wordt er een rapportage opgesteld over de resultaten van het addendum bij de Nota Duurzaamheid. In 2020 is het vierjarenplan bijgesteld om inzicht te geven hoe energieneutraal Voorst in 2030 bereikt kan worden.
Beoogd effect	Het doel is een energieneutrale gemeente in 2030 waarbij evenveel duurzame energie wordt opgewekt als wordt gebruikt. Dit moet worden bereikt door 40% energiebesparing en 60% duurzame opwekking.

## Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ)	De OVIJ verzorgt, op basis van een gemeenschappelijke regeling, voor de gemeente Voorst meerdere (milieu)taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
Tribuut belastingsamenwerking	Tribuut voert voor de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Zutphen en Voorst alle gemeentelijke heffingen en belastingen uit. Een uitzondering geldt voor de heffing en invordering van de leges publiekszaken.
PlusOV basismobiliteit	De gemeenschappelijke regeling PlusOv basismobiliteit verzorgt het regiotaxi-vervoer, leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, en jeugdwetvervoer.
NV Luchthaven Teuge	De aanwezigheid van een infrastructurele voorziening op regionaal niveau in de vorm van een luchtvaartterrein voor zakelijk gebruik.
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn)	Het leveren van een gewaarborgde bijdrage aan de betaalbaarheid van de stedelijke- of dorpsvernieuwing (waaronder startersleningen en stimuleringsleningen voor monumenten en verduurzamen van gebouwen) door deelneming in het fonds.
Regio Stedendriehoek (Cleantech regio)	<p>Cleantech Regio is een samenwerkingsvorm én een gebied. Twee organisaties staan aan de basis van de Cleantech Regio, de Strategische Board Cleantech Regio en de Wgr-regio Stedendriehoek. Ondernemers, overheden en onderwijs en onderzoek hebben één gezamenlijke Agenda Cleantech Regio gemaakt. Hierin staan de ambities en gewenste resultaten voor 2019-2023.</p> <p>Twee thema's hebben topprioriteit: energietransitie en circulaire economie. Om energieneutraal en circulair te worden, investeren we ook in innovatiekracht, slimme en schone mobiliteit, voldoende toptalenten, onze fijne leefomgeving en sterke vestigingsklimaat.</p>
Circulus Berkel	Circulus-Berkel verzorgt het afvalbeheer voor acht gemeenten. Het gaat om Apeldoorn, Bronckhorst, Brummen, Deventer, Doesburg, Epe, Lochem en Zutphen. Specialismen en kennis is bij Circulus-Berkel goed geborgd. Ook biedt Circulus-Berkel goede mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten.

## Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: [www.waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Afval	Fijn huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per inwoner per jaar (kg)	87	CBS
Milieubeheer	Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	7,2%	RWS



## Wat mag het kosten

### Exploitatie

Taakveld	Werkelijk 2019	Begroting 2020 Incl. wijzigingen	Raming begroting			
			2021	2022	2023	2024
2-1 Verkeer en vervoer	3.188.605	3.398.994	3.423.800	3.383.925	3.351.975	3.338.048
2-2 Parkeren	79.590	96.765	96.205	96.205	96.205	96.205
2-4 Econ. Havens/waterwegen						
2-5 Openbaar vervoer						
5-5 Cultureel erfgoed	384.079	479.715	304.659	304.659	304.659	304.659
5-7 Openb. groen en recreatie	1.843.861	1.888.921	1.952.879	1.942.676	1.952.734	1.953.846
7-2 Riolering	2.777.225	2.969.216	2.147.227	2.164.158	2.175.192	2.196.650
7-3 Afval	2.029.253	1.878.122	1.858.149	1.859.551	1.861.859	1.861.851
7-4 Milieubeheer	1.144.946	1.537.301	1.159.399	1.173.620	1.187.376	1.201.514
7-5 Begraafplaatsen	184.228	184.528	185.659	186.469	186.109	186.097
<b>Totaal lasten</b>	<b>11.631.785</b>	<b>12.433.562</b>	<b>11.127.977</b>	<b>11.111.263</b>	<b>11.116.110</b>	<b>11.138.871</b>
2-1 Verkeer en vervoer	153.033	81.107	82.567	82.567	82.567	82.567
2-2 Parkeren						
2-4 Econ. Havens/waterwegen						
2-5 Openbaar vervoer						
5-5 Cultureel erfgoed	45.622					
5-7 Openb. groen en recreatie	35.142	13.216	4.752	4.752	4.752	4.752
7-2 Riolering	3.153.832	3.128.932	2.390.324	2.409.593	2.428.863	2.448.132
7-3 Afval	2.115.521	2.050.414	2.154.680	2.157.429	2.162.213	2.162.213
7-4 Milieubeheer	56.656	350.375	1.342	1.342	1.342	1.342
7-5 Begraafplaatsen	213.199	201.311	204.929	204.929	204.929	204.929
<b>Totaal baten</b>	<b>5.773.005</b>	<b>5.825.355</b>	<b>4.838.594</b>	<b>4.860.612</b>	<b>4.884.666</b>	<b>4.903.935</b>
<b>Saldo</b>	<b>-5.858.780</b>	<b>-6.608.206</b>	<b>-6.289.383</b>	<b>-6.250.651</b>	<b>-6.231.444</b>	<b>-6.234.936</b>

### Toelichting ontwikkelingen begroting 2021 t.o.v. 2020:

#### Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2020 gestegen door de salarisontwikkeling voor het ambtelijk personeel dat o.a. voortvloeit uit de CAO 2019 - 2020 en verhoogde premies sociale lasten. Zie hiervoor de toelichting in paragraaf bedrijfsvoering. Tevens is de toegerekende rente in de kapitaallasten door het lagere renteomslagpercentage lager dan in 2020.

#### 2-1 Verkeer en vervoer

Naast indexeringen is het budget verhoogd i.v.m. areaaluitbreiding en hogere electriciteitskosten voor openbare verlichting.

#### 2-2 Parkeren

Geen bijzonderheden.

#### 5-5 Cultureel erfgoed

De lagere raming 2021 t.o.v. 2020 heeft vooral te maken met de in 2020 opgenomen ramingen voor de investeringen pilotproject Terwoldse Bandijk, instandhouden waardevolle monumenten en de cultuurhistorische atlas.

#### 5-7 Openbaar groen en recreatie

Meer toegerekende salarislaster, areaaluitbreiding en de investering klompenpad Voorst veroorzaken het verschil bij de lasten. Voor de baten verklaart de genoemde investering het verschil.

### *7-2 Riolering*

Het programma Water heeft geleid tot een forse neerwaartse bijstelling van het rioolrecht. Mede daardoor is de toevoeging aan de voorziening groot onderhoud en vervangingsinvesteringen riolering ook naar beneden bijgesteld.

### *7-3 Afval*

De stijging van lasten betreft hoofdzakelijk indexering. Daarnaast zijn in 2020 de investeringen Preventie en aanpak zwerfafval en Afbouwregeling papier inzamelen opgenomen. Zoals aangekondigd bij het Voorgangsbericht 2020 is de inkomst afvalstoffenheffing verhoogd om te komen tot een 100% kostendekking.

### *7-4 Milieubeheer*

De verschillen tussen 2020 en 2021 zijn, naast een geringe verlaging van het uitvoeringsbudget, het gevolg van opname van de volgende kredieten in 2020: Saneringsprogramma 25 woningen N345 Voorst, addendum duurzaamheid, diverse subsidies geluidsanering en gevelisolatie, transitie voedsel en landschap en regeling reductie energiegebruik.

### *7-5 Begraafplaatsen*

Geen bijzonderheden.

## Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<b>Meerjaren Investerings Programma</b>						
Prioriteitennota 2016 t/m 2021: Integraal Wegen Plan (IWP), per jaar 750.000	2021 t/m 2024	3.000.000	1.900	34.400	66.600	98.600
Prioriteitennota 2017: Stimuleringsregeling duurzaamheid (10 jaar 300.000 per jaar, tot en met 2026)	2021 t/m 2024	1.200.000	0	0	0	0
Prioriteitennota 2018: Westelijke randweg Twello	2024	4.700.000	0	0	0	11.800
Prioriteitennota 2017 t/m 2020: Twello Centrum	2021 t/m 2024	1.050.000	800	16.100	31.100	45.200

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<b>Meerjaren Onderhouds Programma</b>						
Onderhoud en vervanging speelvoorzieningen (o.b.v. beheerplan uit voorz. speelvoorzieningen)	2021 t/m 2024	104.090	0	0	0	0
Bermschade langs wegen buiten de bebouwde kom (per jaar 25.000)	2021 t/m 2024	100.000	100	1.100	2.200	3.300
MUP openbare verlichting armaturen (per jaar 35.000)	2021 t/m 2024	140.000	100	2.200	4.300	6.300
MUP openbare verlichting armaturen, (versneld vervangen door led)	2021 t/m 2024	140.000	100	2.200	4.300	6.300
MUP openbare verlichting lichtmasten (per jaar 35.000)	2021 t/m 2024	140.000	100	1.300	2.500	3.700
Reparatie asfaltpaden en deels omvormen naar grindpaden op begraafplaatsen	2021	25.000	100	1.100	1.100	1.100
<i>Riolering</i> (Voorziening groot onderhoud en vervangings-investeringen riolering op basis van programma Water)						
Onderzoek en advisering OAS studie	2021 t/m 2024	60.000	0	0	0	0
Vervangen/reoveren rioolgemalen (inclusief telemetrie)	2021 t/m 2024	117.900	0	0	0	0
Vervangen electro/mechanisch deel van het drukriool	2021 t/m 2024	1.134.000	0	0	0	0
Vervanging vrijval riolering	2021 t/m 2024	1.900.000	0	0	0	0
Rioleringsplannen milieu- en hemelwatermaatregelen (afkoppelen)	2021 t/m 2024	1.765.000	0	0	0	0
<b>Totaal Mooi Voorst</b>		<b>15.575.990</b>	<b>3.200</b>	<b>58.400</b>	<b>112.100</b>	<b>176.300</b>

## Reserves en voorzieningen

	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Tarieven afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0
De Fliert	223.695	223.695	223.695	223.695	223.695
Vereveningsfonds groen Voorst	16.192	16.192	16.192	16.192	16.192
<b>Totaal reserves</b>	<b>239.887</b>	<b>239.887</b>	<b>239.887</b>	<b>239.887</b>	<b>239.887</b>
Speelvoorzieningen	17.752	22.696	33.459	61.063	76.061
Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen riolering	18.190.136	18.907.903	19.591.574	20.226.494	20.835.443
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>18.207.888</b>	<b>18.930.599</b>	<b>19.625.033</b>	<b>20.287.557</b>	<b>20.911.504</b>

Standen per 31 december

### Toelichting:

#### Reserves:

##### *Tarieven afvalstoffenheffing*

Deze reserve fungeert als egalisatie voor het tarief afvalstoffenheffing. Door tekorten op het taakveld afval van de laatste jaren is de reserve leeg.

##### *De Fliert*

Deze reserve maakt het mogelijk om het Fliertdal, aan de oostkant van het nieuwbouwplan De Schaker, verder in te richten.

##### *Vereveningsfonds groen Voorst*

Deze reserve voorziet in verevening (maatschappelijke tegenprestatie; verhoging van de kwaliteit van het buitengebied) bij functieverandering naar wonen. De reserve zal bij de jaarrekening 2020 opgeheven worden, zoals aangegeven bij de nota reserves en voorzieningen 2018.

#### Voorzieningen:

##### *Speelvoorzieningen*

Deze voorziening egaliseert de kosten voor instandhouding van speeltoestellen. De voorziening is gebaseerd op het nieuwe (2019) meerjarig onderhoudsplan.

##### *Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen riolering*

Deze voorziening egaliseert de lasten groot onderhoud en vervangingsinvesteringen van rioleringen. Het exploitatieresultaat van rioleringen wordt jaarlijks toegevoegd aan de voorziening. De voorziening heeft een directe relatie met het Programma Water 2020-2025.

## 3.3 Bedrijvig Voorst

### Wat willen we bereiken (Collegeprogramma 2018-2022)

#### **Economische promotie**

De gemeente Voorst is uniek gelegen tussen IJssel en Veluwemassief. Zowel landschappelijk als cultuurhistorisch heeft Voorst veel te bieden. Om de effecten van al het fraais dat Voorst te bieden heeft te benadrukken worden hiervoor recreatieve en toeristische activiteiten ontplooid en aangemoedigd. Een communicatieoffensief om Voorst te promoten zal worden ontwikkeld.

Tevens hechten wij veel waarde aan het realiseren van snelle internetverbindingen in het buitengebied zowel voor de lokale economie als voor de inwoners.

#### **Fysieke bedrijfsinfrastructuur**

De gemeente Voorst heeft behoefte aan extra industrieterreinen om nieuwe bedrijven op te vangen en bedrijfsverplaatsingen mogelijk te maken. Daarnaast is het van belang om bestaande bedrijventerreinen in goede conditie te houden of weer in conditie te brengen. De bestaande bedrijventerreinen Nijverheid, 't Belt verdienen een revitalisering.

#### **Begeleide participatie en arbeidsparticipatie**

De zorg voor mensen die buiten het arbeidsproces staan of dreigen te komen is aan de gemeente toevertrouwd en daar wordt ook verstandig inhoud aan gegeven. De participatienota is daarbij uitgangspunt en vormt een basis die getypeerd kan worden als 'zacht op de persoon hard op de inhoud'.

#### **Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen**

Inwoners die plannen hebben om een eigen bedrijf te beginnen moeten gebruik kunnen maken van gemeentelijke startersbegeleiding. Deze begeleiding moet ook ingezet worden voor mensen met een uitkering waarbij alle middelen moeten worden ingezet om belemmerende regels te verwijderen.

### Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: [www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving](http://www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving)

## Wat gaan we daarvoor doen

### Activiteiten

#### Economische promotie

<b>Promotionele activiteiten om gemeente Voorst "op de kaart te zetten"</b>	
Inhoud	In 2021 werken wij verder aan de toeristische profilering van de gemeente Voorst als IJsselvallei. Onze belangrijkste marketing- en communicatiemiddelen zijn de website en de social media platforms van Bezoek Voorst. In 2021 willen wij Bezoek Voorst als merk gaan ontwikkelen. Daarom zullen wij de marketingactiviteiten blijven voortzetten en de mogelijkheden gaan onderzoeken om het merk en de toeristische profilering fysiek zichtbaar te maken. Een voorbeeld hiervan is een toeristisch informatiepunt. Daarnaast ontwikkelt de website van Bezoek Voorst zich door met de trends en ontwikkelingen en wordt de website aantrekkelijker gemaakt voor de buitenlandse toerist door delen van de website meertalig te maken. In navolging op het masterplan IJsselvallei werken wij met partners aan de toeristische profilering van de IJsselvallei. We dragen bij aan de realisatie van de IJsselbiënnale. Met de betrokken partijen op en rondom Bussloo en Teuge werken we in 2021 verder aan een gebiedsplan voor beide gebieden. We faciliteren toeristische ondernemers in het onderling samenwerken en het ontwikkelen van arrangementen om de toerist langer te laten verblijven. We werken hierbij samen met regionale partners.
Beoogd effect	De gemeente Voorst als toeristische bestemming op de kaart zetten om daarmee het toerisme in de gemeente Voorst een impuls te geven.

#### Fysieke bedrijfsinfrastructuur

<b>Toekomstbestendige bedrijventerreinen</b>	
Inhoud	In 2021 maken we een uitvoeringsprogramma voor de revitalisering van Nijverheid en 't Belt. Ook werken we samen met de werkgeverskring en de bedrijven op de bedrijventerreinen uit hoe een samenwerking tussen bedrijven vorm kan krijgen. Ook ronden we het locatieonderzoek voor de uitbreiding van het bedrijventerreinareaal in de gemeente af.
Beoogd effect	Het creëren van toekomstbestendige bedrijventerreinen en voldoende bedrijventerreinareaal voor de toekomst in de gemeente Voorst.

#### Begeleide participatie

<b>Wet Sociale Werkvoorziening</b>	
Inhoud	<p>Vanaf 1 januari 2020 voeren wij de WSW zelf uit. Vanuit de opheffing van Delta zijn een consulente en jobcoach overgenomen, de administratieve organisatie is aangepast, caseloads zijn verdeeld en tot aan de corona-maatregelen in maart van 2020 waren we druk op pad om kennis te maken met medewerkers en bijbehorende bedrijven.</p> <p>De coronacrisis heeft vervolgens gevolgen gehad voor deze werkwijze. WSW-ers zijn op basis van hun risico wat betreft gezondheid ingedeeld en er zijn afspraken gemaakt. Een deel van de WSW-ers moest tijdelijk stoppen met het werk. Op dit moment is er nog geen vaccin tegen corona. Het advies is nog steeds om bij gezondheidsklachten thuis te blijven en zoveel mogelijk thuis te werken. Of dit advies ook in 2021 gaat gelden, en wat dan het effect is op de WSW-ers is niet bekend. Er wordt zoveel mogelijk getracht WSW-ers aan het werk te houden, en facturatie aan de bedrijven waar de WSW-ers werkzaam zijn gebeurt op basis van maatwerk.</p>
Beoogd effect	WSW-ers op een zinvolle manier aan het werk te krijgen en te houden, indien van toepassing binnen de geldende beperkingen rondom het coronavirus.

## Arbeidsparticipatie

De acties uit de nota Plek op de Werkvloer uitvoeren	
Inhoud	<p>Vanuit de nota "Evaluatie Transitie Sociaal Domein" zijn ook de acties uit de nota "Plek op de Werkvloer" geëvalueerd. Hieruit bleek dat de arbeidsmarkt de laatste jaren erg veranderd is. De bovenste laag van ons cliëntenbestand is inmiddels uitgestroomd en is aan het werk. Wat over blijft is een groep die al langer in de bijstand zit. Zij zijn kwetsbaarder in de samenleving en bevinden zich soms op het grensvlak Wmo/Participatiewet. Dit vraagt een andere aanpak en daarbij is het oude ambitieniveau niet altijd reëel.</p> <p>Voor deze groep worden op verschillende plekken binnen de Voorster samenleving participatieplekken aangeboden om mensen te activeren maar ook bezig te laten zijn met het opdoen van ervaring en nieuwe vaardigheden. Door enthousiasmering en verleiding proberen we mensen in beweging te krijgen en mee te laten doen. Ook geven we trainingen en verzorgen we begeleiding op de werkervaringsplekken.</p> <p>De effecten van de coronacrisis zijn ook hier zichtbaar. Het is moeilijker om mensen aan een participatieplek omdat dit ook een investering vraagt van de bedrijven die deze plekken aanbieden en de bereidheid of mogelijkheid hiertoe is door de crisis in de breedte afgenomen. Of deze effecten ook in 2021 nog zichtbaar zijn, is op dit moment nog niet duidelijk.</p>
Beoogd effect	Zoveel mogelijk mensen die nu een bijstandsuitkering ontvangen maken de overstap naar (betaald) werk. Hierdoor stijgt het participatieniveau van deze groep en tevens de kans op een (beter) betaalde baan.



## Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
Regio Stedendriehoek (Cleantech regio)	<p>Cleantech Regio is een samenwerkingsvorm én een gebied. Twee organisaties staan aan de basis van de Cleantech Regio, de Strategische Board Cleantech Regio en de Wgr-regio Stedendriehoek. Ondernemers, overheden en onderwijs en onderzoek hebben één gezamenlijke Agenda Cleantech Regio gemaakt. Hierin staan de ambities en gewenste resultaten voor 2019-2023.</p> <p>Twee thema's hebben topprioriteit: energietransitie en circulaire economie. Om energieneutraal en circulair te worden, investeren we ook in innovatiekracht, slimme en schone mobiliteit, voldoende toptalenten, onze fijne leefomgeving en sterke vestigingsklimaat.</p>
Leisurelands (voorheen Recreatiegemeenschap Veluwe / RGV Holding BV)	Het gemeenschappelijke belang voor wat betreft de ontwikkeling van recreatieve en toeristische mogelijkheden op de Veluwe en in de randgebieden, rekening houdende met bescherming van het landschappelijke karakter.
NV Luchthaven Teuge	De aanwezigheid van een infrastructurele voorziening op regionaal niveau in de vorm van een luchtvaartterrein voor zakelijk gebruik.

## Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: [www.waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Vestigingen	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	160,6	LISA
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	56,6%	LISA
Arbeidsparticipatie	Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	69,2%	CBS
Arbeidsparticipatie	Aantal re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	94,1	CBS
Arbeidsparticipatie	Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	921	LISA



## Wat mag het kosten

### Exploitatie

Taakveld	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Raming begroting			
		Incl. wijzigingen	2021	2022	2023	2024
3-1 Econ. ontwikkelingen	204.355	253.794	230.048	230.048	230.048	230.048
3-2 Fys. Bedrijfsinfrastructuur	7.499	7.499	5.769	5.769	5.769	5.769
3-3 Bedrijfsloket en regelingen	18.833	38.456	40.336	40.336	40.336	40.336
3-4 Economische promotie	244.610	438.704	248.124	230.908	230.998	230.998
6-4 Begeleide participatie PR3	1.939.448	1.486.442	2.326.528	2.334.203	2.299.900	2.335.252
6-5 Arbeidsparticipatie	735.979	660.257	612.734	612.734	612.734	612.734
<b>Totaal lasten</b>	<b>3.150.724</b>	<b>2.885.151</b>	<b>3.463.540</b>	<b>3.453.999</b>	<b>3.419.786</b>	<b>3.455.138</b>
3-1 Econ. ontwikkelingen	5.510	16.900				
3-2 Fys. bedrijfsinfrastructuur						
3-3 Bedrijfsloket en regelingen	48.957	54.656	51.064	51.064	51.064	51.065
3-4 Economische promotie	196.491	322.822	187.640	187.640	187.640	187.640
6-4 Begeleide participatie PR3			470.000	470.000	470.000	470.000
6-5 Arbeidsparticipatie						
<b>Totaal baten</b>	<b>250.958</b>	<b>394.378</b>	<b>708.704</b>	<b>708.704</b>	<b>708.704</b>	<b>708.705</b>
<b>Saldo</b>	<b>-2.899.766</b>	<b>-2.490.774</b>	<b>-2.754.836</b>	<b>-2.745.295</b>	<b>-2.711.082</b>	<b>-2.746.433</b>

### Toelichting ontwikkelingen begroting 2021 t.o.v. 2020:

#### *Algemeen*

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2020 gestegen door de salarisontwikkeling voor het ambtelijk personeel dat o.a. voortvloeit uit de CAO 2019 - 2020 en verhoogde premies sociale lasten. Zie hiervoor de toelichting in paragraaf bedrijfsvoering. Tevens is de toegerekende rente in de kapitaallasten door het lagere renteomslagpercentage lager als in 2020.

#### *3-1 Economische ontwikkelingen*

De raming voor evenementenladders is verplaatst naar taakveld 3-4 Economische promotie. De kredieten Haalbaarheidsonderzoek oprichting rechtspersoon bedrijventerrein Engelenburg en herstructurering Nijverheid/'t Belt uit 2020 zorgen voor de rest van het verschil in lasten. De inkomsten van deze kredieten veroorzaken ook het verschil bij de baten.

#### *3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur*

Geen bijzonderheden.

#### *3-3 Bedrijfsloket en regelingen*

De inkomsten marktgeden zijn verlaagd naar de werkelijk inkomsten.

#### *3-4 Economische promotie*

De raming voor evenementenladders is overgekomen van taakveld 3-1 Economische middelen. Samen met de kredieten stimulering lokale economie en 75 jaar vrijheid is dit de verklaring voor het verschil in lasten. De inkomsten van deze kredieten veroorzaken ook het verschil bij de baten.

#### *6-4 Begeleide participatie PR 3*

Het verschil tussen de raming 2021 en 2020 wordt veroorzaakt doordat de WSW in 2021 volledig in de begroting is opgenomen nu de werkelijke uitgaven en inkomsten bekend zijn sinds het in 2020 in eigen beheer uitvoeren van de WSW.

#### *6-5 Arbeidsparticipatie*

Het verschil tussen de raming 2021 en 2020 wordt veroorzaakt door een verschuiving van personeelslasten binnen de taakvelden.

## Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<b>Meerjaren Investerings Programma</b>						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
<b>Meerjaren Onderhouds Programma</b>						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
<b>Totaal Bedrijvig Voorst</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## Reserves en voorzieningen

	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Geen reserves.	0	0	0	0	0
<b>Totaal reserves</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Geen voorzieningen.	0	0	0	0	0
<b>Totaalvoorzieningen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Standen per 31 december

## 3.4 Gezond Voorst

### Wat willen we bereiken (Collegeprogramma 2018-2022)

#### Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Een school vervult een belangrijke rol in een kern of wijk. Als een kind problemen ervaart is de school vaak de eerste plek waar dit gesignaleerd wordt. De school kan samen met het samenwerkingsverband ondersteuning en begeleiding bieden indien het gaat over leer- of cognitieve problematiek. Als de problemen op andere gebieden spelen kan samen met medewerkers van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) gekeken worden welke hulp het meest passend is. Daarnaast leidt ongeoorloofd schoolverzuim tot voortijdig schoolverlaten wat nadelig is voor de leerling zijn/haar carrière op de arbeidsmarkt. De leerplichtambtenaar werkt samen met de scholen om vroegtijdig ongeoorloofd verzuim te signaleren en te beperken waardoor leerlingen een startkwalificatie kunnen behalen.

Het is belangrijk om naast de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden bezig te zijn met bewegen, muziek en kunst. In overleg met de scholen wordt bekeken hoe de gemeente hieraan een bijdrage kan leveren zonder dat hier direct een financiële bijdrage voor nodig is. Instandhouding van de unieke, specifieke schoollogopedie, zoals deze in de gemeente Voorst is georganiseerd, is van belang omwille van de taal-spraak ontwikkeling van alle jonge kinderen in de gemeente Voorst.

In 2018 is een nieuwe beleidsnota kinderopvang Gemeente Voorst 2018-2022 vastgesteld. De gemeente Voorst werkt toe naar een stelsel voor jeugdhulp dat erop gericht is dat ieder kind gezond en veilig opgroeit en zo zelfstandig mogelijk kan deelnemen aan de maatschappij, daarbij rekening houdend met zijn ontwikkelingsniveau. Vanuit het juridisch en maatschappelijk kader zijn ouders hier als eerst verantwoordelijk voor.

#### Sportbeleid en activering

Sport en bewegen heeft een positieve invloed op de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling; het bevordert incasseringsvermogen en pakt goed uit op de fysieke gesteldheid. Verantwoorde initiatieven vanuit het maatschappelijk veld voor gratis sporten en bewegen voor kinderen tot en met twaalf jaar moeten verder gestroomlijnd, gefaciliteerd en ontwikkeld worden. Ook de groep jongeren van twaalf tot achttien jaar wordt hierbij betrokken.

#### Cultuur

Kunst en cultuur kunnen ingezet worden als verbindend element in de preventieve taken binnen het sociaal domein bijvoorbeeld muziekonderwijs voor jongeren en muziek, dans, zang en beeldende vorming als verbindend element voor ouderen. De gemeente kan hierin verschillende rollen hebben: faciliterend, soms initiërend of als (bescheiden) co-financier. Koppeling met het project Voorst onder de Loep is in de uitwerking een essentieel onderdeel.

#### Samenkracht en burgerparticipatie

Een goede integratie van statushouders is belangrijk. Het beleid omtrent de integratie van statushouders moet geïntensiverd en uitgebreid worden met name naar die statushouders die al langdurig in onze gemeenschap verblijven maar nog niet geïntegreerd zijn geraakt. Daarnaast is het van belang om tijdig te kunnen anticiperen op een nieuwe toestroom van vluchtelingen gelet op de ontwikkelingen in oorlogsgebieden en een nieuwe toestroom als gevolg van familiehereniging.

## **Jeugdzorg**

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is de toegang voor hulp voor alle kinderen en jongeren in de gemeente Voorst. De essentie van de werkwijze van het CJG is dat kinderen/jongeren of hun ouders met een hulpvraag worden toegeleid naar passende hulp. Deze passende hulp kan gevonden worden in de voorliggende/ preventieve voorzieningen, maar kunnen ook, indien dat nodig is, uitgevoerd worden door jeugdhulpaanbieders werkzaam in het curatieve domein. Belangrijk daarbij is de laagdrempeligheid/bereikbaarheid van het CJG en tevens het aanbod van hulp. Wachtlijsten werken negatief uit op deze laagdrempeligheid en beschikbaarheid.

Per januari 2019 is de nieuwe integrale raamovereenkomst voor Jeugd, Wmo en MO/BW in werking getreden. Met de raamovereenkomst is een meerjarig contract aangegaan met zorgaanbieders. Door gebruik te maken van integrale producten en tarieven is bijgedragen aan de doorlopende zorglijn. Cliënten en aanbieders worden hierdoor naar verwachting minder gehinderd door verschillende wetgeving en leeftijdsgrenzen. Door beter toezicht te houden op de kwaliteit van zorg wordt ook gewaakt voor zorgaanbod dat onvoldoende voldoet aan de eisen van de Jeugdwet. Hiertoe zijn ook onafhankelijke regionale toezichthouders aangesteld. De komende jaren wordt deze nieuwe vorm van toezicht geëvalueerd en zo nodig doorontwikkeld. De financiële consequenties van de integrale tarieven wordt doorlopend gemonitord.

Daarnaast wordt op lokaal niveau verder ingezet op de doorontwikkeling van casus- en procesregie. Goede regievorming is essentieel voor een kwalitatieve goede uitvoering van de hulp bij de cliënt waarbij de doelen behaald worden die vooraf geformuleerd zijn.

## **Volksgezondheid**

Gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming zijn de twee pijlers van volksgezondheid. De aandachtsgebieden voor het bevorderen van de volksgezondheid zijn jeugdgezondheidszorg, alcoholpreventie, bevorderen van bewegen om overgewicht tegen te gaan, (stoppen met) roken, mentale gezondheid en het voorkomen van diabetes. Gezondheidsbescherming heeft onder andere betrekking op besmettelijke infectieziektenbestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg en psycho-sociale hulp bij calamiteiten.

## **Waar ligt dat vast**

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: [www.vorst.nl/beleid-en-regelgeving](http://www.vorst.nl/beleid-en-regelgeving)

## Wat gaan we daarvoor doen

### Activiteiten

#### Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

<b>Verbeteren verbinding tussen onderwijs en zorg/Passend onderwijs</b>	
Inhoud	In 2019 is een aantal pilots gestart waarbij het doel is de verbinding tussen onderwijs en zorg verder te verbeteren. Zo loopt op dit moment een pilot waarbij onder voorwaarden en in afstemming met zowel ouders, school, samenwerkingspartners als het samenwerkingsverband Passend Onderwijs en CJG, een onderwijsassistent kan worden ingezet voor bepaalde activiteiten op school waar anders een externe zorgpartij zou worden ingezet. Dit loopt nu op vier Voorster basisscholen. De inzet lijkt zijn vruchten af te werpen. Om die reden worden de innovatieve pilots en projecten in 2020 en 2021 voortgezet en uitgebreid. Bij de jaarrekening 2019 zijn hiertoe middelen bestemd die hiervoor worden ingezet.
Beoogd effect	Het doel hiervan is het effectiever en efficiënter inzetten van jeugdhulp binnen het onderwijs. Uiteindelijk moeten hierdoor escalatie van hulpvragen worden voorkomen, waardoor de transformatiedoelstellingen beter kunnen worden behaald.

#### Sportbeleid en activering

<b>Voorster Sport- en beweegakkoord</b>	
Inhoud	Het rijk heeft in 2019 budget beschikbaar gesteld voor een procesbegeleider, de zogenaamde sportformateur. De sportformateur heeft de taak gehad om diverse partijen aan tafel te krijgen en het gesprek over de invulling van een sport- en beweegakkoord en de afspraken daarbinnen te faciliteren. Het eindproduct van de inzet van een sportformateur was een Voorster sport- en beweegakkoord. Het gaat om een het aangaan van stevige samenwerkingsverbanden tussen de lokale overheid, de sport- en beweegaanbieders en maatschappelijke partners, zoals scholen, zorg- en welzijnsorganisaties, gezondheidszorg en ook het bedrijfsleven. Dit veronderstelt commitment tussen deze partijen. Dat commitment wordt vastgelegd in een akkoord, waarin ambitie, visie en de weg daarnaar toe staan beschreven. Dit lokale sport- en beweegakkoord is begin 2020 tot stand gekomen.  Daarnaast is onze aanvraag bij het rijk voor een uitvoeringsbudget goedgekeurd en in het najaar van 2020 wordt dit uitgekeerd, waarmee we invulling kunnen geven aan de afspraken in het akkoord.
Beoogd effect	Het aangaan van stevige samenwerkingsverbanden tussen de gemeente, de sport- en beweegaanbieders en maatschappelijke partners, zoals scholen, zorg- en welzijnsorganisaties, gezondheidszorg en ook het bedrijfsleven om de doelstellingen in het akkoord te verwezenlijken.

#### Samenkracht en burgerparticipatie

<b>Vluchtelingenwerk</b>	
Inhoud	De nieuwe Wet inburgering wordt op 1 januari 2021 van kracht. In het nieuwe stelsel krijgen gemeenten de regie over de nieuwe Wet inburgering. Nieuwkomers krijgen bij de gemeente een brede intake en een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP). Hierin worden afspraken gemaakt over de thema's inburgering, participatie, ontzorgen en begeleiding. We zoeken hierbij naar regionale samenwerking, waarbij ons IITV als inburgeringsmodel een voorbeeld kan zijn en met aanpassingen kan voldoen aan dit nieuwe inburgeringsstelsel.
Beoogd effect	Goede invoering van het nieuwe inburgeringsstelsel en de gemeentelijke regiefunctie in regionale samenwerking.

<b>Jeugd- en jongerenwerk</b>	
Inhoud	Het jeugd- en jongerenwerk in onze gemeente wordt de afgelopen jaren met name uitgevoerd door Younger at Heart. De uitgangspunten en de doelstellingen die destijds zijn meegegeven, zijn inmiddels toe aan herijking. Deze herijking stond gepland voor 2020, maar door de coronacrisis is dit uitgesteld. We zijn in gesprek met Younger at Heart en er volgt een evaluatie zodat op dit onderdeel de uitvoering van het beleid aangepast kan worden naar de huidige problematiek en visie. Hierbij hoort ook een andere manier van financieren zodat we op een betere manier kunnen sturen en de uitgaven kunnen verantwoorden.
Beoogd effect	In 2021 willen we nieuw beleid vaststellen en de afspraken rondom de uitvoering hieraan aanpassen. Met de uitvoering van het jeugd- en jongerenwerk willen we beter aansluiten bij de uitgangspunten rondom de transformatie in het Sociaal Domein en de verschuiving naar meer preventie. In 2021 wordt hiervoor een aanbestedingsprocedure doorlopen.

## Cultuur

<b>Cultuurcoach</b>	
Inhoud	<p>Vanwege de coronacrisis heeft het aantrekken van een geschikte kandidaat voor de positie van cultuurcoach langer geduurd dan verwacht. De coach start in het najaar van 2020, en de inzet loopt dus door tot in 2021. In de bestuursrapportage 2020 komen we met een voorstel om een deel van het beschikbare budget over te hevelen naar 2021.</p> <p>De cultuurcoach adviseert anderen vanuit zijn kennis over cultuureducatie, hij verbindt in het netwerk onderwijs en culturele organisaties, hij coördineert naschoolse activiteiten in samenwerking met lokale cultuuraanbieders en hij ontwikkelt nieuwe producten of diensten. De cultuurcoach weet daarnaast anderen te enthousiasmeren waardoor nieuwe initiatieven ontstaan zodat culturele verenigingen toekomstbestendig zijn.</p>
Beoogd effect	Een goede samenwerking tussen gemeente, zorginstellingen, onderwijsinstellingen en culturele organisaties (of professionals), waardoor nieuwe initiatieven ontstaan en er verbindingen worden gelegd die mensen op meerdere vlakken kunnen helpen.

## Wijkteams

<b>Integrale frontoffice Sociaal Domein</b>	
Inhoud	<p>In het kader van de revitalisering van het gemeentehuis, worden twee lijnen parallel aan dit proces en elkaar uitgewerkt; de implementatie dienstverlening in het nieuwe gemeentehuis en de integrale frontoffice sociaal domein. De tijdelijke huisvesting van het sociaal domein in het kulturhus geeft de mogelijkheid om te gaan starten met de inrichting van een integrale frontoffice voor Jeugd, WMO en Participatie. Aandachtspunten die zowel organisatiebreed als binnen het sociaal domein spelen zijn o.a. laagdrempeligheid, servicegerichtheid, deskundigheid, registratie en transparantie.</p> <p>Daarnaast hebben de coronamaatregelen een grote impact op de manier waarop de frontoffice vormgegeven kan of moet worden. Wat de gevolgen precies zijn, wordt momenteel uitgewerkt. In 2021 zal hier op verder worden gebouwd.</p>
Beoogd effect	De ervaringen die we hebben opgedaan in het Kulturhus en rondom de coronacrisis worden expliciet meegenomen in het proces om te komen tot een vernieuwde en toekomstbestendige inrichting van dienstverlening gemeentebreed.

## Maatwerkdienstverlening 18-/ Geëscaleerde zorg 18-

<b>Toeziën op kwaliteit van zorgaanbod</b>	
Inhoud	<p>Met de raamovereenkomst 2019-2021 zijn er nieuwe kwaliteitscriteria opgesteld voor zorgaanbieders en zorgaanbod. We zien toe op de naleving van deze criteria. Hiervoor zijn regionale toezichthouders aangesteld, die samen werken met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. We werken samen met de andere regiogemeenten een het regioteam aan doorontwikkeling van de toezichtfunctie.</p> <p>De eerste resultaten van toezicht worden langzamerhand steeds beter zichtbaar. Als zorgaanbieders niet in staat zijn om de gewenste kwaliteit te leveren, worden zij daar op aangesproken en worden er eventueel sancties opgelegd. Dit zorgt ervoor dat cliënten een hogere gemiddelde kwaliteit aan zorg ontvangen.</p> <p>Tegelijk wordt gewerkt aan doorontwikkeling van de afspraken in de raamovereenkomst waarbij de mate van kwaliteit van de zorg nog beter kan worden gemonitord en gewaarborgd.</p>
Beoogd effect	Het doel is om te garanderen dat zorg die wordt ingezet, ook echt kwalitatief goede zorg is die voldoet aan de Jeugdwet. Hierdoor wordt het verschil tussen Jeugdhulp en voorliggende voorzieningen (geen jeugdhulp) helder voor cliënten en gemeenten. Dit onderscheid is van belang voor de financieringsverplichting van de geleverde zorg en de verwachtingen die een cliënt mag hebben van het aanbod dat door de gemeente wordt gecontracteerd en gefinancierd.

<b>Kosten voogdijkinderen en wijziging woonplaatsbeginsel</b>	
Inhoud	<p>De wijziging van het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet is uitgesteld naar 2022 in verband met de invloed van de coronamaatregelen bij gemeenten en zorgaanbieders. Dit betekent dat de kosten voor voogdijkinderen ook in 2021 nog een fors deel van onze totale uitgaven aan maatwerkvoorzieningen 18- zullen bedragen.</p> <p>Wij waren in 2020 al gestart met het in kaart brengen van de kinderen waarvoor wij in de nieuwe situatie niet meer financieel verantwoordelijk zijn, proberen te bepalen welke gemeente vanaf 2022 voor welke jongere verantwoordelijk wordt en af te stemmen met de grootste aanbieder over de wijzigingen zodat de overgang zonder grote administratieve problemen kan worden gemaakt. Hier gaan we mee door.</p> <p>Ook zijn wij in gesprek met het rijk en met de VNG over de wijze waarop het nieuwe woonplaatsbeginsel van invloed is op onze administratie en onze financiële situatie. Zoals bekend, werken ontwikkelingen in enig jaar door in de uitkering van 2 jaar later. Wij blijven in overleg met het ministerie over de wijze waarop de zogenoemde t-2-systematiek wordt afgewikkeld.</p> <p>Vanwege de uitzonderlijke situatie binnen onze gemeente m.b.t. de voogdijkinderen, ontvangen wij sinds 2017 een aanvulling in de uitkering. Deze compensatie wordt gedaan d.m.v. een opslagpercentage om tarieven te corrigeren. Met ingang van 2021 valt deze compensatie een stuk lager uit dan de voorgaande jaren. Dit komt deels door een daling van het aantal zorgdagen in 2019 ten opzichte van eerdere jaren, maar wordt versterkt doordat het compensatiepercentage de afgelopen jaren te hoog bleek te zijn. Dit is nu gecorrigeerd. Hoewel de compensatie voor het voogdij-deel nog steeds toereikend lijkt te zijn, betekent het wel een daling van de totale uitkering voor jeugdzorg.</p>
Beoogd effect	In 2021 bereiden we ons verder voor op de gevolgen van het nieuwe woonplaatsbeginsel zodat het voortzetten van de zorg van de kinderen waarvoor wij verantwoordelijk blijven gewaarborgd is, zowel in financiële als inhoudelijke zin.

## **Volksgezondheid**

<b>Jeugdgezondheidszorg</b>	
Inhoud	In 2020 zijn we gestart met de projecten "Aansluiten bij ouders" en "Kansrijke Start. Deze worden in 2021 voortgezet. Partners binnen de jeugdgezondheidszorg sluiten hier nadrukkelijk bij aan. Binnen "Kansrijke Start" werken we samen met betrokken aanbieders een aantal doelen uit om daarmee jonge of aanstaande ouders te ondersteunen waardoor kinderen een goede start in het leven krijgen.
Beoogd effect	<p>Aansluiten bij ouders: de partners die betrokken zijn bij het gezin sluiten beter aan bij de behoefte en vragen van de ouders.</p> <p>Kansrijke Start: ondersteuning en begeleiding van aankomende en jonge ouders om kinderen een goede start in het leven te kunnen geven.</p>

## Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
GGD Noord- en Oost-Gelderland	Het op adequate schaal behartigen van de openbare gezondheidszorg.
Stichting Archipel	Overkoepelende organisatie van 22 openbare basisscholen in de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen met als doel het geven van openbaar onderwijs met inachtneming van artikel 48 Wet op het Primair onderwijs dan wel artikel 51 Wet op de expertisecentra.
Stichting Koepel sport, welzijn en cultuur	De Koepel draagt zorg voor een zo optimaal mogelijk en integraal aanbod van accommodaties voor sport, welzijn en cultuur, dat aansluit bij de continu veranderende behoeften van burgers.
PlusOV basismobiliteit	De gemeenschappelijke regeling PlusOv basismobiliteit verzorgt het regiotaxi-, leerlingen-, Wmo-, en jeugdwetvervoer.

## Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: [www.waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Sportbeleid en activering	% Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters ten opzichte van bevolking van 19 jaar en ouder.	42,8%	Gezondheidsmonitor CBS en RIVM
Maatwerkdienstverlening 18-	% kinderen in armoede	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	3%	Verwey Jonker Instituut
Samenkracht & burgerparticipatie	% Jeugdwerkloosheid	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).	1%	Verwey Jonker Instituut
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	1,3%	DUO
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft 5-18 jaar.	2,6	Ingrado
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft 5-18 jaar.	23	Ingrado
Maatwerkdienstverlening 18-	Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	8,3%	CBS
Geëscaleerde zorg 18-	Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	1,3%	CBS
Geëscaleerde zorg 18-	Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	-	CBS
Geëscaleerde zorg 18-	Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	1%	Verwey Jonker Instituut



## Wat mag het kosten

### Exploitatie

Taakveld	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Raming begroting			
		Incl. wijzigingen	2021	2022	2023	2024
4-2 Onderwijshuisvesting	1.235.906	1.230.890	1.163.757	1.154.568	1.161.098	1.131.179
4-3 Onderw.beleid leerl.zaken	1.237.775	1.338.518	1.451.287	1.455.987	1.455.887	1.455.887
5-1 Sportbeleid en activering	598.647	613.105	586.002	586.002	586.002	586.002
5-2 Sportaccommodaties	1.909.501	1.901.935	1.968.359	1.960.503	1.947.572	1.918.173
5-3 Cult.pres. -prod. -participatie	36.324	84.401	61.196	61.196	61.196	61.196
5-6 Media	409.696	415.114	430.016	430.016	430.016	430.016
6-1 Samenkracht+burg.part.PR4	361.580	421.446	372.246	410.246	417.246	417.246
6-2 Wijkteams PR4	51.520	153.865	15.567	15.567	15.567	15.567
6-41 Begeleide participatie PR4	381.994	381.992	388.868	388.868	388.868	388.868
6-72 Maatw.dienstverlening 18-	9.011.967	9.853.158	8.310.725	8.304.725	8.255.725	8.255.725
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	613.556	607.562	687.483	687.483	687.483	687.483
7-1 Volksgezondheid	798.490	1.000.836	1.078.628	1.084.736	1.084.736	1.084.736
<b>Totaal lasten</b>	<b>16.646.956</b>	<b>18.002.823</b>	<b>16.514.135</b>	<b>16.539.897</b>	<b>16.491.396</b>	<b>16.432.078</b>
4-2 Onderwijshuisvesting	24.388	38.221	38.903	38.903	38.903	38.903
4-3 Onderw.beleid leerl.zaken	140.595	122.344	92.362	92.362	92.362	92.362
5-1 Sportbeleid en activering	12.500					
5-2 Sportaccommodaties	801.699	692.826	741.331	733.492	738.206	738.206
5-3 Cult.pres. -prod. -participatie	3.081					
5-6 Media						
6-1 Samenkracht+burg.part.PR4	44.064	25.350	38.000	38.000	38.000	38.000
6-2 Wijkteams PR4	6.635					
6-41 Begeleide participatie PR4						
6-72 Maatw.dienstverlening 18-						
6-82 Geëscaleerde zorg 18-						
7-1 Volksgezondheid	36.692					
<b>Totaal baten</b>	<b>1.069.654</b>	<b>878.741</b>	<b>910.596</b>	<b>902.757</b>	<b>907.471</b>	<b>907.471</b>
<b>Saldo</b>	<b>-15.577.302</b>	<b>-17.124.082</b>	<b>-15.603.539</b>	<b>-15.637.140</b>	<b>-15.583.925</b>	<b>-15.524.607</b>

### Toelichting ontwikkelingen begroting 2021 t.o.v. 2020:

#### Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2020 gestegen door de salarisontwikkeling voor het ambtelijk personeel dat o.a. voortvloeit uit de CAO 2019 - 2020 en verhoogde premies sociale lasten. Zie hiervoor de toelichting in paragraaf bedrijfsvoering. Tevens is de toegerekende rente in de kapitaallasten door het lagere renteomslagpercentage lager dan in 2020.

#### 4-2 Onderwijshuisvesting

Afgenomen kapitaallasten, met name door minder toegerekende rente, veroorzaken de vermindering van de lasten.

#### 4-3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

De verwerking van de begroting van Plus OV in de begroting 2021 zorgt voor het grootste verschil in de raming tussen 2021 en 2020. Door een nieuwe vereveningssysteem en extra benodigde investeringen in personeel en systemen (zie paragraaf Verbonden Partijen, onderdeel Basismobiliteit) nemen de kosten van het routegebonden vervoer, waaronder dus het leerlingenvervoer, voor onze gemeente toe. Hier staat weliswaar een lichte daling van de kosten van het vraagafhankelijke vervoer tegenover (Programma Sociaal Voorst, onderdeel Regiotaxi).

We gaan uit van de vastgestelde begroting 2021 van PlusOV voor de inschatting van de kosten. Dit betekent een toename van kosten van € 80.000.

Eventuele voordelige effecten van de uittreedsom van Deventer, Apeldoorn en Zutphen zijn hier nog niet in meegenomen.

#### *5-1 Sportbeleid en activering*

Het verschil tussen de raming 2021 ten opzichte van 2020 is het gevolg van een verschuiving van personeelslasten binnen de taakvelden.

#### *5-2 Sportaccommodaties*

Naast indexering is de gestegen dotatie aan de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen oorzaak van de verhoging. De baten zijn verhoogd door een gewijzigde SPUK (specifieke uitkering stimulering sport) uitkering i.v.m. verrekening van BTW.

#### *5-3 Culturele presentatie, - productie en - participatie*

In de raming van 2020 is het bedrag (€25.000) van de Cultuurcoach eenmalig verwerkt. Dit veroorzaakt het verschil ten opzichte van 2021.

#### *5-6 Media*

Geen bijzonderheden.

#### *6-1 Samenkracht en burgerparticipatie PR4*

Het verschil in de raming tussen 2021 en 2020 heeft diverse oorzaken. De decentralisatieuitkering Verhoging taalniveau statushouders is opgenomen in de raming 2020 en niet meer in 2021. Daarnaast is in 2021 voor het eerst een raming opgenomen voor de nieuwe Wet Inburgering. Verder is er sprake van een verschuiving van personeelslasten binnen de taakvelden en is de dotatie aan de voorziening iets hoger als gevolg van oplopend groot onderhoud.

#### *6-2 Wijkteams*

Het verschil wordt volledig veroorzaakt door de verschuiving van personeelslasten binnen de taakvelden.

#### *6-41 Begeleide participatie PR4*

Geen bijzonderheden

#### *6-72 Maatwerkdienstverlening 18-*

De invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel is uitgesteld naar 2022. Dat betekent dat we ook in 2021 financieel verantwoordelijk blijven voor een groot aantal voogdijkinderen.

Met de uitkomsten van de meicirculaire 2019 is de uitkering die wij ontvingen vanuit het rijk voor kosten van maatwerkvoorzieningen voor jeugd verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023. In de meicirculaire van 2020 blijkt de uitkering voor volgende jaren echter weer lager. Van het meerjarige budget wordt daarom jaarlijks € 1.427.000 ingezet om het nadeel van de verlaging voor een groot gedeelte op te vangen.

De invloed van de corona-maatregelen van 2020 op de jaren daarna is nog onzeker. Er is waarschijnlijk sprake van uitgestelde zorg, en van zorg die minder resultaatgericht was dan gebruikelijk. Wat dit betekent voor de zorgkosten in 2021 en verder is op dit moment niet in te schatten; er zijn geen prognosemodellen beschikbaar en er is geen historische data van een vergelijkbare situatie om op terug te vallen. Om die reden houden we voor de reguliere maatwerkvoorzieningen 18- vooralsnog vast aan de bestaande uitgangspunten in onze begroting. Wel geldt bij het jeugdwetvervoer een toename van kosten vanwege de nieuwe vereveningssystematiek en de algehele toename van exploitatiekosten in de begroting van PlusOV voor 2021. We verwachten hiervoor een stijging van € 60.000.

### 6-82 Geëscaleerde zorg 18-

Er vind een verschuiving plaats van middelen van de reguliere maatwerkdienstverlening 18- naar de geëscaleerde zorg van € 80.000. Deze middelen worden ingezet voor o.a. voogdijkosten, ondertoezichtstellingen, jeugdbescherming en -reclassering etc.

### 7-1 Volksgezondheid

Het verschil wordt veroorzaakt door de verschuiving van personeelkosten binnen de taakvelden.

### Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting2	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<b>Meerjaren Investerings Programma</b>						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
<b>Meerjaren Onderhouds Programma</b>						
Groot onderhoud velden sportcomplexen (uit voorziening sportcomplexen)	2020 t/m 2023	471.855	0	0	0	0
<b>Totaal Gezond Voorst</b>		<b>471.855</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

### Reserves en voorzieningen

	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Nieuwbouw Veluws College	423.951	428.195	436.003	445.093	455.478
<b>Totaal reserves</b>	<b>423.951</b>	<b>428.195</b>	<b>436.003</b>	<b>445.093</b>	<b>455.478</b>
Sportcomplexen	239.791	216.466	227.344	233.762	286.336
Lawa mena	161.091	161.091	161.091	161.091	161.091
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>400.882</b>	<b>377.557</b>	<b>388.435</b>	<b>394.853</b>	<b>447.427</b>

Standen per 31 december

### Toelichting:

#### Reserves:

##### *Nieuwbouw Veluws College*

Deze reserve is ter dekking en egalisatie van de lasten vervangende nieuwbouw Veluws College. De baten (algemene uitkering gemeentefonds) en lasten van het Veluws College worden verrekend met deze reserve.

#### Voorzieningen:

##### *Sportcomplexen*

Op basis van een jaarlijks geactualiseerd meerjarig onderhoudsplan wordt de jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie bepaald. De huidige dotatie en de stand van de voorziening is voldoende om de komende 10 jaar de onderhoudskosten van de sportcomplexen te kunnen betalen.

##### *Lawa Mena*

Deze voorziening biedt dekking voor de door het rijk afgekochte onderhoudskosten aan het gebouw van Lawa Mena. De aanwending van het beschikbare bedrag is afhankelijk van aanvragen door de Stichting Lawa Mena.

## 3.5 Sociaal Voorst

### Wat willen we bereiken (Collegeprogramma 2018-2022)

De komende jaren wordt de transformatie in de zorg verder zichtbaar. De decentralisaties zijn ingevoerd in de Voorster samenleving. Nu komt het erop aan om iedereen te betrekken bij de mogelijkheden om samen aan een hechtere gemeenschap te bouwen waarin de aandacht voor elkaar op de voorgrond staat.

#### **Project "Vorst onder de loep" (Preventie)**

*"We leven gezond en ontspannen samen en de kwaliteit van leven is in alle kernen goed. Onze kinderen groeien veilig op. We staan voor elkaar klaar en iedereen mag er zijn."* Door deze visie - met 101 onderliggende doelen - na te streven willen we als Voorster samenleving de kans verkleinen dat inwoners van onze gemeente in problemen komen. Met inwoners, verenigingen, ondernemers, maatschappelijke organisaties en gemeente werken we de komende vier jaar bewustwording, programma's en acties om dit te bereiken. We zetten gezamenlijk een beweging in gang om op een andere manier samen te werken voor onze doelgroep.

#### **Maatwerkdienstverlening 18+**

Met de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in 2012 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de schuldhulpverlening. Preventie is het sleutelwoord als er gekeken wordt naar de gevolgen van hoge schulden. Alle mogelijkheden moeten worden toegepast voor een snellere afhandeling en goede monitoring van de schuldhulpverleningsprocessen. De ruimte die het huidige kabinet daarvoor geeft moet optimaal gebruikt worden.

Per januari 2019 is de nieuwe integrale raamovereenkomst voor Jeugd, Wmo en MO/BW in werking getreden. Met de raamovereenkomst is een meerjarig contract aangegaan met zorgaanbieders. Door de integrale producten en tarieven is bijgedragen aan de doorlopende zorglijn. Cliënten en aanbieders worden hierdoor naar verwachting minder gehinderd door verschillende wetgeving en leeftijdsgrenzen. Door beter toezicht te houden op de kwaliteit van zorg wordt ook gewaakt voor zorgaanbod dat onvoldoende voldoet aan de eisen van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De komende jaren wordt deze nieuwe vorm van toezicht geëvalueerd en zo nodig doorontwikkeld. Ervaringen met zorgaanbod van onvoldoende kwaliteit hebben tot deze vorm van toezicht geleid. De financiële consequenties van de integrale tarieven wordt doorlopend gemonitord.

De eigen bijdragesystematiek (abonnementstarief) gaat landelijk op de schop. Eén vaste eigen bijdrage, los van inkomen, maakt het voor burgers aantrekkelijker om gebruik te maken van gemeentelijke voorzieningen. De kosten zullen voor de gemeente waarschijnlijk sterk toenemen.

### **Samenkracht en burgerparticipatie**

De Voorster samenleving wordt ouder in de komende twintig jaar. Dat brengt met zich mee dat mantelzorg toeneemt, maar ook dat buurtzorg verandert en dat meer gebruik moet kunnen worden gemaakt van huisautomatisering en mantelzorgwoningen. Dat zijn processen die de gemeente moet signaleren en waar mogelijk ondersteunen. De vergrijzing levert ook de mogelijkheid van grotere betrokkenheid van ouderen met de samenleving op. Vitaler op hogere leeftijd geeft kansen die wij moeten aangrijpen. Daarbij speelt ontmoeting een prominente rol.

### **Inkomensregelingen**

Met de invoering van de Participatiewet is de gemeente nog nadrukkelijker verantwoordelijk voor de uitstroom van uitkeringsgerechtigden. In 2016 is er een visie ontwikkeld over hoe wij mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt gaan ondersteunen naar werk en/of een zinvolle dagbesteding. Op deze visie en beleid hebben wij een nota "plek op de werkvloer" ontwikkeld waarin wij met onze maatschappelijke partners komen tot een (lokaal) aanbod van activiteiten waarmee zoveel mogelijk groepen worden bediend. In 2019 willen wij de acties uit deze nota voortzetten.

### **Maatwerkvoorzieningen (WMO)**

De aanbesteding van hulpmiddelen is in september 2018 afgerond. Per 1 oktober 2018 hebben we overeenkomsten met 3 leveranciers. Hiermee bereiken we dat gebruikers van hulpmiddelen meer keuzes hebben gekregen. Doordat klanttevredenheid bepalend wordt voor het toewijzen van opdrachten aan leveranciers, verwachten we dat dit een positieve prikkel wordt ten aanzien van de kwaliteit van dienstverlening. Dit gaan we in komende jaren continu monitoren.

### **Waar ligt dat vast**

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: [www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving](http://www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving)

## Wat gaan we daarvoor doen

### Activiteiten

### Samenkracht en burgerparticipatie

<b>Project "Vorst onder de Loep" (Preventie)</b>	
Inhoud	<p>In de uitvoeringsfase werken we met alle betrokken partijen (gemeente, maatschappelijke partners, burgers en commerciële partijen) aan het bereiken van de doelen zoals met de samenleving geformuleerd. Hiervoor financiert de gemeente een uitvoerings- c.q. aanjaagteam.</p> <p>De gemeente zelf is een belangrijke partij bij de uitvoering en voert de komende jaren een aantal programma's op actuele thema's en vele grotere en kleinere acties uit. De uitvoering hiervan vraagt inzet van middelen (tijd en geld) van de gemeente. Hiervoor zoekt het projectteam met de gemeente naar externe middelen (Rijksoverheid, provincie, fondsen), zoals bij het Koploperschap Onafhankelijke Cliëntondersteuning al gelukt is. Daar waar de uitvoering niet binnen het bestaande beleid past of wanneer externe middelen niet beschikbaar blijken te zijn en aanvullende middelen nodig zijn, worden hiervoor aan u voorstellen gedaan.</p> <p>Het team ondersteunt de partijen met inhoudelijke input vanuit de analyse van Vorst onder de Loep, verbindt partijen met elkaar en ondersteunt partijen in hun communicatie. Nu de einddatum van het project in zicht komt, wordt volop gewerkt aan borging in bestaand en nieuw beleid en de uitvoering daarvan. Denk hierbij aan het meerjarenbeleid Sociaal Domein, wonen, mobiliteit, het Voorster Sportakkoord, het drankakkoord, etc.</p>
Beoogd effect	De doelgroepen van de verschillende acties worden beter bereikt, en hierdoor wordt ook invulling gegeven aan de doelstelling van de transformatie, waaronder een verschuiving naar meer preventieve hulp binnen het Sociaal Domein.

<b>Koplopergemeente cliëntondersteuning</b>	
Inhoud	<p>Onze gemeente is koplopergemeente in het landelijke project versterking cliëntondersteuning. In onze gemeente bestaat het project uit twee deelprojecten: ten eerste versterking en borging van algemene onafhankelijke cliëntondersteuning en ten tweede het ontwikkelen van specifieke cliëntondersteuning voor inwoners met een lichte verstandelijke beperking (LVB) of een autisme spectrum stoornis (ASS). De projecten worden gefinancierd met een subsidie van het ministerie van VWS. De beide deelprojecten zijn vertaald in uitvoeringsplannen die inmiddels in uitvoering zijn. De uitvoeringsplannen vormen een integraal onderdeel van de transformatie operatie in het sociaal domein en zijn in de transformatieaanpak verweven.</p>
Beoogd effect	Effectieve, toegankelijke en goed geborgde cliëntondersteuning, zowel algemeen als specifiek ten behoeve van inwoners met LVB of ASS.

### Wijkteams

<b>Integrale frontoffice Sociaal Domein</b>	
Inhoud	<p>In het kader van de revitalisering van het gemeentehuis, worden twee lijnen parallel aan dit proces en elkaar uitgewerkt; de implementatie dienstverlening in het nieuwe gemeentehuis en de integrale frontoffice sociaal domein. De tijdelijke huisvesting van het sociaal domein in het kulturhus geeft de mogelijkheid om te gaan starten met de inrichting van een integrale frontoffice voor Jeugd, WMO en Participatie. Aandachtspunten die zowel organisatiebreed als binnen het sociaal domein spelen zijn o.a. laagdrempeligheid, servicegerichtheid, deskundigheid, registratie en transparantie.</p> <p>Daarnaast hebben de coronamaatregelen een grote impact op de manier waarop de frontoffice vormgegeven kan of moet worden. Wat de gevolgen precies zijn, wordt momenteel uitgewerkt. In 2021 zal hier op verder worden gebouwd.</p>
Beoogd effect	De ervaringen die we hebben opgedaan in het Kulturhus en rondom de coronacrisis worden expliciet meegenomen in het proces om te komen tot een vernieuwde en toekomstbestendige inrichting van dienstverlening gemeentebreed.

## Inkomensregelingen

<b>Algemene en bijzondere bijstand</b>	
Inhoud	De effecten van de coronacrisis zullen naar verwachting nog lang zichtbaar blijven binnen de bijstandsverlening. De zgn. Tozo-regeling is in 2020 in het leven geroepen om voor zzp'ers een vorm van inkomensgarantie te bieden, maar daarnaast zijn er veel mensen in (tijdelijke) loondienst hun inkomsten kwijtgeraakt. Landelijk gezien voorspellen de verwachtingen een forse toename in het aantal bijstandsuitkeringen.
Beoogd effect	De instroom van nieuwe uitkeringsgerechtigden zoveel mogelijk beperken, en de uitstroom zoveel mogelijk stimuleren.

<b>Schuldhulpverlening</b>	
Inhoud	Het beleid voor schuldhulpverlening is in 2020 verder doorontwikkeld. Er is sprake geweest van ontvlechting van de samenwerking met de Stadsbank Apeldoorn, en er is in Plangroep een nieuwe partner gevonden om ons te ondersteunen bij het realiseren van onze doelstellingen. Ook binnen het Maatschappelijk Netwerk Voorst is meer aandacht voor de problematiek rondom schulden. De nota schuldhulpverlening beschrijft onze doelstellingen en streeft een integrale aanpak van vroegsignalen en preventie tot nazorg na.
Beoogd effect	Wij zetten in op het aanbieden van een efficiënte en kwalitatieve hoogwaardige integrale dienstverlening met behalve een goede schuldregelingsaanpak ook een aanpak gericht op preventie/vroegsignalering en de juiste nazorg. Omdat we nog ervaring op moeten doen binnen de nieuwe afspraken met Plangroep, is op dit moment nog geen zekerheid op structureel lagere lasten.

## Maatwerkdienstverlening 18+

<b>Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo</b>	
Inhoud	<p>Met de raamovereenkomst 2019-2021 zijn er nieuwe kwaliteitscriteria opgesteld voor zorgaanbieders en zorgaanbod. We zien toe op de naleving van deze criteria. Hiervoor zijn onder andere regionale toezichthouders. We werken samen met de andere regiogemeenten en het regioteam aan doorontwikkeling van de toezichtfunctie.</p> <p>Door meer met integrale producten en tarieven te werken wordt de organisatie van de zorg aan klanten verbeterd. Door meer aandacht te hebben voor kwaliteit en toezicht kunnen we als regio en als gemeente beter vinger aan de pols houden wat betreft de uitvoering van de raamovereenkomst.</p> <p>De eerste resultaten van toezicht worden langzamerhand steeds beter zichtbaar. Als zorgaanbieders niet in staat zijn om de gewenste kwaliteit te leveren, worden zij daar op aangesproken en worden er eventueel sancties opgelegd. Dit zorgt ervoor dat cliënten een hogere gemiddelde kwaliteit aan zorg ontvangen.</p> <p>Tegelijk wordt gewerkt aan doorontwikkeling van de afspraken in de raamovereenkomst waarbij de mate van kwaliteit van de zorg nog beter kan worden gemonitord en gewaarborgd.</p> <p>Naast het inzetten op (toezicht op) een betere kwaliteit is in 2020 de brede evaluatie van het Sociaal Domein uitgevoerd. Dit wordt nog vertaald naar een nieuwe meerjarenbeleidsnota. Hierin zal de transformatiegedachte waarbij preventie erg belangrijk is, prominent naar voren komen.</p>
Beoogd effect	De gemiddelde duur en daarmee de gemiddelde kosten per client zullen door een betere kwaliteit van de zorg en door verschuiving van maatwerk naar algemene of voorliggende voorzieningen moeten dalen. Dit is uiteraard niet in alle gevallen mogelijk. Desondanks hopen we met deze activiteiten de uitvoering van de Wmo in de toekomst betaalbaar te houden.

## Geëscaleerde zorg 18+

<b>Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen</b>	
Inhoud	<p>In 2019 is het convenant regionale samenwerking MO/BW Oost-Veluwe door alle betrokken gemeenten, waaronder wij, ondertekend. Tot de landelijke implementatie van het nieuwe verdeelmodel voor MO/BW wordt jaarlijks een bedrag overgeheveld vanuit het regionale budget naar het budget voor lokale gemeente van iedere gemeente.</p> <p>Met deze middelen wordt er aandacht geschonken aan de zorginfrastructuur in de wijk, het welkom in de woonomgeving, het wonen, werk en dagbesteding en de financiële situatie van cliënten.</p>
Beoogd effect	Zelfstandig wonen van voormalig GGZ-cliënten mogelijk te maken.

## Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
PlusOV basismobiliteit	De gemeenschappelijke regeling PlusOv basismobiliteit verzorgt het regiotaxi-vervoer, leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, en jeugdwetvervoer.

## Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: [www.waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Vorst	Bron
Inkomensrege- lingen	Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.	173,3	CBS
Maatwerkdienst- verlening 18+	WMO-cliënten met een maatwerkarrangement	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten (per 1.000 inwoners).	660	CBS



## Wat mag het kosten

### Exploitatie

Taakveld	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Raming begroting			
		Incl. wijzigingen	2021	2022	2023	2024
6-11 Samenkr+burg.part.PR5	1.335.997	1.339.544	1.293.342	1.155.519	1.017.696	1.017.373
6-21 Wijkteams PR5	442.594	271.968	346.506	346.506	346.506	346.506
6-3 Inkomensregelingen	5.095.739	5.908.007	5.590.851	5.485.973	5.460.973	5.460.973
6-6 Maatwerkvoorz. (WMO)	1.177.399	959.534	987.402	984.402	982.402	982.402
6-71 Maatwerkdienstverl. 18+	6.231.222	5.594.659	5.483.370	5.492.370	5.444.370	5.444.370
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	108.955	118.539	138.237	138.237	138.237	138.237
<b>Totaal lasten</b>	<b>14.391.906</b>	<b>14.192.251</b>	<b>13.839.709</b>	<b>13.603.008</b>	<b>13.390.185</b>	<b>13.389.862</b>
6-11 Samenkr+burg.part.PR5	92.199	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
6-21 Wijkteams PR5						
6-3 Inkomensregelingen	4.030.039	4.132.834	4.136.238	4.136.238	4.136.238	4.136.238
6-6 Maatwerkvoorz. (WMO)	4.896	7.160	7.289	7.289	7.289	7.289
6-71 Maatwerkdienstverl. 18+	258.941	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	369.385					
<b>Totaal baten</b>	<b>4.755.460</b>	<b>4.339.994</b>	<b>4.343.527</b>	<b>4.343.527</b>	<b>4.343.527</b>	<b>4.343.527</b>
<b>Saldo</b>	<b>-9.636.446</b>	<b>-9.852.257</b>	<b>-9.496.182</b>	<b>-9.259.481</b>	<b>-9.046.658</b>	<b>-9.046.335</b>

### Toelichting ontwikkelingen begroting 2021 t.o.v. 2020:

#### Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2020 gestegen door de salarisontwikkeling voor het ambtelijk personeel dat o.a. voortvloeit uit de CAO 2019 - 2020 en verhoogde premies sociale lasten. Zie hiervoor de toelichting in paragraaf bedrijfsvoering. Tevens is de toegerekende rente in de kapitaallasten door het lagere renteomslagpercentage lager dan in 2020.

#### 6-11 Samenkracht en burgerparticipatie PR5

Een aantal ontwikkelingen zorgt voor een licht hogere raming in 2021 ten opzichte van 2020. Een verschuiving van de personeelslasten binnen de taakvelden zorgt voor hogere lasten. Daarnaast is de raming voor Wmo-vervoer (Plus OV) aangepast conform de begroting 2021 van Plus OV. Verder is de raming van het budget voor Voorst onder de Loep geactualiseerd voor 2021.

#### 6-21 Wijkteams PR5

De hogere lasten worden veroorzaakt door een verschuiving van personeelslasten binnen de taakvelden.

#### 6-3 Inkomensregelingen

Voor 2021 zijn ten opzichte van 2020 lagere lasten opgenomen. Er is een verschuiving te zien in personeelslasten binnen de taakvelden. In 2021 zijn voornamelijk alleen de personeelslasten verwerkt met betrekking tot het project Cliëntondersteuning (Decentralisatie-uitkering Koplopergemeenten Cliëntondersteuning). Bij de jaarrekening 2020 wordt het restant budget van het project Cliëntondersteuning meegenomen naar 2021. Dit verklaart ook het grootste verschil in raming tussen 2021 en 2020. Daarnaast is de afname van het aantal uitkeringsgerechtigden (Voortgangsbericht 2019) doorgevoerd in de raming 2021 (en verder).

#### 6-6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

De hogere lasten worden veroorzaakt door een verschuiving van personeelslasten binnen de taakvelden.

### 6-71 Maatwerkdienstverlening 18+

Naast de structurele stijging van het aantal cliënten en de zorgbehoefte die we in de bestuursrapportage 2020 aan u hebben gemeld, hebben de corona-maatregelen waarschijnlijk ook invloed op de zorgkosten. Hoe groot deze invloed is op 2021 en de jaren daarna, is echter nog onzeker. Er is waarschijnlijk sprake van uitgestelde zorg, en van zorg die minder resultaatgericht was dan gebruikelijk. De werkelijke impact op dit moment is niet in te schatten; er zijn geen prognosemodellen beschikbaar en er is geen historische data van een vergelijkbare situatie om op terug te vallen.

We hebben daarnaast echter wel een duidelijk aanzuigende werking van cliënten met een hulpvraag vanwege het abonnementstarief voor de eigen bijdragen Wmo ervaren in 2020. Dit werkt door in 2021. In de bestuursrapportage 2020 is de raming o.b.v. prognosecijfers in meerjarig kader verwerkt. Er is daarom hier geen bijstellingsvoorstel opgenomen.

### 6-81 Geëscaleerde zorg 18+

De hogere lasten worden veroorzaakt door een verschuiving van personeelslasten binnen de taakvelden.

## Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting2	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<b>Meerjaren Investerings Programma</b>						
Vorst onder de Loep (reserve eenmalige investeringen en incidentele raadsbesluiten)	2021 t/m 2022	412.500	0	0	0	0
<b>Meerjaren Onderhouds Programma</b>						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
<b>Totaal Sociaal Voorst</b>		<b>412.500</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## Reserves en voorzieningen

	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Geen reserves	0	0	0	0	0
<b>Totaal reserves</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Geen voorzieningen	0	0	0	0	0
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Standen per 31 december

## 3.6 Veilig Voorst

### Wat willen we bereiken (Collegeprogramma 2018-2022)

#### Openbare orde en veiligheid

Voorst wil een gemeente zijn waar de bewoners zich verzekerd weten van een veilige leefomgeving: niet alleen in de zin van het voorkomen en bestrijden van criminaliteit en overlast en het voorkomen en bestrijden van rampen, maar ook een veilige leefomgeving op het gebied van bouwen, milieu, evenementen en infrastructuur. Ook sociale veiligheid verdient aandacht. Bij het voorkomen en bestrijden van onveiligheid hoort een adequate en integrale handhavingsaanpak.

### Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: [www.vorst.nl/beleid-en-regelgeving](http://www.vorst.nl/beleid-en-regelgeving)

## Wat gaan we daarvoor doen

### Activiteiten

#### Openbare orde en veiligheid

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	
Inhoud	Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de VNOG en beschrijft de koers voor de komende vier jaar (2021-2024). Deze koers is gebaseerd op het regionaal risicoprofiel en sluit één op één aan op de Toekomstvisie, die het algemeen bestuur van de VNOG heeft vastgesteld en waar u als raad bij betrokken bent geweest. In het regionaal risicoprofiel worden de risico's die zich in de VNOG-regio kunnen voordoen, geïventariseerd en geanalyseerd. Ook wordt beschreven wat de gevolgen zijn indien het risico zich voordoet. Het dekkingsplan toont de dekking die de brandweervoertuigen en de bemensing van die voertuigen leveren.
Beoogd effect	Door een goed risicoprofiel op te stellen, samen met een beleids- en dekkingsplan, wordt de VNOG een flexibele en slagvaardige organisatie. Dit zorgt er voor dat VNOG goed voorbereid is op incidenten met een grote waarschijnlijkheid en/of een grote impact.

Ondermijning	
Inhoud	<p>Het ondermijningsbeeld van de gemeente samengesteld door het RIEC is vastgesteld. Op basis van dit beeld zijn er aanbevelingen gedaan door het RIEC. Deze aanbevelingen zijn omgezet in concrete actiepunten die worden opgenomen in het actieplan 2021 van de afdeling handhaving.</p> <p>De coronacrisis heeft veel capaciteit en prioriteit gevraagd op het gebied van handhaving. Daarom blijven de belangrijkste aandachtspunten voor de gemeente Voorst van 2020 ook van kracht in 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ We gaan het Bibob-beleid uitbreiden en meer toepassen, onder andere bij vastgoedtransacties, omgevingsvergunning bouwen, subsidies (algemeen) en aanbestedingen.</li><li>▪ We gaan u een exploitatievergunningstelsel in de Apv aanbieden gericht op droge horeca en andere risicogevoelige sectoren en we gaan voorstellen om de Apv uit te breiden met artikelen die aansluiten op het thema Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's) en het toevoegen van het ondermijningsartikel.</li></ul>
Beoogd effect	Verkrijgen van meer zicht op de (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit in onze gemeente.

## Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	De VNOG voert de dagelijkse brandweerzorg uit. De brandweer op regioniveau zorgt onder andere voor de voorbereiding op rampen en calamiteiten, samen met de GHOR (geneeskundige hulpverlening in de regio). Hiervoor wordt samengewerkt met politie en de deelnemende gemeenten.

## Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (via de link: [www.waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)). De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Openbare orde en veiligheid	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	0,4	CBS
Openbare orde en veiligheid	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	2,8	CBS
Openbare orde en veiligheid	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	2,3	CBS
Openbare orde en veiligheid	Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde per 1.000 inwoners	Het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde, per 1.000 inwoners.	2,7	CBS
Openbare orde en veiligheid	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.	132	Bureau Halt

## Wat mag het kosten

### Exploitatie

Taakveld	Werkelijk 2019	Begroting 2020 Incl. wijzigingen	Raming begroting			
			2021	2022	2023	2024
1-1 Crisisbeheers. Brandweer	1.353.058	1.478.303	1.565.291	1.565.160	1.565.152	1.565.144
1-2 Openbare orde en veiligheid	415.586	715.470	309.826	309.826	309.826	309.826
<b>Totaal lasten</b>	<b>1.768.644</b>	<b>2.193.773</b>	<b>1.875.116</b>	<b>1.874.986</b>	<b>1.874.978</b>	<b>1.874.970</b>
1-1 Crisisbeheers. Brandweer	10.616					
1-2 Openbare orde en veiligheid	11.925	2.582	22.988	22.988	22.988	22.988
<b>Totaal baten</b>	<b>22.541</b>	<b>2.582</b>	<b>22.988</b>	<b>22.988</b>	<b>22.988</b>	<b>22.988</b>
<b>Saldo</b>	<b>-1.746.103</b>	<b>-2.191.191</b>	<b>-1.852.128</b>	<b>-1.851.998</b>	<b>-1.851.990</b>	<b>-1.851.982</b>

### Toelichting ontwikkelingen begroting 2021 t.o.v. 2020:

#### *Algemeen*

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2020 gestegen door de salarisontwikkeling voor het ambtelijk personeel dat o.a. voortvloeit uit de CAO 2019 - 2020 en verhoogde premies sociale lasten. Zie hiervoor de toelichting in paragraaf bedrijfsvoering. Tevens is de toegerekende rente in de kapitaallasten door het lagere renteomslagpercentage lager dan in 2020.

#### *1-1 Crisisbeheersing, Brandweer*

Naast een geringe verlaging van uitvoeringsbudget en de toegepaste loon- en materiële kostenindexen is de bijdrage aan de VNOG extra verhoogd als gevolg van kostenverhogingen en de actualisering (groter aandeel gemeente Voorst) van het verdeelmodel.

#### *1-2 Openbare orde en veiligheid*

Het krediet onderzoek niet gesprongen explosieven in 2020 is hoofdzakelijk debet aan het verschil in lasten tussen 2020 en 2021.

## Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting2	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<b>Meerjaren Investerings Programma</b>						
Geen investeringen.		0	0	0	0	0
<b>Meerjaren Onderhouds Programma</b>						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
<b>Totaal Veilig Voorst</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## Reserves en voorzieningen

	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Geen reserves	0	0	0	0	0
<b>Totaal reserves</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Geen voorzieningen	0	0	0	0	0
<b>Totaa lvoorzieningen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Standen per 31 december

## 3.7 Dienstverlenend Voorst

### Wat willen we bereiken (Collegeprogramma 2018-2022)

#### Samenkracht en burgerparticipatie

Voorst wil een open en transparant bestuursorgaan zijn en geeft daarom op een open en constructieve manier vorm aan communicatie met de samenleving. Nieuw beleid vanuit de gemeente moet, waar mogelijk en relevant, tijdig worden getoetst door inwoners, waarbij ook nog invloed uitgeoefend kan worden tijdens het proces. Voorst stelt zich dan ook open voor initiatieven die vragen om eigen bestuur en verantwoordelijkheid nemen door inwoners.

De dorpscontactpersonen hebben bewezen een nuttige schakel te zijn tussen inwoners en tussen de kernen en het gemeentebestuur. Dit beleid wordt de komende jaren voortgezet. Naar analogie van de andere kernen worden de mogelijkheden verkend voor een of meerdere contactpersonen in de kern Twello.

#### Bestuur

Het actief ondersteunen van mensen die zich mogelijk willen inzetten voor de besluitvorming in de gemeente heeft geleid tot het meedoen van nieuwe inwoners bij de gemeentelijke verkiezingen. Deze ontwikkeling wordt verder gestimuleerd door onder meer scholen daar actief bij te betrekken, maar ook de gemeenteraad zelf hier initiatieven in te laten ontplooiën.

De gemeente Voorst is een actief deelnemer aan regionale overlegvormen vaak in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Transparantie is hierbij van belang waardoor de gemeenteraad tijdig kan aangeven in welke richting beleidsvoorstellen zich zouden moeten ontwikkelen. Om deze transparantie te bevorderen wordt met de diverse partijen hierover in overleg getreden en afspraken gemaakt.

#### Beheer gebouwen

De gemeente als overheid moet het goede voorbeeld geven aan haar inwoners hoe om te gaan met haar gebouwen in relatie tot duurzaamheid. Het beste voorbeeld is hierbij het huidige gemeentehuis. Het huidige gebouw wordt gerevitaliseerd en aangepast aan de moderne eisen op het terrein van klimaatbeheersing, energieverbruik en arbo-wetgeving.

### Waar ligt dat vast

Het beleid dat betrekking heeft op dit programma is vastgelegd in diverse verordeningen, beleidsnota's en beleidsregels. De volledige documenten zijn te raadplegen via de volgende link: [www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving](http://www.voorst.nl/beleid-en-regelgeving)



## Wat gaan we daarvoor doen

### Activiteiten

### Bestuur

Verkiezingen 2021	
Inhoud	Op 17 maart 2021 worden de reguliere Tweede Kamerverkiezingen gehouden. Op dit moment is nog niet bekend of de dan van toepassing zijnde Corona (Covid-19) maatregelen een normale verkiezing in de weg staan. Bij de raming van de kosten voor de verkiezingen is rekening gehouden met extra kosten die gemaakt moeten worden in verband met te nemen Corona maatregelen.
Beoogd effect	Een goede en soepel verlopende verkiezing met een correcte vaststelling van de uitslag.

### Samenkracht en burgerparticipatie

Herdenken en vieren	
Inhoud	Het jaar 2020 was het lustrumjaar voor het herdenken en vieren van 75 jaar vrijheid. De geplande activiteiten konden door het coronavirus niet doorgaan en zijn daarom verplaatst naar 2021. Samen met de lokale initiatieven ontwikkelen wij voor 2021 een nieuw programma van Voorst Herdenkt 75 + 1 jaar vrijheid. Om hier invulling aan te geven worden er in samenwerking met inwoners, verenigingen en organisaties uit de gemeente onder andere twee evenementen ter nagedachtenis van belangrijke gebeurtenissen georganiseerd. Het gaat dan om Operatie Cannonshot en de terugkeer van het prinselijk gezin op Vliegveld Teuge. Daarnaast richt het project zich op het besef en de beleving van vrijheid bij jongeren door middel van duurzame educatie en een interactieve fietsroute.
Beoogd effect	Een herdenkingsjaar 75 + 1 jaar vrijheid met lokale evenementen en initiatieven en twee evenementen rondom Operatie Cannonshot en Teuge Remembers waarmee de gemeente Voorst in 2021 en de jaren daarna de waarde van vrijheid vieren, beleven en beseffen.

## Verbonden partijen

Bij de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

Verbonden partij	Doel
Regio Stedendriehoek (Cleantech regio)	<p>De zorg voor een evenwichtige ontwikkeling op regionale schaal van de ruimtelijke ordening, landschapsontwikkeling, recreatie, volkshuisvesting, recreatie, verkeer en vervoer, sociaal-economische ontwikkeling, arbeidsvoorziening, onderwijs, welzijn en volksgezondheid.</p> <p>In 2018 is de Agenda Cleantech Regio 2019-2023 gemaakt. De tophema's zijn Energietransitie en Circulaire economie. Ook zet de regio in op Innovatiekracht, Human capital en Schone mobiliteit. De basis is onze leefomgeving en het vestigingsklimaat. Zonder deze basis kunnen de ambities niet worden gerealiseerd. Het doel is dat de Cleantech Regio aantrekkelijk is en blijft voor (nieuwe) inwoners, toptalenten en ondernemers.</p>

## Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren. De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	8,03	Eigen gegevens
Bestuur en ondersteuning	Bezetting (personen)	Fte per 1.000 inwoners	9,21	Eigen gegevens

## Wat mag het kosten

### Exploitatie

Taakveld	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Raming begroting			
		Incl. wijzigingen	2021	2022	2023	2024
0-1 Bestuur	1.697.988	1.645.124	1.704.059	1.705.959	1.707.859	1.709.859
0-2 Burgerzaken	912.164	843.142	909.687	909.933	892.507	892.517
0-3 Beheer overige gebouwen	977.025	890.653	916.320	907.918	701.982	686.408
6-12 Samenkr+burg.part.PR7	138.590	187.935	191.790	191.790	191.790	191.787
<b>Totaal lasten</b>	<b>3.725.766</b>	<b>3.566.854</b>	<b>3.721.856</b>	<b>3.715.600</b>	<b>3.494.137</b>	<b>3.480.572</b>
0-1 Bestuur	24.049	19.617	19.617	19.617	19.617	19.617
0-2 Burgerzaken	351.476	283.775	288.883	288.883	288.883	288.883
0-3 Beheer overige gebouwen	404.051	212.844	242.378	264.973	135.505	135.505
6-12 Samenkr+burg.part.PR7	9.207	1.521				
<b>Totaal baten</b>	<b>788.783</b>	<b>517.757</b>	<b>550.878</b>	<b>573.473</b>	<b>444.005</b>	<b>444.005</b>
<b>Saldo</b>	<b>-2.936.983</b>	<b>-3.049.098</b>	<b>-3.170.978</b>	<b>-3.142.127</b>	<b>-3.050.132</b>	<b>-3.036.567</b>

### Toelichting ontwikkelingen begroting 2021 t.o.v. 2020:

#### Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2020 gestegen door de salarisontwikkelingen voor het bestuur en het ambtelijk personeel dat o.a. voortvloeit uit de CAO 2019 - 2020 en verhoogde premies sociale lasten. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering. Tevens is de toegerekende rente in de kapitaallasten door het lagere renteomslagpercentage lager dan in 2020.

#### 0-1 Bestuur

De toename ten opzichte van 2020 heeft vooral te maken met de salarisontwikkeling van het bestuur (zie de toelichting Algemeen). Tevens zijn de toelagen van het college en de raad niet geraamd in de begroting 2020. Hier hebben we wel rekening mee gehouden in de begroting 2021.

#### 0-2 Burgerzaken

Bij de raming van de kosten voor de tweede kamer verkiezingen in 2021 en gemeenteraadsverkiezingen in 2022 is rekening gehouden met extra kosten die gemaakt moeten worden voor te nemen maatregelen in verband met het coronavirus.

#### 0-3 Beheer overige gebouwen

De toename van de lasten heeft vooral betrekking op de kosten van de tijdelijke huisvesting gemeentehuis aan de Hietweideweg en de exploitatiekosten van o.a. de H.W. Iordensweg 11 in Twello. De toename van de baten heeft betrekking op de huurinkomsten van de Vermeersweg 61 welke vanaf juni 2020 voor 3 jaar is verhuurd aan het Zone College Twello.

#### 6-12 Samenkracht en participatie PR7

Geen bijzonderheden

## Investerings

	Jaar	Bedrag investering	Begroting2	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<b>Meerjaren Investerings Programma</b>						
Revitalisering gemeentehuis (kapitaallasten o.b.v. raadsbesluit over investering van € 15,3 miljoen)	2021 t/m 2022	9.800.000	81.300	200.000	382.200	850.000
<b>Meerjaren Onderhouds Programma</b>						
Meerjaren onderhoud gemeentelijke gebouwen (o.b.v. beheerplan uit voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen)	2021 t/m 2024	5.919.726	0	0	0	0
<b>Totaal Dienstverlenend Voorst</b>		<b>15.719.726</b>	<b>81.300</b>	<b>200.000</b>	<b>382.200</b>	<b>850.000</b>

## Reserves en voorzieningen

	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Geen reserves.	0	0	0	0	0
<b>Totaal reserves</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Wethouderspensioenen	229.661	210.045	190.428	170.812	151.195
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>229.661</b>	<b>210.045</b>	<b>190.428</b>	<b>170.812</b>	<b>151.195</b>

Standen per 31 december

### Toelichting:

#### Voorzieningen:

##### Wethouderspensioenen

De toekomstige pensioenaanspraken van wethouders zijn ondergebracht in een kapitaalverzekering van Loyalis, het zogenoemde Appa plan. Voor een tweetal exwethouders verzorgen wij zelf de pensioenuitkeringen. Vanuit het beschikbare budget van deze voorziening worden jaarlijks bedragen toegevoegd aan de exploitatie ter compensatie van de uitkeringen.

## 3.8 Algemene dekkingsmiddelen en financieringen

### Algemeen

De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten van de gemeente waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Het zijn dan ook vrij besteedbare middelen die jaarlijks worden ingezet ter dekking van de uitgaven in de diverse programma's. Daarnaast betreft het ook de raming onvoorzien en uitgaaf- en inkomststelposten die nog niet aan de diverse programma's zijn toegerekend.

Het grootste gedeelte van de algemene dekkingsmiddelen bestaat uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de lokale heffingen die niet bestedingsgebonden zijn, zoals de onroerende-zaakbelasting. De onderstaande tabel geeft een weergave van alle geraamde algemene dekkingsmiddelen:

Taakveld	Werkelijk 2019	Begroting 2020 Incl. wijzigingen	Raming begroting			
			2021	2022	2023	2024
0-5 Treasury	92.929	-121.359	42.985	71.389	-78.053	-72.666
0-61 OZB Woningen	352.263	424.804	414.532	421.282	428.032	428.032
0-62 OZB- niet woningen						
0-64 Belastingen overig	1.631.484	49.209	49.931	49.931	49.931	49.931
0-7 Alg-ov.Uitk. Gemeentefonds						
0-8 Overige baten en lasten	54.940	125.000	1.200	52.500	103.700	155.300
0-9 Vennootschapsbelast (VBP)	20.262	-	-	-	-	-
<b>Totaal lasten</b>	<b>2.151.878</b>	<b>477.654</b>	<b>508.648</b>	<b>595.102</b>	<b>503.610</b>	<b>560.597</b>
0-5 Treasury	451.713	219.500	244.900	244.900	244.900	244.900
0-61 OZB Woningen	3.251.476	3.688.846	3.746.300	3.746.300	3.746.300	3.746.300
0-62 OZB- niet woningen	2.080.361	2.183.292	2.222.600	2.222.600	2.222.600	2.222.600
0-64 Belastingen overig	1.826.247	1.405.790	1.404.250	1.404.250	110.000	110.000
0-7 Alg-ov.Uitk. Gemeentefonds	37.627.936	39.801.903	38.849.700	39.494.700	39.476.700	39.475.200
0-8 Overige baten en lasten	262.668	-				
0-9 Vennootschapsbelast (VBP)						
<b>Totaal baten</b>	<b>45.500.401</b>	<b>47.299.332</b>	<b>46.467.750</b>	<b>47.112.750</b>	<b>45.800.500</b>	<b>45.799.000</b>
<b>Saldo</b>	<b>43.348.523</b>	<b>46.821.678</b>	<b>45.959.102</b>	<b>46.517.648</b>	<b>45.296.890</b>	<b>45.238.403</b>

### Verbonden partijen

Verbonden partij	Doel
Tribuut belastingsamenwerking	Tribuut voert voor de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Zutphen en Voorst alle gemeentelijke heffingen en belastingen uit. Een uitzondering geldt voor de heffing en invordering van de leges publiekszaken.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Het aanwezig zijn van een bankiersbedrijf specifiek ten behoeve van overheden met het oog op het bijdragen aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Als aandeelhouder ontvangt de gemeente Voorst jaarlijks een dividend.
Waterbedrijf Vitens (dividend)	Vitens houdt zich bezig met het winnen, zuiveren en leveren van drinkwater. Als aandeelhouder heeft de gemeente Voorst jaarlijks een dividend ontvangen. De komende jaren wordt vanwege wijzigingen in het financiële beleid bij Vitens geen dividend uitgekeerd.

## Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering is vrij besteedbaar en wordt als zodanig ook aangewend ter dekking van de lasten van de gemeente. De algemene uitkering is dus primair een algemeen dekkingsmiddel. Dit betekent dat de gemeente autonoom is in het aanwenden van de algemene uitkering. Het rijk informeert de gemeenten over de algemene uitkering uit het gemeentefonds via circulaire.

Voor deze begroting hebben wij de informatie uit de meicirculaire 2020 als uitgangspunt genomen. De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering, de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

### Algemene uitkering o.b.v. Meicirculaire 2020

Onderdeel	2020	2021	Vershil
Inkomstenmaatstaf Ozb	-3.520.600	-3.425.900	94.700
Uitgavenmaatstaven (x uitkeringsfactor)	34.786.200	35.637.900	851.700
Uitgavenmaatstaven (geen uitkeringsfactor)	370.700	-11.600	-382.300
<b>Sub-totaal A</b>	<b>31.636.300</b>	<b>32.200.400</b>	<b>564.100</b>
Integratie-, decentralisatieuitkeringen (geen uitkeringsfactor)	403.400	309.600	-93.800
Wmo-uitkering IU	0	0	
<b>Sub-totaal B</b>	<b>32.039.700</b>	<b>32.510.000</b>	<b>470.300</b>
Integratieuitkering Participatie	1.951.800	1.931.200	-20.600
Integratieuitkering Voogdij/18+	6.450.400	4.408.500	-2.041.900
<b>Sub-totaal C</b>	<b>8.402.200</b>	<b>6.339.700</b>	<b>-2.062.500</b>
<b>Raming algemene uitkering gemeentefonds (totaal A + B + C)</b>	<b>40.441.900</b>	<b>38.849.700</b>	<b>-1.592.200</b>

Voor de algemene uitkering geldt het principe van 'samen de trap op, samen de trap af'. Stijgen de rijksuitgaven, dan stijgt ook de algemene uitkering evenredig mee. Dalen de rijksuitgaven, dan daalt ook de algemene uitkering in dezelfde verhouding.

### *Inkomstenmaatstaf OZB*

Als gevolg van marktontwikkelingen met betrekking tot de WOZ-waarden van woningen en niet-woningen en de daaraan gekoppelde rekkentarieven vindt een bijstelling plaats voor dit onderdeel.

### *Uitgavenmaatstaven*

De grootste verschillen tussen 2021 en 2020 worden voornamelijk veroorzaakt door de afrekening van het accres en nominale ontwikkeling ten gevolge van de laatste ramingen van het Centraal Plan Bureau over voorgaande jaren en de bijstelling op basis van de Miljoenennota en het regeerakkoord Rutte III. Deze afrekening heeft een effect op het gemeentefonds. De bijstelling ten gevolge van de ontwikkeling van de uitkeringsbasis heeft vooral te maken met de nieuwe raming van eenheden bij de maatstaven. Daarnaast vindt er een uitname van het gemeentefonds plaats doordat het rijk verwacht, dat door opschaling, de gemeente lagere apparaatskosten zullen hebben. Gemeenten worden dan in staat geacht dat zij nieuwe taken in het sociaal domein in zelfstandigheid kunnen uitvoeren.

### *Uitgavenmaatstaven (geen uitkeringsfactor) en de integratie- en decentralisatieuitkeringen*

Het verschil bij de uitgavenmaatstaven, waarvoor geen uitkeringsfactor van toepassing is, heeft vooral betrekking op de in 2020 eenmalig ontvangen specifieke uitkering, de suppletie-uitkering bommenregeling.

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt door de loon- en prijsbijstelling 2020 en de wijziging in de verdeling van de drempelbedragen in de verdeling van de middelen Nieuw begeleiding.

Het budget voor Voogdij/18+ wordt vanaf het jaar 2021 zeer fors verlaagd. De integratie-uitkering Voogdij/18+ kent een systematiek waarbij op basis van historisch zorggebruik (T-2) per gemeente gemiddelde dagprijzen (p) worden vermenigvuldigd met het aantal zorgdagen (q). Voor de verdeling van de bedragen voor 2021 worden op basis van deze systematiek de gegevens gebruikt over het jaar 2019. Deze nieuwe gegevens worden ook doorgetrokken in latere jaren. Volgens de gegevens van de meicirculaire 2020 zou dit voor de gemeente Voorst een verlaging van het budget betekenen van € 1,85 miljoen met ingang van 2021. Het opmerkelijke hierbij is dat bij de meicirculaire 2019 een fors hoger budget is toegekend van € 1,4 miljoen vanaf 2020. Deze hogere middelen zijn afgezonderd in de meerjarenbegroting 2020-2023, d.w.z. deze extra middelen zijn niet ingezet voor de verhoging van het zorgbudget, maar apart gezet in de begroting. Daarbij speelde ook de aanstaande wijziging van het woonplaatsbeginsel vanaf 2021 een rol waarbij het nog onduidelijk is hoe het rijk de toegepaste systematiek van historisch zorggebruik (T-2) gaat afrekenen. Het budget voor Voogdij/18+ wordt dan door deze wijziging objectief verdeeld en niet meer op basis van historisch zorggebruik. De invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel is echter uitgesteld naar 2022.

De decentralisatie- en integratie-uitkeringen, die budgettair neutraal in de begroting worden geraamd, zijn:

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
<i>Decentralisatieuitkeringen:</i>				
Brede impuls combifuncties, buurtsportcoaches (DU)	104	104	104	104
Prov.taken vergunningverlening VTH - taken (DU)	68	68	68	68
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	47	47	47	47
Armoedebestrijding kinderen (DU)	58	58	58	58
Inburgering (IU)	32	70	77	77
<b>Totaal</b>	<b>6.648</b>	<b>6.668</b>	<b>6.639</b>	<b>6.608</b>

*Bedragen x € 1.000*

## OZB woningen en niet-woningen en overige belastingen

OZB en overige belastingen	Raming 2020	Raming 2021
OZB woningen	3.688.846	3.746.300
OZB niet woningen	2.183.292	2.222.600
Reclamebelasting	110.000	110.000
Precariobelasting	1.294.250	1.294.250
<b>Totaal</b>	<b>7.276.389</b>	<b>7.373.150</b>

Onder deze taakvelden worden de onroerende zaakbelastingen voor woningen en niet-woningen en de overige belastingen zoals de reclame- en precariobelasting verantwoord. Deze belastingen worden verder toegelicht in de paragraaf Lokale heffingen.

## Treasury

Tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasury-functie zoals financiering, beleggingen, dividenden etc. waaronder dividend nutsbedrijven.

### *Dividend*

De gemeente Voorst heeft 21.634 gewone en 14.322 preferente aandelen in het waterbedrijf Vitens en 112.983 aandelen in het maatschappelijk kapitaal van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

De jaarcijfers van de BNG lieten een lagere netto-winst over 2019 zien dan verwacht. De belangrijkste oorzaken van de daling van de nettowinst zijn een lager resultaat financiële transacties en hogere voorzieningen voor kredietverliezen. Het coronavirus

heeft vergaande maatschappelijke gevolgen. Gelet op de mogelijke toekomstige ontwikkelingen is de raming gebracht op het niveau van de dividenduitkering 2019. Vitens wil de solvabiliteit de aankomende jaren laten stijgen naar een minimumniveau van 35% en blijven voldoen aan de financiële ratio's, zoals gesteld door de kredietverstrekkers. Hiervoor zal de aankomende jaren het nettoresultaat worden toegevoegd aan het eigen vermogen. Daardoor is er voor de komende jaren geen ruimte om dividend uit te keren

De ontvangsten aan dividend worden als volgt geraamd:

<b>Dividend</b>	<b>Raming 2020</b>	<b>Raming 2021</b>
Bank Nederlandse Gemeenten	134.000	159.400
Vitens (inclusief rentevergoeding preferente aandelen)	0	0
<b>Totaal</b>	<b>134.000</b>	<b>159.400</b>

Voor een nadere toelichting op de ontwikkelingen binnen het taakveld Treasury en het treasurybeleid wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

### **Overige baten en lasten**

De raming in het taakveld Overige baten en lasten bestaan uit de stelposten m.b.t. lasten van de investeringen uit het Meerjareninvesteringsprogramma en Meerjarenonderhoudsprogramma 2021-2024, voor zover deze niet zijn geraamd op de desbetreffende taakvelden.

### **Vennootschapsbelasting**

Op dit taakveld wordt het te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting verantwoord. Met ingang van 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen ingevoerd. Vennootschapsbelasting is verschuldigd vanwege fiscale winst die per saldo is gerealiseerd op ondernemingsactiviteiten in het begrotingsjaar na eventuele verrekening van fiscale verliezen uit eerdere begrotingsjaren. De eventueel verschuldigde vennootschapsbelasting voor 2021 is bij het opmaken van deze begroting nog niet bekend. In de loop van 2021 zal via het Voortgangsbericht of de Bestuursrapportage hierover gerapporteerd worden.



## Reserves en voorzieningen

### Reserves en voorzieningen

	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Algemene reserve vrij aanwendbaar	5.813.388	7.069.738	8.326.188	8.288.488	8.250.888
Reclamebelasting	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Dekking kapitaallasten	5.498.703	5.082.534	4.666.565	4.285.771	3.925.087
Eenmalige investeringen en incidentele raadsbesluiten	2.007.183	1.524.588	1.258.088	1.258.088	1.258.088
<b>Totaal reserves</b>	<b>13.323.274</b>	<b>13.680.860</b>	<b>14.254.841</b>	<b>13.836.347</b>	<b>13.438.063</b>
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	483.157	533.714	440.783	338.825	244.948
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>483.157</b>	<b>533.714</b>	<b>440.783</b>	<b>338.825</b>	<b>244.948</b>

Standen per 31 december

### Toelichting reserves en voorzieningen, die niet bij de programma's zijn opgenomen.

#### Reserves:

##### *Algemene reserve vrij aanwendbaar*

Anders dan de naam doet vermoeden, is de reserve niet geheel vrij aanwendbaar door de aanspraken die erop gedaan zijn. De raad heeft met de vaststelling van de meerjarenprogramma-begroting 2021-2024 besloten om de randweg Twello niet te dekken uit de algemene reserve, maar uit de exploitatie. Hiervoor was oorspronkelijk € 5 miljoen gereserveerd. Tot en met 2022 worden de inkomsten uit de precariobelasting gestort in de algemene reserve.

##### *Reclamebelasting*

Deze bestemmingsreserve heeft de egalisatie van financiële overschotten en tekorten van reclamebelasting tot doel. Door een afroming ten gunste van Ondernemersvereniging Twello Centrum in 2020 komt de hoogte van de reserve uit op de aan te houden buffer van € 4.000.

##### *Dekking kapitaallasten*

Deze reserve wordt ingezet ter dekking van kapitaallasten van in het verleden gedane investeringen met als dekking een reserve. Eenmalige investeringen en incidentele raadsbesluiten Deze reserve biedt dekking voor de financiële gevolgen van alle bestaande en nieuwe raadsbesluiten met een eenmalig karakter, die niet op de exploitatie verantwoord kunnen worden of specifiek aan andere reserves toe te schrijven zijn.

#### Voorzieningen:

##### *Onderhoud gemeentelijke gebouwen*

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen is gebaseerd op het geactualiseerd MOP 2021-2030. Tot en met 2030 is de dotatie en de stand van de voorziening voldoende om het onderhoud te bekostigen.

## 3.9 Overhead

### Algemeen

In dit onderdeel zijn de kosten van de overhead opgenomen. Onder overheadkosten vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (zgn. PIOFACH-kosten: Personeel Informatievoorziening Organisatie Financiën Automatisering Communicatie Huisvesting). Ook de rente en afschrijvingskosten op investeringen op het terrein van de overhead vallen onder dit onderdeel.

Met ingang van de begroting 2017 worden deze kosten, conform de vernieuwing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), niet meer toegerekend aan de programma's. In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Taakveld	Werkelijk 2019	Begroting 2020 Incl. wijzigingen	Raming begroting			
			2021	2022	2023	2024
0-4 Overhead	6.787.439	7.185.294	7.021.818	7.071.464	7.652.288	7.658.530
<b>Totaal lasten</b>	<b>6.787.439</b>	<b>7.185.294</b>	<b>7.021.818</b>	<b>7.071.464</b>	<b>7.652.288</b>	<b>7.658.530</b>
0-4 Overhead	219.501	492.689	562.745	567.781	805.514	800.803
<b>Totaal baten</b>	<b>219.501</b>	<b>492.689</b>	<b>562.745</b>	<b>567.781</b>	<b>805.514</b>	<b>800.803</b>
<b>Saldo</b>	<b>-6.567.938</b>	<b>-6.692.605</b>	<b>-6.459.073</b>	<b>-6.503.683</b>	<b>-6.846.774</b>	<b>-6.857.727</b>

### Toelichting ontwikkelingen begroting 2021 t.o.v. 2020:

#### Algemeen

De toegerekende salarissen per taakveld zijn ten opzichte van 2020 gestegen door de salarisontwikkeling voor het ambtelijk personeel dat o.a. voortvloeit uit de CAO 2019 - 2020 en verhoogde premies sociale lasten. Zie hiervoor de toelichting in paragraaf Bedrijfsvoering. Tevens is de toegerekende rente in de kapitaallasten door het lagere renteomslagpercentage lager dan in 2020.

#### 0-4 Overhead

Ondanks de toename van de toegerekende salariskosten is door het vervallen van de ramingen Zaakgericht werken en Bewerken-digitaliseren Archiefbestanden en de afname van de kapitaallasten (een lagere rentetoerekening) de raming 2021 lager t.o.v. 2020.

De toename van de baten wordt voornamelijk veroorzaakt door de geraamde detacheringsvergoeding en de toegerekende overhead naar investeringen en de grondexploitatie.

#### Investeringen

	Jaar	Bedrag investering	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<b>Meerjaren Investerings Programma</b>						
Geen investeringen		0	0	0	0	0
<b>Meerjaren Onderhouds Programma</b>						
ICT investeringen in hardware, software en diensten	2021 t/m 2024	1.200.000	800	63.800	126.200	188.000
Tractie (onderhoudsmaterieel, dienst- en bestelauto's, vrachtwagens, ebike	2020 t/m 2023	465.945	12.675	10.300	46.220	55.560
<b>Totaal Dienstverlenend Voorst</b>		<b>1.665.945</b>	<b>13.475</b>	<b>74.100</b>	<b>172.420</b>	<b>243.560</b>

## Beleidsindicatoren

Bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren. De volgende indicatoren hebben betrekking op dit programma:

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Indicator Voorst	Bron
Overhead	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	609	Eigen begroting
Overhead	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	0%	Eigen begroting
Overhead	Overhead	% van totale lasten	10,3%	Eigen begroting



## Hoofdstuk 4

### Paragrafen

## 4.1 Paragraaf Lokale heffingen

### Inleiding

Na de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn de gemeentelijke heffingen (belastingen, rechten en retributies) de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. De lokale heffingen zijn inkomstenbronnen waarop de raad invloed kan uitoefenen. De heffingen worden onderverdeeld in "zuivere of ongebonden heffingen" en "niet zuivere of de gebonden heffingen (retributies en rechten)".

Tegenover de ongebonden heffingen staat geen direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. In Voorst gaat het dan om: de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de reclamebelasting en de precariobelasting.

Tegenover de gebonden heffingen staat wel een directe aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. In Voorst gaat het dan om: de afvalstoffenheffing / reinigingsheffingen, de rioolheffing, het marktgeld, de lijkbezorgingsrechten en de leges. De opbrengst van de gebonden heffingen mag in totaliteit niet hoger zijn dan de toerekenbare kosten die de gemeente maakt om de diensten te verlenen.

De opbrengsten van de gemeentelijke heffingen worden in verschillende programma's verantwoord. Het (meerjaren)beleid over de lokale belastingen, inclusief het kwijtscheldingsbeleid, ligt vast in de nota lokale heffingen, het collegeprogramma en de belastingverordeningen. Uitgangspunt van het beleid is om de lastendruk beperkt te houden en niet meer lasten bij de inwoners neer te leggen dan aantoonbaar noodzakelijk is. Voorzover toegestaan en wettelijk mogelijk worden de opbrengsten jaarlijks geïndexeerd.

### Ontwikkelingen zuivere, ongebonden heffingen

#### Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerende-zaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting, er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen. De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden pas meegenomen in het volgende belastingjaar. De OZB bestaat uit een eigenarenbelasting (voor woningen en bedrijven) en een gebruikers-belasting (voor bedrijven). De heffing wordt berekend naar een percentage van de (individuele) waarde van de onroerende zaak volgens de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Dit zogenaamde tariefpercentage is de geraamde gecorrigeerde opbrengst gedeeld door de vastgestelde totale WOZ-waarde van alle panden in die categorieën (eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen of gebruikers niet woningen) in de gemeente. Zo worden drie tarief-percentages berekend, één voor OZB-woningen en twee voor OZB niet-woningen. Alle onroerende zaken in Voorst worden jaarlijks opnieuw gewaardeerd naar een waardepeildatum die één jaar voor het belastingjaar ligt. Voor het belastingjaar 2021 is de waardepeildatum 1 januari 2020. De uitkomsten van de jaarlijkse herwaardering bepalen, naast de inflatiecorrectie, de hoogte van de tarieven OZB voor 2021. Bij de berekening van de tariefpercentages wordt een correctie toegepast voor verwachte toegekende OZB bezwaarschriften, leegstand bedrijven, eventuele kwijtschelding en areaaluitbreiding (nieuwbouw en verbouw).

Soort	2017	2018	2019	2020
<b>Woningen</b>				
eigenaar	0,1176%	0,1143%	0,1071%	0,1130%
<b>Niet-woningen</b>				
eigenaar	0,1935%	0,1957%	0,1968%	0,2019%
gebruiker	0,1463%	0,1481%	0,1485%	0,1641%

## Toeristenbelasting

Op basis van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisregistratie personen (BRP) zijn ingeschreven. Toeristenbelasting wordt geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt. De belastingplichtige is bevoegd de belasting te verhalen op de verblijfsgenieter.

De tariefstructuur van onze toeristenbelasting kent 3 soorten verblijfsaccommodaties met ieder een afzonderlijk nachttarief. De opbrengst toeristenbelasting wordt in Voorst aangemerkt als een algemeen dekkingsmiddel.

Tarief	2017	2018	2019	2020
Overnachten in kampeermiddel	0,86	0,87	0,89	0,90
Overnachten in hotel, ontbijthotel, vliegtuighotel, etcetera	1,79	1,82	1,86	1,89
Overige overnachtingen	1,22	1,24	1,27	1,89

## Reclamebelasting

Op basis van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen. Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen (reclame-uitingen) die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Het gaat om aankondigingen in letters, symbolen, voorwerpen kleuren of een combinatie daarvan. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering op ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken.

In Voorst wordt alleen reclamebelasting geheven in het centrum van Twello. De reclamebelasting is in nauw overleg met de Ondernemersvereniging Twello Centrum ingevoerd. Als tegenprestatie voor de invoering is met de Ondernemersvereniging overeengekomen dat gedurende 10 jaar geen parkeerbelasting wordt ingevoerd in Twello centrum. Op 12 maart 2018 heeft de gemeenteraad besloten om die periode te verlengen tot 2029. Ondanks dat de reclamebelasting een algemeen dekkingsmiddel is, heeft de opbrengst in Voorst een vaste bestemming. Een deel van de opbrengst wordt doorgestort in de kas van de Ondernemersvereniging. Een deel wordt aangewend voor de exploitatie van de parkeergarage en een klein deel is perceptiekosten.

De tariefstructuur van de reclamebelasting is met ingang van 2017 gewijzigd. Per 2017 is de tariefstructuur als volgt: a. een vast bedrag per vestiging van € 850 verhoogd met b. een opslag van € 0,65 per € 1.000 van de WOZ waarde per vestiging (bedrijfsgedeelte). Het vaste bedrag per vestiging en het tarief wordt alleen aangepast als de opbrengst van de heffing achterblijft bij de in de begroting geraamde opbrengst.

## Precariobelasting

Op basis van artikel 228 van de Gemeentewet kunnen gemeenten precariobelasting heffen voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Voorbeelden zijn precariobelasting op terrassen, uithangborden maar ook op kabels en leidingen in of boven gemeentegrond. In Voorst wordt de precariobelasting alleen geheven op de kabels en leidingen in of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond. De precariobelasting wordt geheven van degene die de kabels of leidingen in of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft liggen of hangen.

Per 1 juli 2017 is de precariobelasting op kabels en leidingen van nutsbedrijven afgeschaft. Echter voor gemeenten zoals Voorst, die op 10 februari 2016, de datum waarop het wetsvoorstel voor afschaffing van de precariobelasting is aangekondigd, een verordening met tarief hadden vastgesteld voor precariobelasting op kabels en leidingen geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2022.

De tariefstructuur van de precariobelasting is een tarief per strekkende meter kabel of leiding. Het tarief bedraagt vanaf het belastingjaar 2016 € 2,27 per m1 kabel of leiding. Dat tarief mag vanaf 10 februari 2016 niet meer geïndexeerd worden.

## **Ontwikkelingen onzuivere, gebonden heffingen**

### **Afvalstoffenheffing en reinigingsheffingen**

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. De wettelijke basis voor de reinigingsheffingen is artikel 229 van de Gemeentewet. Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling, transport en verwerking van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling en het transport van het afval wordt uitgevoerd door een private huisvuilinzamelaar. De kosten van de inzameling, het transport en de verwerking van afvalstoffen worden betaald uit de afvalstoffenheffing.

Gelijktijdig met het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen wordt bij een klein aantal bedrijfspanden (scholen, kerken, etc.) ook bedrijfsafval (vergelijkbaar met huishoudelijk afval) ingezameld. Voor die inzameling wordt een reinigingsheffing geheven.

Belastingplichtig voor de afvalstoffenheffing is de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en ten aanzien waarvan die inzamelverplichting ook wordt nagekomen. Belastingplichtigen die voldoen aan de voorwaarden zijn verplicht de afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval ter inzameling aanbieden. Belastingplichtig voor de reinigingsheffing is degene die het bedrijfsafval aanbiedt. Niet aanbieden betekent geen heffing.

De tariefstructuur voor de afvalstoffenheffing en voor de reinigingsheffingen is vanaf 2014 het beloningssysteem, een diftar variant, bestaande uit een jaarlijks vastrecht verhoogd met een jaarlijkse afrekening van de in het voorafgaande jaar geledigde aantal "grijze" containers. Voor hoogbouw geldt een afwijkende tariefstructuur, namelijk de structuur van de betaalde Voorster vuilniszak. Kenmerk van ons beloningssysteem is dat de belastingplichtige zelf grote invloed heeft op de hoogte van haar/zijn verschuldigde afvalstoffenheffing.

De invoering van het beloningssysteem is uit het oogpunt van duurzaamheid een groot succes. Door de goede afvalscheiding is het aantal ter lediging aangeboden grijze containers zeer fors gedaald. Omdat naast het vastrecht alleen de daadwerkelijk ter lediging aangeboden grijze containers worden belast, is de afvalstoffenheffing niet meer kostendekkend. De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 25 juni 2018 besloten om de Afvalstoffenheffing/Reinigingsrecht in drie stappen te verhogen tot een kostendekkend niveau. Het vastrechttarief Afvalstoffenheffing 2020 bedraagt € 136,70 en dat voor het Reinigingsrecht € 165,40 (inclusief BTW). Het tarief Afvalstoffenheffing respectievelijk Reinigingsrecht per lediging van de grijze container bedraagt met ingang van 2020 € 5,30 respectievelijk € 6,40 (inclusief BTW).

In 2020 krijgen we te maken met lagere inkomsten uit afvalverwerking doordat een aantal recyclebare stromen behoorlijk afnemen in opbrengst. Dit geldt voor textiel, PMD en in de loop van 2020 is de verwachting dat dit ook voor papier zal gaan gelden in verband met een nieuwe aanbesteding. De belangrijkste oorzaken zijn veranderende marktomstandigheden en afnames in subsidiebijdragen. Ook is de verwachting dat de verwerkingstarieven van de overige stromen bij komende aanbestedingen zullen toenemen met name voor restafval. Deze negatieve landelijke trend zal zich ook in de komende jaren naar verwachting verder doorzetten.

Tarief per huishouden	2017	2018	2019	2020
1-persoonshuishouden vastrecht, verhoogt met: tarief per lediging grijze container	92,85 4,55	94,35 4,65	109,20 5,30	136,70 5,30
Meerpersoonshuishouden vastrecht, verhoogt met: tarief per lediging grijze container	92,85 4,55	94,35 4,65	109,20 5,30	136,70 5,30
Reinigingsrecht: basis vastrecht, verhoogt met: tarief per lediging grijze container	112,35 5,45	114,20 6,60	132,10 6,40	165,40 6,40

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkendheid
Afval	1.909.279	36.757	273.874	2.219.910	1.923.730	296.180	2.219.910	100,0%

## Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorberekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel en het op orde houden van de grondwaterstand. Met de invoering in 2008 van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater ook de zorgplicht voor het grondwater. Daarmee is ook de mogelijkheid ontstaan om de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toe te rekenen aan de rioolheffing.

In 2019 is als vervanger van het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) het nieuwe Programma Water 2020-2025 aan u gepresenteerd. Hierin wordt meerjarig inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel. Dit programma is opgesteld in de geest van de Omgevingswet. De opbouw van het programma ligt in de lijn van de Ruimtelijke Toekomstvisie en de Omgevingsagenda. Het programma vormt te zijner tijd één van de bouwstenen voor het Omgevingsplan.

De kosten voor het instandhouden van het rioolstelsel en de grondwatertaken, worden met de rioolheffing verhaald op gebruikers van woningen en niet-woningen. Belastingplichtig voor de rioolheffing is de gebruiker van een perceel. Het tarief van de rioolheffing is in Voorst gebaseerd op het aantal geloosde m3 afvalwater, binnen de tariefgroepen-structuur. De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 11 november 2019 besloten om de Rioolheffing per 2020 te verlagen tot kostendekkend tarief van € 210,32.

Tarief	2017	2018	2019	2020
Rioolrecht: basistarief	270,20	274,55	277,00	210,32

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkendheid
Riolering	2.127.819	173.611	90.837	2.392.267	2.381.070	11.197	2.392.267	100,0%



## Marktgeld

De wettelijke basis voor het heffen van marktgeld is artikel 229 van de Gemeentewet. In het marktgeld worden de kosten die verbonden zijn aan onder andere het ter beschikking stellen van een standplaats op een deel van de openbare ruimte die gebruikt wordt voor de markt in Twello dan wel voor het innemen van een standplaats in de overige kernen.

Belastingplichtig voor het marktgeld is degene ten behoeve van wie de dienst wordt verleend of van degene die van bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Het marktgeld is voor bijna 100% kostendekkend en bedraagt € 2,31 per m1 per dag of gedeelte daarvan met een minimum van € 9,24 per standplaats.

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Markt	50.132	1.115	0	51.247	41.877	9.188	51.065	99,6%

## Lijkbezorgingsrechten / begraafrechten

De wettelijke basis voor het heffen van lijkbezorgingsrechten is artikel 229 van de Gemeentewet. In de lijkbezorgingsrechten worden de kosten verhaald, die verbonden zijn aan het gebruik van de begraafplaatsen en die voor de door of vanwege de gemeente verleende diensten. Belastingplichtig voor de lijkbezorgingsrechten is degene op wiens aanvraag de dienst wordt verricht of die gebruik maakt van de bezittingen, werken of inrichting.

De kostendekkendheid van de begraafrechten 2020 komt uit op 99,8%.

Omschrijving	Directe lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Inkomst uit heffingen	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Lijkbezorging	185.550	19.830	0	205.380	204.902	0	204.902	99,8%

## Leges

De wettelijke basis voor het heffen van leges is artikel 229, lid 1, letter b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

### *Kostendekkendheid*

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie titels: titel I, algemene dienstverlening; titel II, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning; titel III, dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn.

De Gemeentewet schrijft voor dat tarieven in Legesverordening zodanig moeten zijn vastgesteld, dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake. De vrijheid die gemeenten hebben bij het vaststellen van deze tarieven wordt daarmee begrensd door de eis van maximale kostendekking. De kostendekkendheid moet worden beoordeeld op het niveau van de gehele legesverordening. Voor diensten die vallen onder de Europese Dienstenrichtlijn (Titel 3 van de Legesverordening) geldt een kostendekkendheid per hoofdstuk. De legesverordening voldoet volledig aan de hiervoor geschetste vereisten.

Het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt per 2017 nieuwe eisen aan de transparantie van de berekening van de kostendekking. Overeenkomstig dit besluit zijn directe, overheadkosten, alsmede de BTW-component afzonderlijk in beeld gebracht. De kostendekking is per hoofdstuk berekend. De huidige mate van kostendekkendheid, alsmede de eventuele tariefruimte wordt op die manier inzichtelijk.

Een belangrijke eis is die van de herleidbaarheid. De ramingen van baten en lasten moeten te herleiden zijn tot de begroting. Niet alle in de begroting genoemde lasten zijn daarentegen verhaalbaar. Voorbeelden daarvan zijn kosten die verband houden met bezwaar en beroep tegen vergunningen, beleidskosten en handhavingskosten of bijvoorbeeld gratis huwelijken. De gemeente heeft hiervoor in 2014 onderzoek verricht en percentages verhaalbare kosten per afdeling bepaald. Voor belastingjaar 2020 is deze methode ook toegepast en daar waar nodig herijkt. Mutatis mutandis geldt dit ook voor de raming van de baten. Voornoemde systematiek is in een procedure tegen de gemeente Voorst (uitspraak Rechtbank 24 juni 2019) door de belastingrechter getoetst en geaccordeerd.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat bij diverse rubrieken (vooralsnog) geen lasten en baten zijn of kunnen worden gevuld. Niet op alle genoemde posten worden baten en lasten verantwoord. Op basis van de thans beschikbare gegevens zijn de leges, zowel berekend op titel niveau van de tarieventabel van de Legesverordening alsook op basis van de gehele tarieventabel niet kostendekkend.

Titel I Algemene dienstverlening	Lasten taakvelden	Overhead	BTW	Totale lasten	Leges	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten-dekkendheid Leges
1.1 Burgerlijke stand (inclusief leges verstrekkingen uit BRP)	159.356	88.120	3.626	251.103	54.689	-	54.689	21,8%
1.2 Reisdocumenten	82.643	30.589	-	113.233	93.529	-	93.529	82,6%
1.3 Rijbewijzen	90.606	36.043	-	126.649	138.838	-	138.838	109,6%
1.4 Verstrekkingen uit BRP	26.362	17.686	-	44.048	-	-	-	0,0%
1.5 Wet openbaarheid van bestuur	276	185	-	461	115	323	438	24,9%
1.6 Vervallen	-	-	-	-	-	-	-	nvt
1.7 Vastgoedinformatie	11.308	5.911	480	17.699	1.827	-	1.827	10,3%
1.8 Overige publiekszaken	-	-	-	-	-	-	-	nvt
1.9 Archiefbescheiden gemeente Voorst	-	-	-	-	-	-	-	nvt
1.10 Apv	2.222	1.491	-	3.714	1.342	-	1.342	36,1%
1.11 Leegstandswet (EDR dienst)	1.041	698	-	1.739	120	226	347	6,9%
1.12 Gemeentegarantie	-	-	-	-	-	-	-	nvt
1.13 Regeling toezicht luchtvaart	-	-	-	-	-	-	-	nvt
1.14 Kansspelen (EDR dienst)	-	-	-	-	-	-	-	nvt
1.15 Vervallen	-	-	-	-	-	-	-	nvt
1.16 Kabels en leidingen	-	-	-	-	-	-	-	nvt
1.17 Verkeer en vervoer	83.187	553	9.848	93.588	16.866	59.263	76.129	18,0%
1.18 Diversen	-	-	-	-	-	-	-	nvt
<b>totaal</b>	<b>457.001</b>	<b>181.277</b>	<b>13.955</b>	<b>652.233</b>	<b>307.325</b>	<b>59.812</b>	<b>367.137</b>	<b>47,1%</b>

Titel II Dienstverlening vallende onder de fysieke leefomgevings- vergunning	Lasten taakvelden	Overhead	BTW	Totale lasten	Leges	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten- dekkend- heid Leges
2.2 t/m 2.7 en 2.12 Omgevingsvergunningen	872.027	415.839	47.097	1.334.963	906.937	51.138	958.075	67,9%
2.9 en 2.10 Bestemmingsplannen	179.295	111.377	2.789	293.461	92.800	-	92.800	31,6%
2.11 Niet benoemde beschikkingen titel II	-	-	-	-	-	-	-	nvt
<b>totaal</b>	<b>1.051.322</b>	<b>527.216</b>	<b>49.887</b>	<b>1.628.424</b>	<b>999.736</b>	<b>51.138</b>	<b>1.050.875</b>	<b>61,4%</b>

Titel III Dienstverlening vallende onder de Europese dienstenrichtlijn	Lasten taakvelden	Overhead	BTW	Totale lasten	Leges	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten- dekkend- heid Leges
3.1 Horeca	4.512	3.027	-	7.539	6.893	-	6.893	91,4%
3.2 Organiseren evenementen of markten	54.895	29.090	766	84.750	21.674	1.314	22.988	25,6%
3.3 Prostitutiebedrijven (n.v.t.)	-	-	-	-	-	-	-	nvt
3.4 Vervallen	-	-	-	-	-	-	-	nvt
3.5 Kinderopvang	6.777	4.547	-	11.323	1.032	-	1.032	9,1%
3.6 Winkeltijdenwet (EDR dienst)	-	-	-	-	-	-	-	nvt
3.7 Diversen	-	-	-	-	-	-	-	nvt
<b>totaal</b>	<b>66.183</b>	<b>36.663</b>	<b>766</b>	<b>103.612</b>	<b>29.599</b>	<b>1.314</b>	<b>30.914</b>	<b>28,6%</b>
<b>Totaal leges</b>	<b>1.574.507</b>	<b>745.156</b>	<b>64.607</b>	<b>2.384.270</b>	<b>1.336.661</b>	<b>112.265</b>	<b>1.448.926</b>	<b>56,1%</b>

### Belastingen overig

De uitvoering van de Wet WOZ, van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken is met ingang van 1 januari 2016 uitbesteed aan de regionale belastingsamenwerking Tribuut gevestigd te Epe. De verordenende bevoegdheid, waarvan ook de tariefstelling onderdeel uitmaakt, blijft berusten bij de gemeente.

Tribuut is ingericht op digitale-, telefonische- en schriftelijke communicatie. Tribuut beschikt ook over een baliefunctie op afspraak. Onder meer de communicatie tussen de gemeente en Tribuut verloopt via de aangestelde regiefunctionaris. In 2017 is een proef uitgevoerd met het oog op het handhaven van een eigen baliefunctie in het gemeentehuis. In de praktijk werd hiervan geen gebruik gemaakt. Het bestuur van Tribuut heeft inmiddels besloten om geen baliefunctie buiten Tribuut toe te staan.

### Aanduiding belastingdruk/woonlasten

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten, de "lokale lastendruk", krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder gemeentelijke woonlasten scharen we de: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Dit zijn de belastingen en heffingen waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Daarin zijn de lokale lasten op basis van "appels met appels" met elkaar vergeleken. Bij die vergelijking hanteert het Coelo voor alle gemeenten dezelfde uitgangspunten. Bij die uitgangspunten houdt het Coelo rekening met een gemiddelde WOZ -waarde en WOZ-waardestijging en ook met het feit dat gemeenten met dure woningen een naar verhouding lagere algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangen dan andere gemeenten.

De woonlastendruk voor meerpersoonshuishoudens, op basis van de Coelovergelijking 2020, ligt in Voorst € 8lager dan de gemiddelde woonlasten in Nederland. De gemiddelde woonlasten in Nederland komen uit op € 776 per meerpersoonshuishouden. Voor Voorst heeft het Coelo op basis van de gehanteerde uitgangspunten € 768 aan woonlasten per meerpersoonshuishouden berekend. Volgens de Coelo atlas 2020 staat Voorst nu op plaats 142 van de 355 'gemeenten' (plaats 1 heeft de laagste woonlasten). De werkelijke woonlastendruk in Voorst is nog wat lager. Het verschil ontstaat omdat het Coelo bij haar woonlastenberekening rekening houdt met gestandaardiseerde tarieven om de gemeentelijke tarieven met elkaar te kunnen vergelijken.

### **Omschrijving van het kwijtscheldingsbeleid**

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. De landelijke regels zijn op basis van de Invorderingswet opgenomen in de Leidraad invordering (en kwijtschelding) gemeentelijke belastingen. Het bestuur van Tribuut heeft een Leidraad invordering ten behoeve van de deelnemende gemeenten in Tribuut vastgesteld. Binnen de leidraad regels heeft Voorst de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de ozb, riool- en afvalstoffenheffing (voor de basisset containers) is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers zijn voor de privé belastingen gelijkgesteld met particulieren;
- Als sprake is van (niet vrijgesteld) vermogen is kwijtschelding niet mogelijk. Voor het bezit van een auto wordt een vermogensvrijstellingsnorm in aanmerking genomen. Voor ouderen geldt een aparte vermogensvrijstellingsnorm;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm;
- Belastingplichtigen met een minimum inkomen komen in aanmerking voor: automatische kwijtschelding, op basis van een screening bij het Inlichtingenbureau te Utrecht, of, rekening houdende met specifieke omstandigheden, voor de gemeentelijke meerjarige automatische kwijtschelding.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is voor 2020 een totaal bedrag geraamd van € 140.870.

## 4.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

### Inleiding

Ambities kunnen niet worden gerealiseerd, wanneer er geen risico's worden genomen. Belangrijk is dat de gemeente zich bewust is van de risico's die horen bij het beleid en hierop stuurt. Om een realistisch inzicht te krijgen van de impact van deze risico's en het vermogen om deze risico's op te vangen gebruikt de gemeente een berekening van het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft de mate van financiële robuustheid van de gemeente aan en wordt bepaald door een relatie te leggen tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit.

Op vrijwel alle gemeentelijke beleidsterreinen zijn risico's aanwezig die niet door maatregelen zijn afgedekt. Dat deze risico's aanwezig zijn is geen punt, zolang deze in evenwicht zijn met de weerstandscapaciteit.

### Aanleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn bepalingen opgenomen waaraan de paragraaf weerstandsvermogen moet voldoen:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en het risicomanagement;
- de financiële kengetallen;
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen en de financiële positie.

Hierna wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

## Risicoprofiel

Om de risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Vanuit de organisatie zijn de risico's geïnventariseerd en in beeld gebracht.

In het onderstaande overzicht wordt alleen het aantal risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit, met een maximum van 15.

Tabel 1: belangrijke financiële risico's

Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Incidenteel/ structureel
<b>Programma 1: Bouwend Voorst</b>				
Grondexploitatie algemeen: minder opbrengsten binnen de complexen	Het lager uitvallen van de geraamde opbrengsten omdat we de grondprijzen moeten bijstellen	30%	max. 750.000	Incidenteel
Grondexploitatie algemeen: Nieuwe complexen komen niet tot ontwikkeling	Boekwaarde van grond moet worden afgewaardeerd, wat leidt tot een financieel verlies	30%	max. 750.000	Incidenteel
<b>Programma 2: Mooi Voorst</b>				
Afwijken van de aanbestedingsprocedure of foutief aanbesteden	Tijdsverlies door tijdelijk stopzetten aanbestedingsprocedure en geldverlies doordat er een rechtszaak wordt aangespannen	60%	max. 300.000	Incidenteel
<b>Programma 3: Bedrijvig Voorst</b>				
Door uitstappen van één of meerdere partijen in regionale samenwerkingsverbanden blijven de overige partijen met hoge kosten achter	Hoge onvoorziene kosten voor overige partijen, waaronder de gemeente Voorst	50%	max. 400.000	Incidenteel
<b>Programma 4: Gezond Voorst</b>				
Verzuim vaststellen en bekendmaken van subsidieplafonds bij open einde regeling	Onbeheersbare overschrijding van budgetten	30%	max. 250.000	Structureel
Onvoldoende budget om zorgaanbod te realiseren	Hogere uitgaven	80%	max. 600.000	Structureel
Onbeheersbaarheid jeugdgezondheidszorg door nieuwe wetgeving in 2021	Bijdrage gemeente voor restcategorie welke niet onder het woonplaatsbeginsel geplaatst kan worden	30%	max. 450.000	Structureel
<b>Programma 5: Sociaal Voorst</b>				
Open einde regeling: voorzieningen voor gehandicapten en huishoudelijke verzorging (WMO)	Nieuwe inkoopafspraken, hogere inkooprijzen maar een max. eigen bijdrage waardoor het resultaat onzeker is	50%	max. 800.000	Structureel
De eigen bijdrage van de gemeente met betrekking tot de participatiewet is moeilijk in te schatten door de open einde regeling. Het inzicht ontbreekt in de hoeveelheid burgers welke gebruik (gaan) maken van een uitkering.	Een hoge eigen bijdrage van de gemeente	50%	max. 300.000	Structureel

Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Incidenteel/ structureel
<b>Programma 6: Veilig Voorst</b>				
Er worden foutieve vergunningsbesluiten genomen	Vertraging in het proces en claims	50%	max. 250.000	Incidenteel
<b>Programma 7: Dienstverlenend Voorst</b>				
Aanspraak maken op de garantie van de lening	Financieel verlies	20%	max. 3.000.000	Incidenteel
Beschikbaar budget voor verduurzaming gebouwen en installaties niet afdoende	Meer budget dan is begroot moet ter beschikking worden gesteld	50%	max. 500.000	Incidenteel
Begrotingstekorten in gemeenschappelijke regelingen	Financieel bijspringen door de gemeente aan gemeenschappelijke regelingen	80%	max. 500.000	Incidenteel
Ontstaan van een datalek bij de gemeente	Boete opgelegd krijgen of extra kosten door onderzoek / repareren datalek in systeem	10%	max. 1.000.000	Incidenteel
<b>Algemene dekkingsmiddelen en financieringen</b>				
Algemene Uitkering gemeentefonds wordt lager	Tekort aan inkomsten	50%	max. 600.000	Structureel

**Totaal grote risico's: € 11.200.000**

**Overige risico's: € 5.775.000**

**Totaal alle risico's: € 16.975.000**

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 16.975.000) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de berekening komt naar voren dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 4.556.400 (benodigde weerstandscapaciteit).

### **Uitbraak Coronavirus (Covid-19)**

De uitbraak van het coronavirus Covid-19 eind februari 2020 heeft grote impact op de Nederlandse samenleving en dus ook op de gemeente. Bij het nemen van maatregelen stond en staat nog steeds de gezondheid van onze medewerkers en anderen voorop. Vanzelfsprekend hebben de getroffen maatregelen ook grote gevolgen voor gemeente. Die gevolgen zijn op meerdere gebieden zichtbaar, zowel op het vlak van bedrijfsvoering als financieel. Inmiddels heeft de gemeente beheersmaatregelen getroffen om onder deze omstandigheden uitvoering te geven aan de primaire taken, o.a. door extra inzet en facilitering voor vitale functies. Het ontbreekt op het moment van opmaken van deze begroting voldoende informatie om de financiële gevolgen in de begroting op te nemen. Daarom is voor de verdere gevolgen van het coronavirus een risico opgenomen. De gemeente zal nauwgezet de impact volgen en actief de gemeenteraad hierover informeren.

## Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit zijn de middelen die beschikbaar zijn om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, financieel af te kunnen dekken, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Deze middelen bestaat uit de algemene reserves, onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien.

### Beschikbare weerstandscapaciteit gemeente Voorst

Weerstand	Startcapaciteit
Algemene reserves	7.981.700
Onbenutte belastingcapaciteit *	1.388.000
Onvoorzien incidenteel	25.000
<b>Totale weerstandscapaciteit</b>	<b>9.394.700</b>

\* de onbenutte belastingcapaciteit als weerstandscapaciteit is de ruimte tussen de fictieve OZB-opbrengst bij maximale tarieven conform de zgn. artikel 12-norm en de OZB-opbrengst bij de huidige tarieven binnen de gemeente Voorst.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 9.394.700	= 2,06
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 4.556.417	

### Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende



## Financiële kengetallen

In deze paragraaf is een basisset van vijf financiële kengetallen opgenomen:

### *Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen*

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De hoogte van de schuldquote hangt af van onder andere afgesloten en doorgeleende gelden en omvang van de voorraad gronden). Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden.

### *Solvabiliteitsratio*

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

### *Grondexploitatie*

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.

### *Structurele exploitatieruimte*

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

### *Belastingcapaciteit*

Dit kengetal geeft inzicht hoe de woonlasten in de gemeente zich verhouden ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente.

### *Overzicht kengetallen gemeente Voorst*

In onderstaande tabel zijn de voor de gemeente Voorst berekende kengetallen opgenomen.

Financieel kengetal	Rek. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Mjr 2022	Mjr 2023	Mjr 2024
Netto schuldquote	61%	63%	79%	90%	91%	96%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	59%	60%	77%	88%	89%	94%
Solvabiliteitsratio	21%	22%	18%	18%	17%	16%
Structurele exploitatieruimte	-5,51%	-1,61%	-2,16%	-0,37%	-0,08%	0,67%
Grondexploitatie	6%	4%	2%	3%	2%	1%
Belastingcapaciteit	103%	102%	99%	105%	108%	110%

## *Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie*

Een individueel kengetal kan niet worden gebruikt voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie.

Volgens de laatste actualisatie van de grondexploitaties zal onze voorraad gronden aanzienlijk afnemen door verkopen van bouwgronden binnen de in exploitatie zijnde complexen. Deze afname komt tot uiting in de daling van het kengetal grondexploitatie. Deze gronden zijn (voor)gefinancierd met geldleningen. Door de verkoop van bouwgronden is er minder financiering nodig voor de grondexploitatie en dit heeft invloed op de ontwikkeling van de netto schuldquote. Daarentegen stijgt dit kengetal vanaf 2021 met name door de aanvullende financiering die aangetrokken is voor de verbouw van het gemeentehuis en benodigde financieringsmiddelen op basis van het Meerjaren InvesteringsPlan (MIP) en Meerjaren OnderhoudsPlan (MJOP).

De solvabiliteitsratio daalt met ingang van 2021. In 2020 is het nadelig saldo van de jaarrekening 2019 ten laste gebracht van de algemene reserve. Tot en met 2022 vinden er nog reserveringen plaats van de opbrengsten uit de precariobelasting, maar vanaf 2021 daalt deze ratio verder voornamelijk veroorzaakt doordat de verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen wijzigt door de toename van het vreemd vermogen (aangetrokken en nog aan te trekken financieringsmiddelen).

Het kengetal structurele exploitatieruimte is tot en met de jaarschijf 2023 nog negatief door negatieve begrotingsresultaten. In 2024 laat dit kengetal weer een positieve waarde zien doordat de gemeenteraad heeft besloten tot een verhoging van de OZB voor een structureel sluitende meerjarenbegroting.

Het kengetal "Belastingcapaciteit" laat zien dat de woonlasten in 2021 binnen onze gemeente iets beneden het landelijk gemiddelde liggen. De daling van dit kengetal ten opzichte van voorgaande jaren wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het landelijk gemiddelde meer gestegen is dan de woonlasten in Voorst. De berekening van dit kengetal is gebaseerd op gegevens van het Coelo (Atlas van de lokale lasten). De gemeenteraad heeft besloten om vanaf 2022 de OZB trapsgewijs fors te verhogen. Uitgaande van het huidige landelijke gemiddelde stijgt daardoor het kengetal Belastingcapaciteit.

## 4.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

### Algemeen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de beleidskaders en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de kapitaalgoederen van de gemeente Voorst. De belangrijkste kapitaalgoederen zijn: wegen, riolering, groen, gebouwen en openbare verlichting. Daarnaast behoort het materieel van de buitendienst openbaar grondgebied tot de kapitaalgoederen. Per kapitaalgoed wordt ingegaan op de beleidskaders, de financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting en de mate van kwaliteit en risico's.

In 2016 heeft u de "Beleidskaders meerjarige onderhoudsplannen kapitaalgoederen 2016 – 2020" vastgesteld. Voor de onderdelen wegen en riolering heeft u de beleidskaders al herzien door de vaststelling van het Integraal Wegenplan (IWP) Voorst 2020 - 2024 en het Programma Water 2020-2025. De programma's Groen 2020-2025 en Mobiliteit zijn aan u ter vaststelling in september 2020 aangeboden; de financiële gevolgen hiervan zijn meegenomen in de Prioriteitennota 2021. In afwijking van de Financiële verordening wordt met ingang van 2021 geen vierjaarlijks onderhoudsplan openbare ruimte meer opgesteld, maar worden de beleidskaders zoals opgenomen in de diverse vastgestelde programma's opgenomen in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

### Wegen

#### *Beleidskader*

Het beleidskader voor het beheer van de wegen is vastgesteld in het Integraal Wegenplan (IWP) 2020-2024.

De algemene beleidsuitgangspunten voor het wegonderhoud zijn:

- veiligheid: de veiligheid moet voldoen aan wettelijke eisen en moet zodanig zijn dat de kans op ongevallen klein is. De veiligheid wordt met name bepaald door ernstige oneffenheden en het schadebeeld dwarsoneffenheid;
- duurzaamheid: de technische instandhouding mag niet in het geding zijn. Het schadebeeld scheurvorming op asfalt is hierop van invloed;
- comfort: comfortabel gebruik moet mogelijk zijn. Comfort wordt bepaald door de mate waarin de weggebruiker hinder ondervindt van de onderhoudstoestand van de weg. Met name het onderdeel vlakheid heeft invloed op het comfort;
- aanzien: het aanzien moet redelijk zijn. Het aanzien wordt in hoge mate bepaald door de algehele onderhoudstoestand van de weg. Met name scheurvorming, oneffenheden en randschade zijn bepalend voor het aanzien.

#### *Kwaliteit en risico's*

Periodiek wordt getoetst aan de normering van de Stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond, Weg- en Waterbouw en Verkeerstechiek (CROW). Dit is een landelijke normering die het mogelijk maakt verhardingen objectief te beoordelen en daardoor de kwaliteit eenduidig vast te leggen. Het systeem richt zich er op om de juiste maatregel op het juiste moment te nemen. Binnen deze systematiek wordt bereikt dat instandhouding duurzaam plaats vindt tegen de laagste kosten. De inspectie van de verhardingen vindt jaarlijks plaats.

Om binnen dit beleidskader te blijven zetten wij de werkwijze van afgelopen jaren door in het IWP 2020-2024. In deze situatie wordt vervolgens het noodzakelijk onderhoud op het meest optimale moment uitgevoerd. Hiermee wordt voorkomen dat uitgesteld noodzakelijk onderhoud leidt tot hogere kosten. Wij voeren het reguliere onderhoud uit binnen de daarvoor door het CROW aangegeven termijnen (onvoldoende binnen 0 tot 2 jaar, matig binnen 3 tot 5 jaar).

Asfaltonderhoud is in verband met kapitaalsvernietiging prioritair boven het onderhoud aan elementenverhardingen. Bij vervanging en grootonderhoud kijken we integraal naar de andere werkterreinen zoals riolering en verkeer.

Financiële consequenties en vertaling	2020	2021	2022	2023	2024
<b>Exploitatie</b>					
Onderhoud lasten	1.261.327	<b>1.216.181</b>	1.139.831	1.063.481	988.481
<b>Investerings</b>					
Wegen (renovatie kunstwerken, bruggen A-watergangen)	75.000	<b>0</b>	0	0	
IWP	750.000	<b>750.000</b>	750.000	750.000	750.000
Verkeersveiligheidsstudie Twello/westelijke randweg	200.000	<b>0</b>	0	0	4.700.000
Twello Centrum	350.000	<b>350.000</b>	350.000	350.000	0
Onderhoud/vervanging (bermschade langs wegen buiten bebouwde kom)	25.000	<b>25.000</b>	25.000	25.000	25.000

Zie ook de ramingen in programma 2 Mooi Voorst

## Riolering

### Beleidskader

Het beleidskader staat verwoord in het Programma Water 2020-2025. Dit programma is opgesteld in de geest van de Omgevingswet. Het omvat naast de visie op water al de onderdelen die een Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) ook bevat, omdat dit nog een verplicht document is.

### Kwaliteit en risico's

De uitvoering van de beheerswerkzaamheden is vastgelegd in het Programma Water 2020-2025. Periodiek wordt onderzocht hoe wij de zorgtaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater zoveel mogelijk integraal met onderhoud en reconstructie van groen en verhardingen kunnen uitvoeren. Binnen het Programma Water 2020-2025 is de instandhouding van de riolering geborgd en is er ruimte voor nog te nemen maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie.

Financiële consequenties en vertaling	2020	2021	2022	2023	2024
<b>Exploitatie</b>					
Onderhoud lasten	294.044	<b>299.337</b>	299.337	299.337	299.337
Reservering	1.577.900	<b>717.767</b>	683.671	634.919	608.950
<b>Investerings</b>					
Onderhoud/vervanging	927.000	<b>1.342.000</b>	1.476.000	1.243.000	915.900

Zie ook de ramingen in programma 2 Mooi Voorst

## Openbaar groen

### Beleidskader

De algemene beleidsuitgangspunten voor groenbeheer zijn vastgelegd in het Programma Groen 2020-2025 (behandeling in gemeenteraad in september 2020) en richten zich op drie thema's: Leefbaarheid, Duurzaamheid en Biodiversiteit. Bij al deze thema's speelt een integrale, doelmatige aanpak een rol, naast het behoud, herstel en ontwikkeling van cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten.

### Kwaliteit en risico's

In het Programma Groen is de structuur en inrichting van het groenbeheer nader vastgelegd. Het groen is hiertoe ingedeeld in een ruimtelijke groenstructuur met drie bijbehorende beheerniveaus:

- met een hoge representatieve functie en een hoge gebruiksintensiviteit en intensief beheer (intensief onderhoud);
- wijk- en buurtgroen met een normaal goed beheer (basis onderhoud) met soms een extensivering, gericht op natuurlijke ontwikkeling;
- overig groen met een functie in de woonomgeving veelal met normaal goed beheer met daar waar mogelijk een extensivering gericht op een natuurlijke ontwikkeling (extensief onderhoud).

De begrippen intensief, basis en extensief zijn vastgelegd in het Programma Groen. Het is grotendeels mogelijk om het beschreven beheerniveau te behalen binnen de beschikbare budgetten in de exploitatiebegroting. Wel wordt er een ophoging gevraagd voor de bestrijding van eikenprocessierupsen. Zoals in het Programma Groen terug te vinden is zijn we bezig met de voorbereiding van projecten die de kwaliteit van de omgeving rond om de te verbreden A1 moeten behouden en verbeteren. Tot en met 2023 zijn onderzoeksbudgetten opgenomen en op 2024 een uitvoeringsbudget. Daarnaast speelt het project "A1 miljoen bomen, gebiedsvisie A1", projecten voor het versterken biodiversiteit en enkele kleinere projecten waarbij wij met name inzetten op burgerparticipatie.

Financiële consequenties en vertaling	2020	2021	2022	2023	2024
<b>Exploitatie</b>					
Onderhoud lasten, inclusief inhuur personeel	1.042.943	<b>1.072.216</b>	1.072.216	1.072.216	1.072.216

Zie ook de ramingen in programma 2 Mooi Voorst

## Openbare verlichting

### Beleidskader

De algemene beleidsuitgangspunten voor verlichting zijn:

- de nieuw te plaatsen en te vervangen verlichting bestaat uit LED-verlichting;
- afschrijving van de armaturen en masten is respectievelijk 20 en 40 jaren;
- nieuw te plaatsen verlichting wordt bij hogere wattages gedimd;
- duurzaamheid en milieu maken deel uit van de beleidskeuzes.

In het kader van de in 2015/2016 vastgestelde Nota Duurzaamheid met addendum wordt de conventionele verlichting versneld vervangen door LED-verlichting (15 jaar i.p.v. 20 jaar). In 2020 is het onderhoudsbestek van de openbare verlichting opnieuw aanbesteed en loopt in 2021 door.

### Kwaliteit en risico's

De activiteiten richten zich in de periode 2018-2020 met name op vervanging en verduurzaming. Bij vervanging van armaturen wordt steeds gezocht naar de meest energiezuinige oplossing. De middelen in de begroting zijn voldoende voor de uitvoering van dit beleid.

Financiële consequenties en vertaling	2020	2021	2022	2023	2024
<b>Exploitatie</b>					
Onderhoud lasten	41.538	<b>42.286</b>	42.286	42.286	42.286
<b>Investerings</b>					
Onderhoud/vervanging	70.000	<b>70.000</b>	70.000	70.000	70.000
Versneld vervangen openbare verlichting door LED	35.000	<b>35.000</b>	35.000	35.000	35.000

Zie ook de ramingen in programma 2 Mooi Voorst

## Gebouwen

### Beleidskader

De gemeente is eigenaar van 35 gebouwen met bijbehorende installaties. Het technisch beheer en onderhoud vindt plaats op basis van een meerjaren onderhoudsprogramma dat jaarlijks wordt geactualiseerd en vertaald in een uitvoeringsplan. Aan het onderhoudsprogramma ligt de NEN 2767 systematiek ten grondslag.

### Verduurzaming en gasloos maken van gebouwen en installaties

Met de vaststelling van het addendum op de nota Duurzaamheid in juni 2016 heeft de raad belangrijke nieuwe doelstellingen vastgesteld (onder andere) op het gebied van verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Voor het gemeentelijk vastgoed richt de gemeente zich op 15% energiebesparing, vooral op gas, en 300 MWH zonnestroom in 2020, en vervolgens 50% energiebesparing 2000 MWH zonnestroom en 60% CO2 reductie (in kg) in 2030. Deze nieuwe beleidskaders zijn vertaald in een nieuw meerjarenonderhoudsprogramma, en zogenaamd D(= duurzaam)MJOP. Uitgangspunt is dat op natuurlijke vervangingsmomenten binnen het onderhoudsproces wordt geïnvesteerd in energiezuinige en duurzame alternatieven. Hiervoor zijn extra financiële middelen beschikbaar. Inmiddels heeft, aanvullend op de hiervoor genoemde doelstellingen, de rijksoverheid in de Energieagenda als ambitie opgenomen dat heel Nederland in 2050 gasloos is. Dit brengt voor de nabije toekomst de noodzaak met zich mee tot investering in all-electric installaties of andere concepten.

Financiële consequenties en vertaling	2020	2021	2022	2023	2024
<b>Onderhoud lasten:</b>					
Gemeentehuis	6.451	<b>7.911</b>	7.911	7.911	7.911
Gemeentewerf	5.628	<b>5.729</b>	5.729	5.729	5.729
Parkeergebouw Twello	11.461	<b>11.667</b>	11.667	11.667	11.667
Onderwijsaccommodaties	1.677	<b>1.717</b>	1.717	1.717	1.717
Sportaccommodaties	21.337	<b>21.721</b>	21.721	21.721	21.721
Begraafplaatsen	13.485	<b>13.728</b>	13.728	13.728	13.728
Hietweideweg 20 Twello, inclusief gymzaal	10.374	<b>10.560</b>	10.560	5.280	5.280
Maarten Tromplaan 2 Twello	4.621	<b>4.645</b>	4.645	0	0
Oude Rijksstraatweg 38 Twello	3.549	<b>3.000</b>	3.000	3.000	3.000
Molenstomp De Vecht	254	<b>258</b>	258	258	258
H.W. Iordensweg 11 Twello	1.000	<b>1.018</b>	1.018	1.018	1.018
Voormalig Cupa complex Bussloo	4.400	<b>4.427</b>	4.427	4.427	4.427
Vermeersweg 61 Twello	7.500	<b>7.651</b>	7.651	7.651	7.651
Overige gebouwen	6.352	<b>6.966</b>	6.966	6.966	6.966
<b>Onderhoud/vervanging</b>					
Gemeentelijke gebouwen	1.234.611	<b>1.362.381</b>	1.505.869	1.526.965	1.524.511

Zie ook de ramingen in programma 4 Gezond Voorst en programma 7 Dienstverlenend Voorst

#### Onderhoud gemeentelijke eigendommen

Naamgeving gebouw	Huisvesting / huurder organisatie	BVO (m <sup>2</sup> )
Gemeentehuis	Bestuurlijke en ambtelijke organisatie	5.400
Gemeentewerf / Brandweerkazerne	Korps Twello en ambtelijke organisatie	2.505
Hietweideweg 20 (oudbouw Veluws College)	Tijdelijke huisvesting bestuurlijke en ambtelijke organisatie	2.325
Brandweergarage plus dienstwoning	Korpsen Voorst en Terwolde	320
Maarten Tromplaan 2 (oudbouw De Kleine Wereld)	Stichting De Koepel	1.142
2 Sporthallen (inclusief turnhal + multizaal)	Stichting De Koepel	9.152
Kulturhus SCC	Stichting De Koepel	1.800
7 Gemeentelijke gymlokalen	Stichting De Koepel	3.428
Kortenaerstraat 16 (Het Bakken)	Stichting De Koepel	523
Zwembad (binnenbad + buitenbad)	De Schaeck	2.850
Vermeersweg 61 (oudbouw Wilpsedijk school)	Zone College	759
5 Kerktorens	Onderdeel van een kerk	302
Schaapskooi	Particulier en Imkervereniging	49
Veeschuurtje te Voorst	Hartgers	33
Pand Oude Rijksstraatweg 38	IJsseldal Wonen (opvang statushouders)	450
H.W. Iordensweg 11	-	125
Molenstomp De Vecht (molen Koekkoek)	-	50
Schuur 'Het Kleine Zand' te Teuge	-	180
Muziektent Voorst en Terwolde	-	20
Parkeerhuis	Parkeerders	3.150
2 Aula's en lijkenhuisjes	Bezoekers	178
Gebouwen Frans Halsstraat	Kajak	140
	Twellose Accordeon vereniging	78

## Vervangingsplan materieel buitendienst

### *Beleidskader*

In het kader van duurzaamheid worden de huidige dienstauto's met brandstofmotor vervangen door elektrische auto's. Het overige materieel op de lijst wordt door de recente ontwikkelingen in de buitendienst niet vervangen. In 2021 wordt een veiling georganiseerd voor verkoop van het materieel van de buitendienst.

### *Kwaliteit en risico's*

Vanuit duurzaamheid is de overstap gaande naar elektrisch rijden. De huidige afschrijvingstermijn van 8 jaar is gebaseerd op voertuigen met conventionele techniek. De verwachting is dat deze afschrijvingstermijn ook toepasbaar is voor elektrisch rijden, vandaar dat deze ongewijzigd blijft staan op 8 jaar.

Financiële consequenties en vertaling	2020	2021	2022	2023	2024
<b>Investerings</b>					
Bedrijfswagens / scooters / fietsen	53.340	<b>91.560</b>	46.730	0	0
Onderhoudsmaterieel	197.395	<b>31.800</b>	219.445	44.435	31.975

## 4.4 Paragraaf Financiering

### Algemeen

In deze paragraaf wordt het treasurybeleid beschreven. Treasury, het beheren van geld- en kapitaalstromen, neemt bij gemeenten een belangrijke plaats in. De Wet Financiering decentrale overheid (Wet Fido) stelt regels voor het beheer van de treasury. De wet bevat normen voor het beheersen van risico's op kort- en langlopende geldleningen, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

### Beleid

Om het renterisico te beheersen en de rentekosten zo laag mogelijk te houden, wordt gebruik gemaakt van de kaders die in het treasurystatuut 2018 zijn vastgelegd. Dit statuut is door het college vastgesteld en de raad is met een raadsmededeling hierover geïnformeerd.

### Risicobeheer

De risico's die de gemeente loopt op het gebied van treasury bestaan voornamelijk uit renterisico's. Voor de beheersing van deze risico's gelden twee concrete richtlijnen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm voor de vaste schuld.

#### *Kasgeldlimiet*

De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente maximaal als gemiddelde netto-vlottende schuld over een periode van 3 maanden mag hebben. Deze bedraagt maximaal 8,5% van de jaarbegroting. De limiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal één jaar (vlottende schuld).

Berekening kasgeldlimiet	Begroting 2021
Begrotingstotaal	66.257
Percentage ministeriële beschikking	8,5%
Kasgeldlimiet (afgerond)	5.630

(bedragen x € 1.000)

#### *Renterisiconorm*

Het renterisico betreft het risico dat de begroting van de gemeente geconfronteerd wordt met een verzwaring van de rentelasten als gevolg van herfinancieringen van bestaande activa of van herziening van rente van bestaande leningen. Het doel van de renterisiconorm is om dit risico te beperken tot een handelbaar niveau. Bij een goed (gelijmatig) opgebouwde leningenportefeuille blijft het renterisico binnen verantwoorde marges en zullen de renteaanpassingen zich geleidelijk voordoen en binnen de begroting opgevangen kunnen worden.

In de Wet FIDO is vastgelegd dat jaarlijks een volume ter grootte van 20% van het lastentotaal van de gemeentelijke begroting (peildatum 1 januari) mag worden geherfinancierd of een renteherziening mag ondergaan. Omdat de gemeente voor de eigen financiering geen leningen heeft aangetrokken waarvan in 2020 de rente wordt herzien, heeft de renterisiconorm in 2020 voor Voorst alleen betrekking op herfinanciering van aflopende leningen.

Berekening renterisiconorm	Begroting 2021
Begrotingstotaal	66.257
Percentage ministeriële beschikking	20%
Renterisiconorm (afgerond)	13.250

(bedragen x € 1.000)



### *Kredietrisicobeheer*

Volgens onderstaande tabel zijn aan de volgende instellingen gelden verstrekt:

#### **Kredietrisico's op verstrekte gelden**

	<b>Restant schuld per 1-1-2021</b>	<b>%</b>
Nuon	855	14
Vitens	96	2
Verenigingen	108	2
Woningbouw	66	1
Stimuleringsfonds (1-1-2020)	4.900	81
<b>Totaal</b>	<b>6.025</b>	<b>100</b>

(bedragen x € 1.000)

Het risico dat de gemeente loopt bij bovenstaande verstrekte gelden is gelet op de overeenkomsten met de instelling en het toezicht op deze instellingen heel laag.

### *Intern liquiditeitsbeheer*

Risico's worden beheerst van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitplanning en meerjaren investeringsplanning. Als gevolg daarvan kunnen de financieringskosten hoger uitvallen. Voor het liquiditeitsbeheer heeft de gemeente Voorst een overeenkomst voor geïntegreerde dienstverlening afgesloten met de nv Bank Nederlandse Gemeenten. Ter beperking van de rentekosten is met de BNG overeengekomen dat de kredietfaciliteit in rekeningcourant is gesteld op ongeveer de kasgeldlimiet.

### **Financieringsvolume**

Onze financieringsbehoefte wordt in belangrijke mate bepaald door de investeringen die plaatsvinden in het kader van het Meerjaren Investerings Programma (MIP), het Meerjaren Onderhouds Programma (MJOP), de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie en het verloop van de exploitatieuitgaven en -inkomsten. Het MIP en MJOP wordt doorlopend geactualiseerd en bijgesteld. Voor de komende jaren zullen er bedragen nodig zijn voor o.a. rioleringsinvesteringen (op basis van het programma Water), wegenreconstructies (uitwerking Integraal WegenPlan) en vervanging van onderhoudsmaterieel. Voor het project Verduurzaming en revitalisering gemeentehuis is in 2018 een langlopende geldlening aangetrokken die in verschillende termijnen wordt opgenomen.

In de financieringsbehoefte verwachten wij te voorzien door het aantrekken van kort- en langlopende geldleningen. Het daadwerkelijk beroep is afhankelijk van de realisatie van de geplande investeringen, de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie en de feitelijke liquiditeitspositie op het moment dat uitgaven moet worden gedaan. De liquiditeitsbehoefte is immers afhankelijk van het verloop van de inkomsten en uitgaven. Het aantrekken van financieringsmiddelen vindt plaats binnen de kaders van de wet Fido en het Financieringsstatuut 2018.

### *Leningenportefeuille*

De totale leningenportefeuille van onze gemeente bedraagt op 1 januari 2021 €31,3 miljoen.

### Interne rente

In deze programmabegroting gaan we uit van een interne rente van 1,0%. Dit percentage achten wij redelijk gezien de rente die we momenteel betalen en gezien de huidige rentestand van langlopende geldleningen. De rentelasten worden toegerekend aan de diverse programma's op basis van de boekwaarde van de investeringen. De toegerekende rentelast aan bouwgronden in exploitatie (2,3%) sluit aan op de fiscale systematiek (vennootschapsbelasting) zoals uiteengezet in de notitie Grondexploitatie van de commissie BBV. Het verschil (renteresultaat) tussen de betaalde en ontvangen rente en de interne doorberekende rente wordt bij de algemene dekkingsmiddelen verantwoord.

In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening

Tabel renteschema

	<b>Renteschema</b>		<b>Bedrag (x € 1.000)</b>
a.	Externe rentelasten over de korte en lange financiering		936
	Externe rentelasten over de korte financiering		32
b.	De externe rentebaten		-
	<b>Totaal door te rekenen externe rente</b>		<b>968</b>
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-70	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-107	
			-177
	<b>Saldo door te rekenen externe rente</b>		<b>791</b>
d1.	Rente over eigen vermogen		-
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		-
	<b>De aan taakvelden (programma's incl. overzicht Overhead) toe te rekenen rente</b>		<b>791</b>
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's incl. overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		839
f.	<b>Renteresultaat op het taakveld Treasury</b>		<b>-48</b>

## **Wet- en regelgeving**

### *Schatkistbankieren*

Voor de gemeenten en andere decentrale overheden is het verplicht schatkistbankieren ingevoerd. Decentrale overheden dienen banktegoeden, die een vooraf bepaalde drempelwaarde te boven gaan, af te storten naar een rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Deze drempelwaarde bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000. Voor de gemeente Voorst bedraagt de drempelwaarde afgerond € 496.900. Tegen deze drempelwaarde moet het gemiddelde van de banksaldi van de gemeente in een kwartaal worden afgezet. Ieder jaar wordt erop gestuurd dat de drempelwaarde niet wordt overschreden en dat de gemeente dus geen of heel beperkt financiële middelen hoeft te stallen bij het Rijk.

### *Wet HOF*

Met de wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) zijn de Europese afspraken van het stabiliteits- en groeipact en het al bestaande Nederlandse budgettaire beleid vanaf 1 januari 2014 wettelijk verankerd. De Wet Hof bepaalt onder meer dat Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen een gelijkwaardige inspanning leveren bij het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Daarmee worden de tekorten van gemeenten of provincies door de Europese Commissie meegeteld bij de berekening van het begrotingstekort, dat volgens de EU-regels niet meer dan drie procent mag bedragen.



## 4.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

### Algemeen

De inrichting van de bedrijfsvoering vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het college. De raad oefent via zijn budgetrecht invloed uit op de gemeentelijke bedrijfsvoering: met de vaststelling van de begroting stelt de raad het bedrag vast dat het college voor dat doel beschikbaar heeft. De paragraaf bedrijfsvoering beoogt op hoofdlijnen kaders te stellen ten aanzien van het beleid met betrekking tot de bedrijfsvoering.

### Kaders voor het bedrijfsvoeringsbeleid

Net als in vorige begrotingen formuleert deze paragraaf van de programmabegroting een aantal indicatoren aan de hand waarvan de raad vanuit zijn controlerende rol kan toetsen of de sturing door het college zich binnen de gestelde hoofdkaders beweegt. Deze indicatoren zijn:

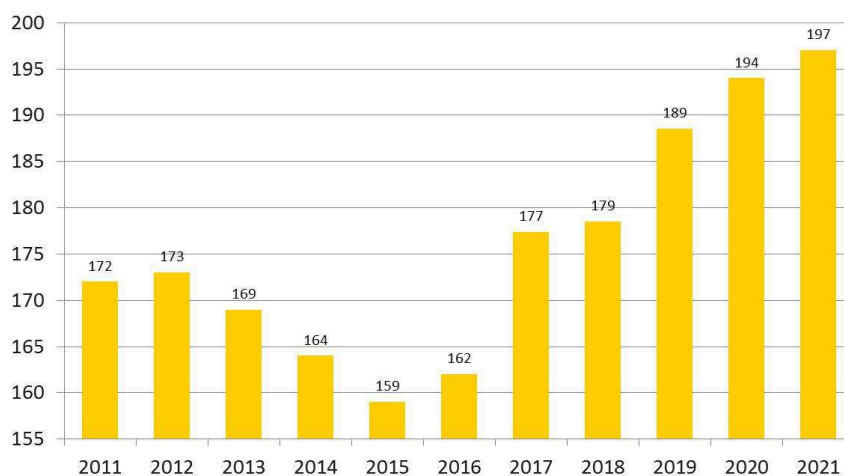
- Het college geeft gestalte aan de bedrijfsvoering met inachtneming van de geldende externe regelgeving en van de door de raad vastgestelde regels en normeringen zoals deze programmabegroting en verordeningen ex artikel 212 en 213 van de Gemeentewet. De verklaring en het controleverslag van de accountant bij de gemeentelijke programmarekening vormt een belangrijke graadmeter voor beantwoording van de vraag of het college in deze opdracht is geslaagd. Zowel wat betreft de 'getrouwheid' van de jaarrekening als wat betreft de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen;
- Het college heeft de informatieveiligheid op orde, blijkende uit de rapportage zelfevaluatie ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) die wordt opgesteld ten behoeve van het toezicht door de gemeenteraad en het toezicht door externe toezichthouders;
- De huidige organisatiestructuur volgens het zogenoemde bloemmodel blijft in stand. Het college richt zich op een zich organisch ontwikkelende organisatie en streeft naar het voorkomen van reorganisaties en gedwongen ontslagen;
- De omvang van de ambtelijke organisatie staat in verhouding tot het takenpakket, waarbij naast kwaliteit en doelmatigheid ook optimale efficiëntie onverminderd uitgangspunt zijn;
- De gemeente vervult als overheidswerkgever een voorbeeldrol als goed werkgever en betreft vanuit deze doelstelling werknemersvertegenwoordigingen nauw bij de ontwikkeling van het personeels- en organisatiebeleid; het personeelsbeleid is er op gericht dat het ziekteverzuim niet hoger is dan 5%.

### Omvang formatie

De ambtelijke formatie heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (cijfers exclusief griffiepersoneel):

De ambtelijke formatie omvat in 2021 volgens de raming 199,3 fte (voltijdsfuncties), waarvan 2,5 fte griffiepersoneel. De formatieve uitbreiding voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening zorgen voor een toename in de formatie. Hiermee zal naar verwachting circa 3,5 fte gemoeid zijn. Van de totaalformatie heeft 5,1 fte een tijdelijk/projectmatig karakter, namelijk 2,7 fte projectteam Voorst onder de Loep, 0,9 fte projectleider koploperproject cliëntondersteuning, 0,8 fte uitvoering Addendum nota Duurzaamheid en 0,7 fte uitvoering Actieplan Huisvesting en Integratie Statushouders. De ambtelijke formatie heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (cijfers exclusief griffiepersoneel)

## Ambtelijke formatie



De formatietoename in 2021 (naar 196,7 fte) vloeit grotendeels voort uit een toename van de formatie in verband met het in eigen beheer uitvoeren van de WSW en daarnaast premieverhogingen.

### Loonsomuitgaven

De raming van loonsomuitgaven voor 2021 is als volgt:

	Aantal FTE's	Aantal pers.	Totaal jaarwedge	Totaal toelagen	Totaal sociale lasten	Totale loonkosten
<b>Bestuur</b>						
Raad		19		272.770	36.764	309.533
College		5	378.058	17.832	62.835	489.177
Voorm. bestuurders		14	164.311		1.150	165.461
<b>Totaal</b>		<b>38</b>	<b>542.369</b>	<b>290.602</b>	<b>100.749</b>	<b>964.171</b>
<b>Ambt. organisatie</b>						
WSW Delta	62,00	71	1.534.404	25.546	391.438	1.951.388
Griffie	2,52	3	162.129	6.891	44.618	213.638
Ambtenaren	196,73	226	11.196.108	489.182	3.041.786	14.727.077
<b>Totaal</b>	<b>261,25</b>	<b>300</b>	<b>12.892.641</b>	<b>521.619</b>	<b>3.477.842</b>	<b>16.892.103</b>
<b>Totaal salariskosten</b>	<b>261,25</b>	<b>338</b>	<b>13.435.010</b>	<b>812.221</b>	<b>3.578.592</b>	<b>17.856.274</b>

### Bestuurlijke loonsomlasten

Ten opzichte van de begroting 2020 zijn de bestuurlijke loonsomlasten toegenomen met ruim € 67.500. In de raming voor de loonsomlasten van de raad en het college waren in 2020 per abuis de toelagen niet geraamd. Dit zal ook blijken uit de realisatie over 2020. In de begroting van 2021 zijn de toelagen wel meegenomen, wat zorgt voor een verhoging van de kosten van het bestuur. Daarnaast is er een kleine verhoging geweest in de vergoedingen voor de raad.

### *Ambtelijke loonsomlasten*

De ambtelijke loonsomlasten inclusief griffie zijn € 14.940.715 . Dit is ten opzichte van de begroting 2020 een toename van € 519.000. Deze loonsomstijging wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de formatieversterkingen die zijn opgenomen voor het in eigen beheer uitvoeren van de Wsw en de cao verhogingen die bij het opstellen van de begroting 2020 nog niet volledig waren meegenomen, omdat deze nog niet definitief waren. Deze hebben een effect op de loonsom van 2021. Tot slot is de pensioenpremie verhoogd.

Net als in 2020 zijn de loonsomlasten van de projecten Voorst onder de Loep en het koploperproject cliëntondersteuning in de overzichten opgenomen. Het aandeel in de loonsom van deze projectformatie is € 337.000. Deze loonsomlasten worden vanzelfsprekend gedekt uit de kredieten die voor de uitvoering van de projecten beschikbaar zijn.

### **Sociale Werkvoorziening**

Vanaf 1 januari 2020 voeren we de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) zelf uit. In 2021 hebben we 62,0 fte aan formatie die onder de cao Sociale Werkvoorziening vallen. Vanaf 1 januari 2015 kunnen er geen mensen meer instromen in de Wsw. We hebben een relatief jong bestand van mensen in de Wsw en deze mensen blijven hun rechten houden op basis van de oude Wsw. Het bestand met mensen in de Wsw gaat in de loop van de jaren daarom teruglopen, maar met een lange doorlooptijd. De Participatiewet is in de plaats gekomen van de Wsw, maar ook in de plaats van de Wet Werk en Bijstand en een groot deel van de Wajong.

### **Personeel en organisatie**

Door de corona crisis is het nog meer dan in voorgaande jaren zichtbaar dat het van belang is te blijven investeren in aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden, vooral voor de jongere generaties. Het bieden van ruimte voor flexibele werktijden, thuiswerken en de facilitering daarbij, het beschikbaar stellen van eigentijdse communicatiemiddelen en het ondersteunen en faciliteren van opleidings- en loopbaanplannen maken onderdeel uit van die maatregelen. De cao gemeenten is op 1 januari 2020 met de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren succesvol doorgevoerd, maar blijft aandacht vragen in de uitwerking.

### **Rechtmatigheidsverantwoording**

Vanaf het boekjaar 2021 moet het college van burgemeester en wethouders zelf een rechtmatigheidsverantwoording afgeven in de jaarstukken. Nu is het nog zo dat de externe accountant bij de jaarrekening een controleverklaring verstrekt met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Het oordeel over de rechtmatigheid verdwijnt en wordt het de taak van het college zelf om zich daarover te verantwoorden. Het college van B&W is al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Maar nu is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. Met ingang van de jaarstukken 2021 moet het college van B&W zelf een verantwoording opstellen, die opgenomen wordt in de jaarrekening. De accountant geeft in het kader van de getrouwheid wel een oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording.

### **Informatiebeleid en automatisering**

Goede informatisering en daarmee dienstverlening kent twee pijlers: processen en gegevens. Zaakgericht werken zorgt voor het eenduidig vastleggen van alle processen. Hoewel dit niet het werk inhoudelijk beïnvloedt heeft dit wel invloed op de manier van werken. Om dit te faciliteren is implementatie van een Zaaksysteem nodig.

Vanuit de Samen Organiseren gedachte van gemeenten is Common Ground ontstaan. Dit is het idee om een nieuwe, moderne ICT-infrastructuur te bouwen voor de uitwisseling van gegevens binnen en tussen gemeenten en ketenpartijen. Met Common Ground kunnen gemeenten hun dienstverlening en bedrijfsvoering ingrijpend vernieuwen vanuit de basis: de gegevenslaag. Met de basis op orde is

goede ontsluiting via een Klant Contact Centrum, een Persoonlijke Internet Pagina maar ook het bieden van een integraal klantbeeld mogelijk. Ook voor het leveren van sturingsinformatie, verantwoording, beveiliging en juiste archivering is dit essentieel. Dat stelt ons in staat om op een moderne en flexibele manier in te spelen op maatschappelijke vraagstukken.

Dat informatieveiligheid hierbij een belangrijke rol speelt is evident. Aan de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens worden steeds hogere eisen gesteld. Voor de overheid geldt één uniform normenkader voor informatiebeveiliging: de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO legt de nadruk op risicomanagement. Dit vereist, nog meer dan nu, een continu proces van identificatie en beoordeling van risico's om te bepalen wat nodig is om informatie adequaat te beschermen.

De coronacrisis leert ons hoe belangrijk goede ICT-voorzieningen zijn, niet alleen op kantoor maar ook thuis. Het verplichte thuiswerken heeft medewerkers laten ervaren wat de voor- en nadelen hiervan zijn. Wij verwachten dat ook na de crisis er meer thuisgewerkt gaat worden dan voorheen. Bij de inrichting van de werkplek in het vernieuwde gemeentehuis wordt dan ook goed gekeken welke ICT-middelen nodig zijn om flexibel én locatieafhankelijk te kunnen werken.

<b>ICT-uitgaven</b>	<b>Rekening 2019</b>	<b>Begroting 2020</b>	<b>Begroting 2021</b>
Aanschaf duurzame goederen	10.607	10.751	10.944
Onderhoud	669.716	676.247	778.587
Telefonie, verzekeringen	113.711	110.634	111.776
Overige kosten	64.910	76.433	87.904
Kapitaallasten	415.857	335.623	296.872
<b>Totaal lasten</b>	<b>1.274.801</b>	<b>1.209.688</b>	<b>1.286.083</b>
Overige inkomsten			
<b>Totaal baten</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Saldo</b>	<b>1.274.801</b>	<b>1.209.688</b>	<b>1.286.083</b>

## 4.6 Paragraaf Verbonden partijen

### Algemeen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente zowel een financiële als bestuurlijke relatie heeft. Beide relaties komen voort uit de verplichtingen op grond van een gemeenschappelijke regeling (GR), in samenhang met het bepaalde in artikel 193 van de Gemeentewet. De financiële verplichting houdt in dat de gemeente bijdraagt in de kosten van de publiekrechtelijke rechtspersoon.

Bij een privaatrechtelijke rechtspersoon zijn de opties dat de gemeente kapitaal verstrekt in de vorm van risicodragend kapitaal, een lening of garantstelling, c.q. een subsidie of een combinatie van deze mogelijkheden.

Bij de bestuurlijke relatie staat zeggenschap bij de rechtspersoon centraal, o.a. via de mogelijkheid om bestuursleden of commissarissen te benoemen of via het stemrecht als aandeelhouder.

### Huidige beleidskaders

#### *Aanwezigheid publiek belang*

Bij zowel een financiële als een bestuurlijke relatie dient sprake te zijn van een publiek belang. De behartiging van een publiek belang staat centraal bij de rechtspersoon aan wie de gemeente zich verbonden heeft. Het publiek belang zal gedefinieerd zijn in het gemeentelijk besluit tot deelneming. De invulling van het publieke belang leidt tot bepaalde taken en werkprocessen. Als er geen sprake (meer) is van een publiek belang, dan is deelneming niet (meer) aan de orde.

#### *Volledige betrokkenheid bij behartiging publiek belang*

Bezien moet worden of volledige, dan wel gedeeltelijk gemeentelijke betrokkenheid bij de behartiging van het publieke belang/de publieke taak noodzakelijk is. De vraag is op welke elementen van de werkprocessen de gemeente invloed wil hebben. Gaat het alleen om de output en de resultaten, of ook om de beheersing van het proces zelf? Als volledige betrokkenheid noodzakelijk is, maar de gemeente het publieke belang niet zelfstandig kan behartigen, dan is deelname aan een publiekrechtelijke rechtspersoon, c.q. samenwerkingsverband, geïndiceerd.

#### *Gedeeltelijke betrokkenheid bij behartiging publiek belang*

Als sprake is van een publiek belang maar volledige gemeentelijke betrokkenheid niet noodzakelijk is, komt deelname aan een privaatrechtelijk rechtspersoon in beeld. De weg daar naar toe begint bij de vraag of de gemeente het publieke belang via bestuurlijke zeggenschap in combinatie met een financiële deelname voldoende kan behartigen. Deze vraag is van belang voor de rol waarin de gemeente als opdracht-, subsidie- of regelgever in beeld is. Biedt bestuurlijke deelname onvoldoende mogelijkheden om de verantwoordelijkheden voor het desbetreffende publieke belang waar te maken, dan is deelneming niet langer zinvol of is een nieuwe participatie niet aan de orde.

#### *Risicoanalyse bij betrokkenheid behartiging publiek belang*

Indien gemeentelijke participatie geïndiceerd is, is het zaak risico's in te kaart brengen en is de monitoring van de risico's noodzakelijk. Deze situatie kan spelen als een verplichte afdekking van tekorten, geldleningen en garanties speelt. Ook kan deze situatie ontstaan als de noodzaak tot monitoring van de omvang van het gemeentelijke aandelenkapitaal noodzakelijk is. Monitoringsinstrumenten zijn het beoordelen of goedkeuren van de begroting en de jaarrekening, dan wel specifiek omschreven besluiten en de beoordeling van het nakomen van de gewenste prestaties met inbegrip van het gewenste voorzieningenniveau. Vastlegging hiervan en verslaglegging hierover is noodzakelijk.



## Ontwikkelingen

Bij de oprichting van de Omgevingsdienst Veluwe IJssel is de keuze gemaakt om elke deelnemer bij een stemming 1 stem in het bestuur te geven. Daarnaast werd besloten dat er een beschermingsconstructie op financieel gebied zou komen voor grote gemeenten. Het doel daarvan is te voorkomen dat veel kleine gemeenten één grote gemeente tot uitgaven kunnen dwingen voor doeleinden waar een grote gemeente niet achter staat.

Wij werken er bij elke aanpassing en oprichting van een GR naar toe dat wordt gestemd volgens de hiervoor omschreven methode (één stem per deelnemende gemeente met de beschermingsconstructie).

## Lijst van verbonden partijen

De verbonden partijen kunnen als volgt worden ingedeeld:

Gemeenschappelijke regelingen
Regio Stedendriehoek (Cleantech Regio)
GGD Noord- en Oost-Gelderland
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ)
Tribuut belastingsamenwerking
Basismobiliteit (PlusOV)

Stichtingen/verenigingen
Stichting Archipel
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn)
Stichting Koepel sport, welzijn en cultuur

Coöperaties/vennootschappen
Leisurelands (voorheen Recreatiegemeenschap Veluwe / RGV Holding BV)
N.V. Luchthaven Teuge
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
Waterbedrijf Vitens N.V.
Circulus Berkel

## Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden Partij	Regio Stedendriehoek (Cleantech Regio)
Aard	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Burgemeester Jos Penninx
Vestigingsplaats	Twello
Omschrijving	De Regio Stedendriehoek (S3H) coördineert, faciliteert en communiceert de samenwerking tussen de gemeenten binnen de S3H. Naast de taken in relatie tot de intergemeentelijke samenwerking participeert de S3H in de Cleantech Regio, met als partners het bedrijfsleven en het onderwijs.
Zeggenschap	Bestuurslidmaatschap AB (2+1plv) en bestuurslidmaatschap DB (1)
Openbaar belang / doel	Het motto van de Agenda Cleantech Regio is 'Samen naar een schone toekomst'. De Agenda is gemaakt met vertegenwoordigers van de overheden, het bedrijfsleven en onderwijs en onderzoek. De tophema's zijn Energietransitie en Circulaire economie. Ook zet de regio in op Innovatiekracht, Human capital en Schone mobiliteit. De basis is onze leefomgeving en het vestigingsklimaat. Doel is dat de Cleantech Regio aantrekkelijk is en blijft voor (nieuwe) inwoners, toptalenten en ondernemers.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage aan de regio is afhankelijk van het aantal inwoners per gemeente.
Risico's en getroffen maatregelen	De deelnemende gemeenten aan de regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor eventuele tekorten van de S3H. Voor de Cleantech Regio geldt dat de drie partners (zie hiervoor) gezamenlijk zorgen voor een verantwoord financieel beleid.

Verbonden Partij	Regio Stedendriehoek (Cleantech Regio)
Ontwikkelingen	Onder het motto 'wij willen Nederland slim benutten' wordt de Cleantech Regio bij het Rijk op de kaart gezet. Samen met de andere regio's in Oost-Nederland wordt actief gelobbyd bij het Rijk de Provincies Gelderland en Overijssel om de Regio Deal op te schalen en juist tijdens de crisis in te zetten op een manier die aansluit bij de ontstane noodsituatie. Daarom is besloten om de Regio Deal die in februari 2020 werd binnengehaald, in te zetten om op korte termijn te investeren in de regio. Geheel aansluitend bij de ontstane noodsituatie. Naast de Regio Deal, die we in samenwerking met de Strategische Board oppakken, blijven we als acht gemeenten in 2021 ook werken aan het realiseren van onze gezamenlijke ambities uit de Agenda Cleantech Regio 2019-2023. Ook worden mogelijkheden om meer financiering te vinden voor projecten onder de Regio Deal gezocht. De Cleantech Regio is volop in beweging. Ook tijdens de crisis is het doel een schone, innovatieve en duurzame regio. Het vraagt niet alleen de volle inzet van de gemeenten, maar ook om samenwerking met ondernemers en onderwijs in de komende jaren

Boekjaar	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
Resultaat	17	6	1	-67	94
Eigen vermogen	230	245	221	105	97
Vreemd vermogen	1.514	4.900	2.625	1.736	1.566

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	GGD Noord- en Oost-Gelderland
Aard	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Wim Vrijhoef
Vestigingsplaats	Warnsveld
Omschrijving	De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG) is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. De GGD NOG beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners (van jong tot oud) van de gemeenten in zijn regio.
Zeggenschap	Bestuurslidmaatschap AB (1)
Openbaar belang / doel	Het op adequate schaal behartigen van de openbare gezondheidszorg.
Financieel belang	Dit betreft de bijdrage voor de kosten die conform afspraak via een bijdrage per inwoner over de deelnemende gemeenten verdeeld worden.
Risico's en getroffen maatregelen	Deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor tekorten. Op dit moment is er geen sprake van financiële problemen als gevolg van de uittreding van Apeldoorn met de jeugdgezondheidszorg (JGZ). En die zijn ook de komende jaren niet te verwachten. De afkoopsom van Apeldoorn aan de GGD lijkt afdoende.

Verbonden partij	GGD Noord- en Oost-Gelderland (vervolg)
Ontwikkelingen	De GGD is in 2020 voornamelijk bezig geweest met alle taken rondom de coronauitbraak. Hierdoor zijn sommige reguliere (gemeentelijke) taken niet of niet conform afspraken uitgevoerd. In 2021 zal dit op onderdelen kunnen leiden tot een inhaalslag. In principe zou dit niet tot hogere lasten moeten leiden, aangezien de GGD de inwonerbijdrage over 2020 niet heeft verlaagd als gevolg van de niet uitgevoerde taken.  Daarnaast wordt gewerkt aan een nieuwe Jeugd- en jongvolwassen monitor. Hiermee zouden de resultaten van bijvoorbeeld JOGG beter inzichtelijk worden.

Boekjaar	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
Resultaat	224	-53	193	213	71
Eigen vermogen	2.948	2.825	3.156	3.028	2.909
Vreemd vermogen	3.024	3.565	2.793	2.923	2.631

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
Aard	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Burgemeester Jos Penninx
Vestigingsplaats	Apeldoorn

Verbonden Partij	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
Omschrijving	In de VNOG werken de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) en de brandweer samen. De VNOG bestaat uit 22 gemeenten. Binnen de VNOG wordt aandacht besteedt aan een effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen.
Zeggenschap	Bestuurslidmaatschap AB (1).
Openbaar belang / doel	Wet veiligheidsregio, Wet geneeskundige hulpverlening en Wet rampen en zware ongevallen verlangen het bestaan van een GR gericht op taken als hiervoor genoemd. Het is tevens de bedoeling de oranje kolom meer te betrekken bij de invulling van de eigen doelstellingen.
Financieel belang	De VNOG hanteert vanaf 2017 voor de berekening van de gemeentelijke bijdrage de nieuwe verdeelsleutel "Gemeentefonds". Het algemeen bestuur heeft besloten dat het financiële nadeel in 5 jaar mag worden afbetaald. Dat betekent dat 20% van het nadeel per jaar in rekening wordt gebracht. In eerste instantie was er een overgangsrecht van 4 jaar waardoor 25% in de begroting was opgenomen.
Risico's en getroffen maatregelen	Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor eventuele tekorten.
Ontwikkelingen	In 2021 wordt het financieel verdeelmodel geactualiseerd. De herijking van de financiële verdelingssystematiek is meegenomen in de programmabegroting 2021-2024. Het aandeel van Voorst is verhoogd van 2,94 naar 3,05%. De raad is geïnformeerd over de programmabegroting 2021-2024 en de jaarstukken van 2019. De raad heeft een motie aangenomen richting de portefeuillehouder in het Algemeen Bestuur (AB) over de bestemming van het jaarresultaat 2019 en deze is als zienswijze ter kennis gebracht aan de leden van het AB. Het amendement van Aalten (€ 734.218 niet toevoegen aan de Algemene Reserve), waarvoor de portefeuillehouder steun heeft uitgesproken, is verworpen. Op basis van een ingediende motie van Lochem over actualisatie van de nota reserves en voorzieningen uiterlijk voor december 2020, heeft het Dagelijks Bestuur de toezegging gedaan hierop terug te komen bij de kadernota van de VNOG. De nieuwe uitgangspunten voor de financiële weerbaarheid worden binnenkort formeel vastgesteld door het AB. Deze worden in de komende concept Kadernota 2022-2025 opgenomen, waarbij het AB zal besluiten om de nieuwe paragraaf per 2021 in te laten gaan.

Boekjaar	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
Resultaat	1.104	-211	930	-2.355	4.203
Eigen vermogen	5.569	1.597	1.775	-436	7.843
Vreemd vermogen	35.365	44.982	45.918	51.146	46.174

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ)
Aard	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Harjo Pinkster
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Omschrijving	De OVIJ voert met de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) voor milieu uit in de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe en Voorst.
Zeggenschap	De gemeente Voorst is vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur met 1 stem.
Openbaar belang / doel	De afzonderlijke colleges, inclusief GS, blijven bestuurlijk verantwoordelijk.
Financieel belang	De gemeente Voorst betaalt de OVIJ jaarlijks een vast bedrag, voor dit bedrag dient de OVIJ een prestatie te leveren in aantallen en kwaliteit.
Risico's en getroffen maatregelen	Aan het eind van het financieel boekjaar wordt een eventueel positief resultaat van de OVIJ conform de GR teruggegeven aan de partners, naar rato van de inbreng van de partners. In geval van een eventueel negatief eindresultaat moet extra geld bijbetaald worden, maar dit is sinds de oprichting nog niet voorgekomen.
Ontwikkelingen	Op dit moment is er bij de OVIJ sprake van een gezonde financiële situatie. De jaarlijkse bijdrage van de gemeente Voorst is sinds de verhoging in 2019 evenredig ten opzichte van de andere partnergemeenten. Thema's waar de Omgevingsdienst de komende jaren extra aandacht aan gaat schenken zijn toezicht op energiebesparende maatregelen, het verbod op Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS-lijst) en circulariteit. De komst van de Omgevingswet op 1-1-2022 leidt tot aanpassingen in de vergunningverlening en handhaving. OVIJ heeft budget gereserveerd voor de benodigde interne uren voor de implementatie van de Omgevingswet.

Boekjaar	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
Resultaat	229	81	266	218	493
Eigen vermogen	453	337	596	518	668
Vreemd vermogen	1.988	1.391	2.015	735	2.624

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Tribuut belastingsamenwerking
<b>Aard</b>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<b>Bestuurlijke vertegenwoordiger</b>	Wethouder Hans van der Sleen
<b>Vestigingsplaats</b>	Epe
<b>Omschrijving</b>	Tribuut voert met ingang van 2016 voor de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Zutphen en Voorst alle gemeentelijke heffingen en belastingen uit. Een uitzondering geldt voor de heffing en invordering van de leges publiekszaken en marktgeld voor de zogenaamde meelopers. In verband met het specifieke (gelds)belang wordt de overdracht van de precariobelasting 2014 en 2015, met uitzondering van sec de feitelijke heffing en invordering, pas aan Tribuut overgedragen na afronding van lopende fiscale- en juridische procedures.
<b>Zeggenschap</b>	Vertegenwoordigd in bestuur met 1 stem, evenals andere deelnemende gemeenten.
<b>Openbaar belang / doel</b>	De afzonderlijke colleges blijven bestuurlijk verantwoordelijk. De gemeenteraden blijven verantwoordelijk voor de vaststelling, wijziging en intrekking van belastingverordeningen en voor het kwijtscheldingsbeleid.
<b>Financieel belang</b>	Tribuut voert de taken van het bevoegd gezag uit en ontvangt hiervoor een doelvergoeding van de deelnemende gemeenten. Binnen deze doelvergoeding (behoudens gebruikelijke indexering) moeten alle kosten worden opgevangen. Tribuut verzorgt de periodiek afdracht van de respectievelijke belastingopbrengsten aan de deelnemende gemeenten.
<b>Risico's en getroffen maatregelen</b>	De deelnemers zijn voor hun inbreng aansprakelijk voor tekorten. Reserves kunnen worden opgebouwd uit toekomstige exploitatieresultaten.
<b>Ontwikkelingen</b>	<p>De budgetten in het Toekomstplan en begroting 2021-2024 van Tribuut zijn voor structurele en incidentele kosten geïndexeerd op basis van de prijsontwikkeling 2019, zoals aangegeven in de septembercirculaire 2019.</p> <p>De kosten Tribuut stijgen met ingang van 2021 met € 17.000 oplopend tot € 43.000 per 2024 als gevolg van: a. de indexering 2021, b. de gefaseerde kostenstijging gewijzigde kostenverdeelsystematiek (zie hieronder) en c. de stijging van de proceskostenvergoedingen (PKV-vergoeding) (zie hieronder). Bij de kostendoorrekening is geen rekening gehouden met de gemaakte en te maken Covid-19 kosten.</p> <p>Met terugwerkende kracht vanaf 2020 geldt voor 2021 dat het Toekomstplan met begroting is opgesteld op basis van een gewijzigde kostenverdeelsystematiek. De oude kosten-systematiek, bestaande uit een vergoeding voor het standaardpakket en een vergoeding voor het pluspakket, was onvoldoende toekomstbestendig en deed geen recht aan de daadwerkelijke voor de gemeente uitgevoerde werkzaamheden. In opdracht van het bestuur is een nieuwe kostensystematiek opgesteld. Deze zogenaamde 'precieze kostenverdeelmethode' doet volledig recht aan de werkelijke kosten die Tribuut per gemeente maakt voor de uitvoering van alle taken voor die gemeente. Nadeel van de aanpassing van de kostenverdeelsystematiek is dat de kosten Tribuut voor Voorst gefaseerd over drie jaar extra zullen stijgen.</p> <p>Een grote zorg voor Tribuut en de deelnemende gemeenten is de vraag: 'hoe ontwikkelt zich het aantal gegronde bezwaren, (WOZ/OZB) 2021 en volgende jaren, ingediend door zogenaamde no cure no pay bureaus'? De door Tribuut uitbetaalde PKV-vergoedingen maken een zeer forse stijging door en het einde is nog niet in zicht. Het bestuur heeft Tribuut opgedragen om maatregelen te nemen ter beteugeling van die kostenstijging. De kostenstijging heeft ook de landelijke aandacht van de VNG en de Waarderingskamer.</p> <p>De gevolgen van de Corona/Covid-19 crisis laten ook Tribuut niet ongemoeid. Op dit moment worden de extra kosten die Tribuut moet maken in beeld gebracht. De eenmalige extra kosten worden door middel van begrotingswijzigingen ten laste gebracht van 2020 en 2021.</p>

Verbonden Partij	Tribuut belastingsamenwerking
	De accountant van Tribuut heeft geconstateerd dat Tribuut niet in alle gevallen werkzaamheden correct (Europees) heeft aanbesteed volgens de Aanbestedingswet. Inventarisatie door een externe partij heeft opgeleverd dat een aantal werkzaamheden alsnog (Europees) aanbesteed moet worden. Die aanbestedingen kunnen leiden tot extra kostenstijgingen of- dalingen 2021 en volgende jaren.

Boekjaar	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
Resultaat	-	159	202	112	27
Eigen vermogen	-	159	202	112	27
Vreemd vermogen	-	2.183	2.206	1.106	1.142

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Basismobiliteit (PlusOV)
<b>Aard</b>	Gemeenschappelijke regeling (GR) tussen de Stedendriehoekgemeenten en de gemeenten Hattem en Heerde.
<b>Bestuurlijke vertegenwoordiger</b>	Wethouder Wim Vrijhoef
<b>Vestigingsplaats</b>	Lochem, gemeentehuis Lochem.
<b>Omschrijving</b>	Samen met de Stedendriehoekgemeenten en de gemeenten Hattem en Heerde is het initiatief opgepakt om de gemeentelijke vervoersstromen te bundelen in de regio. Het gaat daarbij om vraagafhankelijk vervoer ("Regiotaxi-vervoer") en routegebonden vervoer (Leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, en Jeugdwetvervoer). De bundeling vindt plaats via een gemeenschappelijke regeling: de GR Basismobiliteit. Onderdeel daarvan is de oprichting van een publieke bedrijfsvoeringsorganisatie: de Regionale Vervoercentrale Basismobiliteit. Iedere deelnemende gemeente heeft met de Vervoercentrale een dienstverleningsovereenkomst (DVO) gesloten. Op basis van de DVO's is de organisatie en planning van de gemeentelijke vervoersstromen uitbesteed aan de Vervoercentrale. De Vervoercentrale is de contractspartij naar de feitelijke vervoerders. De Vervoercentrale heeft een uitvoeringspositie; het vervoerbeleid is in handen van de in de GR deelnemende gemeenten gezamenlijk en de toegang tot de Vervoercentrale bepaalt iedere deelnemende gemeente individueel. Met ingang van 1 augustus 2019 nemen de gemeenten Deventer, Apeldoorn en Zutphen niet meer deel aan de GR voor het routegebonden vervoer.
<b>Zeggenschap</b>	Lid van het Bestuur van de GR.
<b>Openbaar belang / doel</b>	Het borgen van een kwalitatief goed en betaalbaar niveau van de gemeentelijke vervoersstromen.
<b>Financieel belang</b>	De bijdrage in de kosten van de GR / de Vervoercentrale per gemeente is afhankelijk van het feitelijk gebruik van de Vervoercentrale per gemeente.
<b>Risico's en getroffen maatregelen</b>	PlusOV kampt al een tijd met tegenvallende financiële resultaten. Omdat de hogere lasten een meerjarig karakter leken te hebben, heeft er in de tweede helft van 2018 een totale evaluatie over PlusOV gemaakt. In deze evaluatie is onder andere aandacht gegeven aan de eerder verwachte efficiencyvoordelen, maar ook is de vereveningssystematiek tegen het licht gehouden.

Verbonden Partij	Basismobiliteit (PlusOV)
Ontwikkelingen	<p>In 2020 is er een akkoord bereikt over een nieuwe, eerlijkere vereveningsystematiek tussen de deelnemende gemeenten die beter aansluit bij het werkelijke gebruik. Door deze verdeling is het routegebonden vervoer (leerlingenvervoer, jeugdwetvervoer en Wmo-dagbestedingsvervoer) voor ons duurder geworden. Het vraagafhankelijk vervoer is iets goedkoper geworden. De totale lasten van PlusOV zijn weliswaar niet toegenomen, maar helaas heffen deze effecten elkaar in ons geval niet op, waardoor ons aandeel in de kosten van PlusOV toe neemt. Dit hangt vooral samen met onze relatief grote vervoersvolumes in het jeugdwetvervoer en het Wmo-dagbestedingsvervoer. Onderzocht wordt welke oorzaken er zijn, waardoor deze volumes in onze gemeente (relatief) groter zijn dan in de andere PlusOV-gemeenten in het routegebonden vervoer (met dus voor ons ook hogere vervoerskosten ten opzichte van die gemeenten).</p> <p>Daarnaast werd dus al eerder duidelijk dat de oorspronkelijk beoogde efficiencyvoordelen niet eenvoudig behaald konden worden. Extra investeringen in processen en mensen lijken noodzakelijk, en hierdoor neemt het totaal aan exploitatielasten - en daarmee de bijdrage van gemeenten - toe. Dit is door PlusOV opgenomen in hun begroting voor 2021.</p> <p>De uittrekking van de gemeenten Deventer, Apeldoorn en Zutphen uit de GR voor het onderdeel routegebonden vervoer resulteert in het moeten betalen van een uittrekssom door deze gemeenten. Deze is nog niet in de begroting van PlusOV verwerkt.</p>

Boekjaar	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
Resultaat	-	-	0	0	312
Eigen vermogen	-	-	148	148	460
Vreemd vermogen	-	-	3.923	8.646	4.124

Bedragen x € 1.000

## Stichtingen/verenigingen

Verbonden Partij	Stichting Archipel
Aard	Stichting
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Harjo Pinkster
Vestigingsplaats	Zutphen
Omschrijving	Overkoepelende organisatie van 20 openbare basisscholen in de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen.
Zeggenschap	Ontbindingsrecht stichting voor gemeenteraden. Goedkeuringsrecht statutenwijziging voor gemeenteraden. Benoemingen en ontslag: leden Raad van Toezicht door gemeenteraden. Besluit opheffing iedere openbare school door de gemeenteraad.
Openbaar belang / doel	Het geven van openbaar onderwijs met inachtneming van artikel 48 Wet op het Primair onderwijs dan wel artikel 51 Wet op de expertisecentra.
Financieel belang	De stichting voert de taak van bevoegd gezag uit en ontvangt hiervoor doelmittelingen van het rijk. Binnen deze doelmittelingen moeten alle kosten worden opgevangen.
Risico's en getroffen maatregelen	Geen aansprakelijkheid voor schulden. Verplichting voortzetting geven openbaar onderwijs na ontbinding stichting.
Ontwikkelingen	Stichting Archipel verwacht de komende jaren een gezond financieel beleid te kunnen voeren. Alle Archipel-scholen in Voorst beschikken over voldoende leerlingen; voor geen van deze basisscholen dreigt sluiting door dalende leerlingaantallen. Stichting Archipel heeft regelmatig overleg met de andere Voorster basisschoolbesturen over toekomstbestendig onderwijs.

Boekjaar	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
Resultaat	-446	108	875	447	506
Eigen vermogen	3.862	3.970	4.845	3.119	3.624
Vreemd vermogen	2.566	2.595	2.561	2.806	2.645

Bedragen x € 1.000

<b>Verbonden Partij</b>	<b>Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn)</b>
<b>Aard</b>	Stichting
<b>Bestuurlijke vertegenwoordiger</b>	Wethouders Hans van der Sleen / Arjen Lagerweij
<b>Vestigingsplaats</b>	Hoevelaken
<b>Omschrijving</b>	SVn is een onafhankelijke financiële partner voor gemeenten, provincies, woningcorporaties of andere marktpartijen in volkshuisvesting.
<b>Zeggenschap</b>	Deelnemer/partner, onder eigen gemeentelijke voorwaarden. Benoeming bestuursleden SVn.
<b>Openbaar belang / doel</b>	Het leveren van een gewaarborgde bijdrage aan de betaalbaarheid van de stedelijke- of dorpsvernieuwing (waaronder startersleningen, asbestleningen, stimuleringsleningen voor het verduurzamen van gebouwen) door deelneming in het fonds.
<b>Financieel belang</b>	Financiële partner in volkshuisvesting van SVn die het gemeentelijke revolverende fonds beheert.
<b>Risico's en getroffen maatregelen</b>	Het beleid is gericht op een voortdurende zorgvuldige bewaking en beheersing van risico's die de activiteiten van SVn met zich meebrengen.
<b>Ontwikkelingen</b>	De koers voor 2021 is dat het beleid ongewijzigd wordt voortgezet.

<b>Boekjaar</b>	<b>Jaarrekening 2015</b>	<b>Jaarrekening 2016</b>	<b>Jaarrekening 2017</b>	<b>Jaarrekening 2018</b>	<b>Jaarrekening 2019</b>
Resultaat	7.484	5.136	-1.845	-1.967	-2.447
Eigen vermogen	65.173	70.309	68.464	66.497	64.050
Vreemd vermogen	1.022.603	1.083.032	1.129.581	1.266.625	1.386.038

Bedragen x € 1.000

<b>Verbonden Partij</b>	<b>Stichting Koepel sport, welzijn en cultuur</b>
<b>Aard</b>	Stichting
<b>Bestuurlijke vertegenwoordiger</b>	Ambtelijk
<b>Vestigingsplaats</b>	Twello
<b>Omschrijving</b>	De Koepel draagt zorg voor een zo optimaal mogelijk en integraal aanbod van accommodaties voor sport, welzijn en cultuur, dat aansluit bij de continu veranderende behoeften van burgers.
<b>Zeggenschap</b>	Het college van B&W benoemt een bestuurslid; deze heeft voor bepaalde zaken een vetorecht, onder andere ten aanzien van een statutenwijziging, fusie, splitsing en ontbinding van de stichting, wijziging of intrekking van het huishoudelijk reglement, begroting en meerjarenplanning, activiteitenplanning en tarieven.
<b>Openbaar belang / doel</b>	<p>Statutaire doelstelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• bijdragen aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de inwoners van de gemeente Voorst en aan de sociale binding tussen de inwoners, door het faciliteren van accommodaties voor sport, welzijn en cultuur.</li> <li>• komen tot een integraal aanbod van sport, welzijn en cultuur, vooral door bundeling van het gemeentelijk beleid, behoeften van burgers en initiatieven van aanbieders.</li> <li>• de optimalisatie van de voorwaarden waarbinnen het aanbod van sport, welzijn en cultuur de kans krijgt om te groeien en te verbeteren.</li> </ul> <p>Hiertoe heeft de stichting een aantal statutair beschreven middelen.</p>
<b>Financieel belang</b>	De stichting ontvangt een beheersvergoeding voor verrichte diensten.
<b>Risico's en getroffen maatregelen</b>	Via de statutaire bevoegdheden kan de gemeente zo nodig bepalende invloed uitoefenen op belangrijke beleids- en bedrijfsvoeringskwesties.
<b>Ontwikkelingen</b>	<p>Er vinden de komende jaren ontwikkelingen plaats in de accommodaties die de Koepel exploiteert: het gymnastieklokaal aan de Hietweideweg zal verdwijnen; het Kulturhus zal vanaf maart 2022 nagenoeg leeg komen te staan omdat het sociaal domein met de samenwerkingspartners die nu in het Kulturhus gevestigd zijn ondergebracht zullen worden in het gerenoveerde gemeentehuis. In samenspraak met de Koepel zijn wij op deze punten plannen aan het voorbereiden.</p> <p>De lock down die als gevolg van de coronacrisis heeft plaatsgevonden heeft grote impact gehad op de exploitatie van de koepel in 2020. Hoe groot die impact is en wat de gevolgen zijn voor de Koepel op de middellange en lange termijn konden wij ten tijde van het schrijven van deze toelichting nog niet inschatten. Het college volgt de ontwikkelingen op de voet.</p>

Boekjaar	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
Resultaat	53	29	-11	-54	49
Eigen vermogen	280	310	300	245	294
Vreemd vermogen	65	61	64	216	232

Bedragen x € 1.000

## Coöperaties/vennootschappen

Verbonden Partij	Leisurelands (voorheen Recreatiegemeenschap Veluwe/RGV Holding B.V.)
Aard	Aandelenbezit, 3.835 aandelen
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Harjo Pinkster
Vestigingsplaats	Arnhem
Omschrijving	Leisurelands houdt zich bezig met het beheren en exploiteren van (dag)recreatieve voorzieningen voor een breed publiek in Gelderland en Noord-Limburg.
Zeggenschap	Aandeelhouderschap
Openbaar belang / doel	Het gemeenschappelijke belang voor wat betreft de ontwikkeling van recreatieve en toeristische mogelijkheden op de Veluwe en in de randgebieden, rekening houdende met bescherming van het landschappelijke karakter.
Financieel belang	Deelname in het aandelenkapitaal
Risico's en getroffen maatregelen	De gemeente loopt geen financiële risico's; van getroffen of te treffen maatregelen is daarom geen sprake. De -in 2010 deelnemende 27- gemeenten hebben de aandelen destijds om niet verkregen en de gemeenten dragen geen risico in het bedrijfsresultaat.
Ontwikkelingen	Leisurelands is een financieel gezonde onderneming en de BV zet in op consolidatie van de bedrijfsvoering. Leisurelands faciliteert een gevarieerd aanbod in recreatievoorzieningen, waarbij kwaliteit voorop staat en waarbij eveneens laagdrempelige dagrecreatie naar de toekomst goed geborgd blijft. In 2021 wordt de reeds eerder verlengde aandeelhoudersovereenkomst tegen het licht gehouden en zal deze overeenkomst opnieuw vernieuwd worden.

Boekjaar	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
Resultaat	1.275	1.277	-687	4.422
Eigen vermogen	56.279	57.556	64.471	68.893
Vreemd vermogen	20.195	21.679	14.781	15.487

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	N.V. Luchthaven Teuge
Aard	Aandelenbezit, 737 aandelen van € 400 nominaal (8,63% belang)
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Wethouder Hans van der Sleen
Vestigingsplaats	Teuge
Omschrijving	Luchthaven
Zeggenschap	Aandeelhouderschap
Openbaar belang / doel	De aanwezigheid van een infrastructurele voorziening op regionaal niveau in de vorm van een luchtvaartterrein voor zakelijk gebruik.
Financieel belang	Deelname in het aandelenkapitaal.
Risico's en getroffen maatregelen	De financiële huishouding van de luchthaven is op orde. De luchthaven draait momenteel break-even onder andere door kostenbesparingen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd.



<b>Verbonden Partij</b>	<b>N.V. Luchthaven Teuge</b>
<b>Ontwikkelingen</b>	<p>De ontwikkelingen rondom Lelystad Airport en de opening daarvan zijn nog steeds niet duidelijk. Dit heeft ook consequenties voor de luchthaven Teuge. Het is voor Luchthaven Teuge daardoor lastig om inzicht te geven in een duidelijk toekomstperspectief, omdat het beperken van de General Aviation activiteiten van Lelystad Airport positieve effecten voor Luchthaven Teuge kan hebben.</p> <p>Door de luchthaven Teuge is door Luchthaven Teuge bij de Provincie Gelderland de aanvraag luchthavenbesluit voor Luchthaven Teuge ingediend. Naar verwachting zal in 2021 hierover een besluit genomen worden.</p> <p>Door de Luchthaven is in samenwerking met de gemeenten Voorst en Apeldoorn een ontwikkelplan voor de luchthaven Teuge in voorbereiding. Door de verschillende punten die nu aan de orde zijn, zoals het vertrek van de directeur Meiltje de Groot en de benoeming van de nieuwe directeur, Matthijs de Haan en de aanvraag voor het luchthavenbesluit stagneren de vervolgstappen in dit ontwikkelplan. Naar verwachting zal in 2021 hierover meer duidelijkheid komen.</p>

<b>Boekjaar</b>	<b>Jaarrekening 2015</b>	<b>Jaarrekening 2016</b>	<b>Jaarrekening 2017</b>	<b>Jaarrekening 2018</b>	<b>Jaarrekening 2019</b>
Resultaat	170	-24	-331	19	-27
Eigen vermogen	1.683	1.659	1.328	1.347	1.320
Vreemd vermogen	1.818	1.622	1.531	1.498	1.434

Bedragen x € 1.000

<b>Verbonden Partij</b>	<b>Waterbedrijf Vitens N.V.</b>
<b>Aard</b>	Aandelenbezit, 21.364 gewone aandelen
<b>Bestuurlijke vertegenwoordiger</b>	Wethouder Hans van der Sleen
<b>Vestigingsplaats</b>	Utrecht
<b>Omschrijving</b>	Vitens houdt zich bezig met het winnen, zuiveren en leveren van drinkwater.
<b>Zeggenschap</b>	Aandeelhouderschap
<b>Openbaar belang / doel</b>	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland met ruim 1.400 medewerkers en 5,7 miljoen afnemers. Het werkgebied van Vitens ligt in de provincies Friesland, Overijssel, Flevoland, Gelderland en Utrecht en enkele gemeenten in Drenthe en Noord-Holland. De aandelen zijn in handen van provinciale en gemeentelijke overheden.
<b>Financieel belang</b>	Aandelenkapitaal: € 213.640
<b>Risico's en getroffen maatregelen</b>	Geen aansprakelijkheid voor schulden. Derving jaarlijkse winstuitkering bij faillissement.
<b>Ontwikkelingen</b>	Primaire taak van Vitens is en blijft om 24 uur per dag, 7 dagen per week betaalbaar drinkwater van hoge kwaliteit te leveren aan iedereen in het verzorgingsgebied. Vitens wil dit op duurzame en circulaire wijze doen, met respect voor het watersysteem en in balans met de omgeving.

<b>Boekjaar</b>	<b>Jaarrekening 2015</b>	<b>Jaarrekening 2016</b>	<b>Jaarrekening 2017</b>	<b>Jaarrekening 2018</b>	<b>Jaarrekening 2019</b>
Resultaat	55.400	48.500	47.700	13.000	11.100
Eigen vermogen	471.700	489.100	533.700	533.000	533.300
Vreemd vermogen	1.242.700	1.249.200	1.194.400	1.233.500	1.293.000

Bedragen x € 1.000

<b>Verbonden Partij</b>	<b>N.V. Bank Nederlandse Gemeenten</b>
<b>Aard</b>	Aandelenbezit, 112.983 stuks
<b>Bestuurlijke vertegenwoordiger</b>	Wethouder Hans van der Sleen
<b>Vestigingsplaats</b>	Den Haag
<b>Omschrijving</b>	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
<b>Zeggenschap</b>	Aandeelhouderschap, via stemrecht op de aandelen die de gemeente Voorst bezit. (Stem per aandeel van € 2,50).
<b>Openbaar belang / doel</b>	Het aanwezig zijn van een bankiersbedrijf specifiek ten behoeve van overheden met het oog op het bijdragen aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
<b>Financieel belang</b>	Boekwaarde aandelenkapitaal € 256.347. Geen aansprakelijkheid voor schulden. Derving jaarlijkse winstuitkering bij faillissement.
<b>Risico's en getroffen maatregelen</b>	De resultaten van deze deelneming fluctueren en daarmee ook de dividenduitkering.
<b>Ontwikkelingen</b>	Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten kan de bank geen verantwoord een uitspraak doen over de verwachte nettowinst in de jaren. De lage langlopende rente zal een drukkend effect hebben op de ontwikkeling van het renteresultaat. Prijzen voor lenen en voor bijvoorbeeld het indekken van renterisico's fluctueren. Sinds het begin van de coronacrisis heeft BNG Bank een goede toegang gehad tot de kapitaalmarkt. De Bank zet haar koers uit vanuit haar missie om de publieke sector in staat te stellen om maatschappelijke doelstellingen te realiseren. De bank is er van en voor de publieke sector. Om de maatschappelijke impact te kunnen realiseren, zijn een optimale klantrelatie en een optimale interne organisatie van belang.

<b>Boekjaar</b>	<b>Jaarrekening 2015</b>	<b>Jaarrekening 2016</b>	<b>Jaarrekening 2017</b>	<b>Jaarrekening 2018</b>	<b>Jaarrekening 2019</b>
Resultaat	226.000	396.000	393.000	337.000	163.000
Eigen vermogen	4.163.000	4.486.000	4.593.000	4.991.000	4.887.000
Vreemd vermogen	145.317.000	149.483.000	135.041.000	132.518.000	144.802.000

Bedragen x € 1.000

<b>Verbonden Partij</b>	<b>Circulus Berkel</b>
<b>Aard</b>	Aandelenbezit met een intrinsieke waarde van € 617.000
<b>Bestuurlijke vertegenwoordiger</b>	Wethouder Arjen Lagerweij
<b>Vestigingsplaats</b>	Apeldoorn
<b>Omschrijving</b>	De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Bronckhorst, Deventer, Doesburg, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen zijn aandeelhouder en opdrachtgever van Circulus-Berkel. Het werkterrein richt zich op afvalbeheer en het beheer van de openbare ruimte.
<b>Zeggenschap</b>	De invloed van de gemeente als deelnemer verloopt via het aandeelhouderschap in de vergadering van aandeelhouders. De rechten en plichten van aandeelhouders zijn vastgelegd in de statuten van Circulus-Berkel. Het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering is verbonden aan het aantal door de gemeente gehouden aandelen dat weer evenredig is aan het aantal huishaansluitingen binnen de betreffende gemeente. De huidige aandeelhoudersverhouding is gebaseerd op 186.500 huishoudens. Uitgaande van 10.000 huishoudens van de gemeente Voorst is sprake van circa 5% van de aandelen.
<b>Openbaar belang / doel</b>	Een duurzame leefomgeving. Daarin hebben sociale werkgelegenheid en bewonersparticipatie een duidelijke plek.
<b>Financieel belang</b>	Boekwaarde aandelenkapitaal € 617.000. Aandeelhouders ontvangen over het gestorte kapitaal een statutair vastgestelde rente vergoeding en delen op basis van het aandeelhouderspercentage in het dividend van Circulus-Berkel.
<b>Risico's en getroffen maatregelen</b>	De resultaten van deze deelneming kunnen fluctueren en daarmee ook de dividenduitkering.
<b>Ontwikkelingen</b>	Sinds 1 januari 2019 wordt de afvalinzameling uitgevoerd door Circulus Berkel. Zij verzorgen de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Er worden voor 2021 geen grote veranderingen verwacht.

<b>Boekjaar</b>	<b>Jaarrekening 2015</b>	<b>Jaarrekening 2016</b>	<b>Jaarrekening 2017</b>	<b>Jaarrekening 2018</b>	<b>Jaarrekening 2019</b>
Resultaat	2.333	2.598	2.565	1.396	803
Eigen vermogen	10.400	11.600	12.900	13.797	14.673
Vreemd vermogen	22.800	26.300	32.100	32.864	32.404

*Bedragen x € 1.000*

## 4.7 Paragraaf Grondbeleid

### **Gemeentelijke visie op het grondbeleid**

Zoals in de Nota Grondbeleid is vastgelegd, kiest de gemeente Voorst voor een regisserend grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente per ontwikkeling afweegt welke rol zij wil vervullen. Dit kan een actieve rol zijn, waarbij locaties worden aangekocht en (her)ontwikkeld, maar een faciliterende rol past in sommige gevallen beter. In die gevallen laat de gemeente de ontwikkeling over aan de markt en beperkt de gemeente zich tot haar publiekrechtelijke taken, zoals het opstellen van een nieuw bestemmingsplan. De nota Grondbeleid is in 2020 geactualiseerd.

### **Relatie tot programmadoelstellingen**

De gemeente Voorst heeft diverse (woon)kwaliteiten te bieden. Een van deze kwaliteiten is het vitale en groene buitengebied, maar ook de rijke cultuurhistorie. Bij het realiseren van (woningbouw)projecten worden deze kwaliteiten meegewogen en de afbreuk die de projecten op de woonkwaliteiten kunnen hebben, wordt geminimaliseerd. In het programma Mooi Voorst streven we een hoge woon- en leefkwaliteit na. Daarom houden we ook bij de ontwikkeling van nieuwe projecten rekening met bestaand groen en de cultuurhistorie van onze gemeente.

### **Actuele prognose van de te verwachten resultaten van in exploitatie zijnde grondcomplexen**

#### **Complex 11 Uitbreidingsplan kern Nijbroek**

Zeven verkochte bouwkavels worden in 2021 gerealiseerd, waarna de Westererf woonrijp gemaakt kan worden. Deze exploitatie heeft een doorlooptijd tot eind 2024 met een verwacht eindresultaat van € 46.000.

#### **Complex 14 Uitbreidingsplan Teuge**

Begin 2020 zijn de kavels in fase 2 van het Park van Teuge uitgegeven. Net als in de eerste uitgiftefase zijn ook nu veel kavels in optie genomen. In 2021 worden de hierop ontworpen woningen gerealiseerd. Dit geldt ook voor de 8 sociale huurwoningen en de 10 projectwoningen in deze tweede fase. Vanaf eind 2020 wordt gestart met het gefaseerd woonrijp maken van het projectgebied, startend met de straten uit de eerste uitgiftefase. Deze exploitatie heeft een doorlooptijd tot eind 2024 met een verwacht eindresultaat van € 469.000.

#### **Complex 15 Uitbreidingsplan kern De Vecht**

De zuidkant van het projectgebied is inmiddels woonrijp gemaakt en ook het gebied rondom de molenstomp is verder ingericht. De woning op kavel 7 fase 2, gelegen aan de Kerkstraat, wordt in 2021 opgeleverd. Deze nulexploitatie heeft een doorlooptijd tot eind 2022.

#### **Complex 16 De Schaker**

Begin 2020 zijn de kavels in deelplan Oost II van het project De Schaker uitgegeven. Alle kavels zijn toegewezen. In 2021 worden de hierop ontworpen woningen gerealiseerd. Dit geldt ook voor de 72 projectwoningen (waaronder 20 sociale huurwoningen) in dit deelplan. Na realisatie van deze woningen wordt het ontwikkelterrein woonrijp gemaakt. Deze exploitatie heeft een doorlooptijd tot eind 2022 met een verwacht eindresultaat van € 612.000.

#### **Complex 21 Uitbreidingsplan Terwolde**

Eind 2020 worden hier vijf sociale huurwoningen opgeleverd. De woning op kavel 5 fase 1 wordt in 2021 gebouwd. Nadat de woningen in fase 1 in voldoende mate zijn gerealiseerd, wordt fase 2 van dit project in ontwikkeling genomen. Deze nulexploitatie heeft een doorlooptijd tot eind 2024.

# Hoofdstuk 5

## Deel 2: Financiële begroting



## 5.1 Uiteenzetting Financiële positie (financieel meerjarenperspectief 2021-2024)

### Gehanteerde uitgangspunten meerjarenbegroting

Bij het opstellen van de financiële begroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Personeelslasten	2021	2020
De salarissen 2021 worden geraamd op het niveau van 2020	Niveau 2020	Niveau 2019
De vacatures worden geraamd naar het maximum van de schaal waarin de functie wordt vervuld.		
Voor onvoorziene salarisgevolgen wordt over de jaarwedge een percentage als stelpost meegenomen.	0,5%	0,5%
De te verwachten wijzigingen uit CAO - afspraken, werkgeverpremies etc. worden ingeschat en als stelpost opgenomen in het financieel meerjarenperspectief 2021-2024.	p.m.	p.m.
Overige personeelslasten De budgetten voor opleiding, training en mobiliteit worden geraamd op het niveau van de begroting 2020 (geïndexeerd). Inhuur van personeel - regulier wordt in 2021 gedekt uit de vrijval van geraamde salarislasten.	Niveau 2020	Niveau 2019

Rentepercentages	2021	2020
Rente in de kapitaallasten van de lopende investeringen, vervangings-investeringen, nieuwe investeringen. De voorgeschreven berekeningswijze op grond van het BBV is door de toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd.	1,0%	1,3%
De berekening van het toe te passen rentepercentage op de boekwaarden van bouwgrond in exploitatie (BIE) is met de invoering van de vennootschapsbelasting voorgeschreven en opgenomen in de notities Grondexploitatie en Rente van de commissie BBV.	2,3%	2,3%

Prijscompensatie/inflatie	2021	2020
Het prijsindexcijfer van de algemene prijsontwikkeling bruto binnenlands product (BBP) uit de meicirculaire 2021 is de basis voor de toe te passen indexering voor de begroting 2021 inclusief meerjarenraming.	1,8%	1,4%

Tariefaanpassingen wegens inflatie	2021	2020
In een separaat voorstel worden de tarieven van de gemeentelijke belastingen, rechten en leges aangegeven. Vooruitlopend op het voorstel worden in de begroting onderstaande uitgangspunten verwerkt. Het rentepercentage betreft de minimale stijging van de opbrengst in 2021 ten opzichte van 2020.		
Onroerende-zaakbelastingen, niet woningen eigenaren en gebruikers met inachtneming van het maximale stijgingspercentage een en ander conform ministerieel besluit.	1,8%	1,4%
Onroerende-zaakbelastingen, woningen eigenaren met inachtneming van het maximale stijgingspercentage een en ander conform ministerieel besluit.	1,8%	1,4%
Afvalstoffenheffing Het uitgangspunt voor het tarief voor de afvalstoffenheffing is een 100% kostendekkendheid.	100% kostendekking	100% kostendekking
Rioolheffingen Het tarief voor de rioolheffing wordt vastgesteld op basis van het programma Water 2020-2025 (vastgesteld door de raad op 28 oktober 2019).	100% kostendekking	100% kostendekking
Begraafrechten Tarief begraafrechten worden op basis van een 100% kostendekkend tarief bepaald.	100% kostendekking	100% kostendekking
Toeristenbelasting.	1,8%	1,4%
Reclamebelasting Tariefstelling conform de uitgangspunten van de reclamebelasting. Naast een vast bedrag van € 850 per vestiging wordt een verhoging toegepast o.b.v. een tarief per € 1.000 vastgestelde waarde van het bedrijfsgedeelte van het WOZ-object.	vast bedrag	vast bedrag
Rechten en leges	1,8%	1,4%

<b>Subsidies aan instellingen en verenigingen</b>	<b>2021</b>	<b>2020</b>
Het aangehouden inflatiepercentage 2021 geldt ook voor de subsidies aan de verenigingen en instellingen. De subsidies/bijdragen op basis van afspraken, overeenkomsten, contracten budgetfinanciering met instellingen en/of verenigingen, meerjarige subsidiebesluiten zijn leidend en taakstellend.  Hier geldt dat daar waar in het kader van ombuigingen/bezuinigingen kortingen op de subsidiebudgetten worden toegepast, voor 2021 de indexering wordt toegepast over de raming van het budget minus de in 2021 toegepaste korting.	1,8%	1,4%

<b>Aantal inwoners en woningen</b>	<b>2021</b>	<b>2020</b>
Aantal inwoners per 1 januari 2021.	24.550	24.500
Aantal woonfuncties per 1 januari 2021 (conform gegevens BAG / eenheden algemene uitkering).	11.300	11.000

<b>Onvoorziene uitgaven</b>	<b>2021</b>	<b>2020</b>
In de begroting wordt naast de begrotingsruimte een post onvoorzien geraamd. Deze post is ten behoeve van de raad voor onvoorziene lasten.  Op de post Saldo van de baten en lasten na bestemming (het begrotingssaldo) komt de begrotingsruimte naar voren. Dit saldo is in eerste instantie het budget waaruit eventueel eenmalige onvoorziene uitgaven kunnen worden gedekt.	25.000	25.000

<b>Algemene uitkering</b>
De raming van de algemene uitkering is primitief gebaseerd op de meicirculaire 2020 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De financiële gevolgen van de meicirculaire 2020 zijn op basis van constante prijzen verwerkt in het Financieel meerjarenperspectief 2021-2024.

## Ontwikkeling financiële positie

Het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) 2020-2023 vormt de basis voor het nieuwe FMP 2021-2024. Het FMP wordt in twee stappen opgebouwd.

### Stap 1: Startpositie FMP 2021 - 2024

Het vertrekpunt in onderstaande tabel is het geraamde begrotingssaldo 2020-2023 vanuit het FMP 2020-2023. Vervolgens zijn de effecten die voortkomen uit het Voortgangsbericht 2020 en de meicirculaire algemene uitkering 2020 verwerkt. Verder zijn in deze stap de volgende ontwikkelingen opgenomen:

- de prijscompensatie/indexering vanaf 2020 zijn conform de uitgangspunten van deze meerjarenbegroting verwerkt;
- hogere personeelskosten zijn verwerkt i.v.m. de effecten van de afgesloten CAO voor gemeentepersoneel (laatste deel), formatie-ontwikkelingen en een verhoging van de sociale lasten ;
- hogere personeelslasten voor het bestuur (college en raad) met betrekking tot toelagen en vergoedingen;
- hogere uitvoeringslasten voor de Sociale Werkvoorziening (WSW) die per 1 januari 2020 in eigen beheer wordt uitgevoerd met name door hogere personeelskosten van de SW-medewerkers dan waar mee rekening is gehouden bij de overgang van Delta;
- de gemeentelijke bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen zijn verhoogd. Op grond van de zogenaamde voorhangprocedure zijn de begrotingen 2021 van deze verbonden partijen in de vergadering van 15 juni 2020 door middel van raadsmededelingen aan de gemeenteraad voorgelegd;
- op basis van een actualisatie van het onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen is een hogere dotatie aan de daarvoor ingestelde onderhoudsvoorziening noodzakelijk;
- het resterende gedeelte is het saldo van diverse (kleinere) positieve en negatieve aanpassingen over de totale begroting, waaronder de geactualiseerde kapitaallasten van investeringen en de actualisatie van het MIP/MJOP 2021-2024.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Geraamd begrotingssaldo 2020-2023 (blz. 106 MJB 2020-2023)	-127.433	396.348	443.850	443.850
Effect Voortgangsbericht 2020	-467.400	-467.400	-495.700	-495.700
Effect Meicirculaire 2020 algemene uitkering (netto)	499.900	683.200	469.700	432.900
Toepassing prijscomp./indexering (excl. afval, riolering, jeugdzorg en Wmo)	-53.200	-51.600	-49.500	-49.500
Hogere personeelskosten (nieuwe CAO gemeentepersoneel, sociale lasten, formatie-ontwikkelingen)	-519.500	-540.000	-540.000	-540.000
Hogere personeelskosten bestuur	-67.500	-67.500	-67.500	-67.500
Hogere lasten uitvoeringslasten WSW	-198.300	-188.300	-176.300	-176.300
Hogere bijdrage gem.regelingen o.b.v. begrotingen 2021-2024	-315.800	-313.400	-310.000	-326.200
Hogere dotatie aan onderhoudsvoorziening gebouwen	-72.100	-72.100	-72.100	-72.100
Actualisatie MIP / MJOP / kapitaallasten en overige ontwikkelingen	-2.814	-128.650	-112.651	-105.777
<b>Startpositie FMP 2021-2024 (primitieve begroting)</b>	<b>-1.324.147</b>	<b>-749.402</b>	<b>-910.201</b>	<b>-956.327</b>

### Stap 2: Nagekomen ontwikkelingen

In deze stap zijn de ontwikkelingen opgenomen die zich recent na de opstelling van de primitieve begrotingscijfers hebben voorgedaan:

- de structurele effecten uit de Bestuursrapportage 2020 en de Prioriteitennota 2021-2024 \*) gewijzigd i.v.m.amendement inz. AV middelen) zijn verwerkt;
- een aantal hoogrentende leningen bij de BNG zijn omgezet naar een nieuwe geldlening met een fors lager rentepercentage. Ondanks dat met deze herstructurering een zg. agio (boete) in rekening wordt gebracht zijn de rentelasten voor de komende jaren fors lager;
- de investering van de westelijke randweg Twello wordt gekapitaliseerd en niet meer ten laste gebracht van de algemene reserve. De algemene reserve wordt



- hierdoor niet meer aangesproken voor € 5 mln.. Vanaf het jaar 2024 worden de kapitaallasten ten laste gebracht van de exploitatiebegroting;
- de effecten van de septembercirculaire 2020 Gemeentefonds m.b.t. de ontwikkeling van de algemene uitkering;
  - voor een structureel sluitende begroting wordt uitvoering gegeven aan scenario 2: Lastenverzwaring is pijn verdelen. Vanaf 2022 wordt de onroerende zaakbelasting (OZB) trapsgewijs verhoogd.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
<b>Startpositie FMP 2021-2024 (primitieve begroting)</b>	<b>-1.324.147</b>	<b>-749.402</b>	<b>-910.201</b>	<b>-956.327</b>
Effect Bestuursrapportage 2020	-570.200	-500.200	-500.200	-500.200
Prioriteitennota 2021-2024	-57.500	-59.125	-80.992	-86.821
Herstructurering geldleningen	391.348	333.243	275.138	217.033
Kapitaliseren investering westelijke randweg Twello	-	-	-	-12.500
Algemene uitkering Septembercirculaire 2020	125.000	39.000	194.000	366.000
<i>Begrotingssaldo FMP 2021-2024 voor ombuigingen</i>	<i>-1.435.500</i>	<i>-936.485</i>	<i>-1.022.256</i>	<i>-972.816</i>
Ombuigingen 2021-2024. Uitvoering scenario 2: Lastenverzwaring is pijn verdelen	-	600.000	1.000.000	1.400.000
<b>Begrotingssaldo FMP 2021-2024</b>	<b>-1.435.500</b>	<b>-336.485</b>	<b>-22.256</b>	<b>427.185</b>

## Overzicht van baten en lasten (recapitulatieoverzicht)

	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<b>Lasten</b>						
Bouwend Voorst	7.508.349	9.866.680	8.184.414	5.041.035	4.543.915	3.905.712
Mooi Voorst	11.631.785	12.433.562	11.127.977	11.111.263	11.116.110	11.138.871
Bedrijvig Voorst	3.150.724	2.885.151	3.463.540	3.453.999	3.419.786	3.455.138
Gezond Voorst	16.646.956	18.002.823	16.514.135	16.539.897	16.491.396	16.432.078
Sociaal Voorst	14.391.906	14.192.251	13.839.709	13.603.008	13.390.185	13.389.862
Veilig Voorst	1.768.644	2.193.773	1.875.116	1.874.986	1.874.978	1.874.970
Dienstverlenend Voorst	3.725.766	3.566.854	3.721.856	3.715.600	3.494.137	3.480.572
Alg. dekk.middelen-onvoorzien	2.151.878	477.654	508.648	595.102	503.610	560.597
Overhead	6.787.439	7.185.294	7.021.818	7.071.464	7.652.288	7.658.530
<b>Totaal lasten exploitatie</b>	<b>67.763.447</b>	<b>70.804.041</b>	<b>66.257.213</b>	<b>63.006.355</b>	<b>62.486.405</b>	<b>61.896.329</b>
<b>Baten</b>						
Bouwend Voorst	7.436.221	8.379.245	6.889.114	3.746.149	3.249.425	2.609.870
Mooi Voorst	5.773.006	5.825.355	4.838.594	4.860.612	4.884.666	4.903.935
Bedrijvig Voorst	250.959	394.378	708.704	708.704	708.704	708.705
Gezond Voorst	1.069.653	878.741	910.596	902.757	907.471	907.471
Sociaal Voorst	4.755.460	4.339.994	4.343.527	4.343.527	4.343.527	4.343.527
Veilig Voorst	22.541	2.582	22.988	22.988	22.988	22.988
Dienstverlenend Voorst	788.782	517.757	550.878	573.473	444.005	444.005
Alg. dekk.middelen-onvoorzien	45.500.401	47.299.332	46.467.750	47.112.750	45.800.500	45.799.000
Overhead	219.501	492.689	562.745	567.781	805.514	800.803
<b>Totaal baten exploitatie</b>	<b>65.816.524</b>	<b>68.130.072</b>	<b>65.294.896</b>	<b>62.838.741</b>	<b>61.166.800</b>	<b>60.540.304</b>

<b>Geraamde saldo van baten en lasten</b>	<b>-1.946.923</b>	<b>-2.673.969</b>	<b>-962.317</b>	<b>-167.614</b>	<b>-1.319.605</b>	<b>-1.356.025</b>
---	-------------------	-------------------	-----------------	-----------------	-------------------	-------------------

<b>Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves</b>						
Bouwend Voorst	-721.729	157.779	-	-	-	-
Mooi Voorst	149.983	456.411	276.029	275.929	242.064	233.534
Bedrijvig Voorst	250.000	53.800	-	-	-	-
Gezond Voorst	456.726	46.337	5.356	1.791	510	-785
Sociaal Voorst	-358.519	892.714	369.976	153.881	16.339	16.339
Veilig Voorst	-	-	-	-	-	-
Dienstverlenend Voorst	136.192	204.027	156.000	155.800	26.600	26.400
Alg. dekk.middelen-onvoorzien	266.385	-877.546	-1.169.191	-1.169.191	123.891	124.211
Overhead	308.677	451.730	-	-	-	-
<b>Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves</b>	<b>487.715</b>	<b>1.385.252</b>	<b>-361.830</b>	<b>-581.790</b>	<b>409.404</b>	<b>399.699</b>

<b>Geraamde resultaat</b>	<b>-1.459.208</b>	<b>-1.288.717</b>	<b>-1.324.147</b>	<b>-749.404</b>	<b>-910.201</b>	<b>-956.326</b>
---------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-----------------	-----------------	-----------------

## Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
<b>Structurele toevoegingen aan reserves</b>				
Precariobelastingen (t/m 2022)	1.294.250	1.294.250	-	-
Bestemmingsreserve nieuwbouw Veluws College	4.244	7.809	9.090	10.385
<b>Totaal structurele toevoegingen aan reserves</b>	<b>1.298.494</b>	<b>1.302.059</b>	<b>9.090</b>	<b>10.385</b>
<b>Structurele onttrekkingen aan reserves</b>				
Beheer oudbouw Veluws college en De Kleine Wereld (t/m 2022)	129.000	129.000	-	-
Dekking kapitaallasten westelijke randweg Twello	12.900	12.800	12.700	12.600
Project Voorst onder de Loep (t/m 2022)	275.000	137.500	-	-
Bijdrage uit bestemmingsreserve reserve dekking kapitaallasten	416.169	415.969	380.794	360.684
<b>Totaal structurele onttrekkingen aan reserves</b>	<b>833.069</b>	<b>695.269</b>	<b>393.494</b>	<b>373.284</b>

## Overzicht van incidentele baten en lasten

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste geraamde incidentele lasten en baten per jaar opgenomen.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
<b>Incidentele lasten</b>				
Verkiezingen extra kosten i.v.m. corona	18.150	18.150	-	-
Gebouw Hietweideweg 20 t/m 2022	64.000	64.000	-	-
Gebouw Klein Twello Maarten Tromplaan	45.300	45.300	-	-
Project clientondersteuning	79.900	-	-	-
Plan van aanpak uitvoering preventiebeleid	275.000	137.500	-	-
<b>Totaal incidentele lasten</b>	<b>482.350</b>	<b>264.950</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Incidentele baten</b>				
Subsidie koplopergemeenten Clientenondersteuning	79.900	-	-	-
Bijdrage algemene reserve uitvoering preventiebeleid	275.000	137.500	-	-
<b>Totaal incidentele baten</b>	<b>354.900</b>	<b>137.500</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

## Geprognosticeerde balans

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bij de uiteenzetting van de financiële positie een geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar opgenomen alsmede voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar. Deze balans bevat de posten die nodig zijn om het voor de gemeente Voorst geldende aandeel in het EMU-saldo te kunnen afleiden en sluit aan op de opzet van de balans in de jaarrekening. Daarnaast biedt deze balans input voor de berekening van de financiële kengetallen zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van deze begroting.

(Bedragen x € 1.000)

Prognose meerjarenbalans	Realisatie 2019	Begroting				
		2020	2021	2022	2023	2024
<b>Activa</b>						
<b>Vaste activa</b>						
Immateriële vaste activa	142	247	156	116	75	41
Materiële vaste activa	64.714	75.811	80.326	85.589	85.488	89.336
Financiële vaste activa excl. verstrekte leningen	5.991	6.590	6.891	7.191	7.491	7.791
Financiële vaste activa verstrekte leningen	1.534	1.416	1.298	1.274	1.250	1.225
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>72.380</b>	<b>84.064</b>	<b>88.671</b>	<b>94.170</b>	<b>94.304</b>	<b>98.393</b>
<b>Vlottende activa</b>						
Voorraden	4.687	3.972	990	1.654	1.133	433
Uitzettingen met een looptijd < 1 jr.	3.246	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Liquide middelen	57	250	250	250	250	250
Overlopende activa	5.836	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
<b>Totaal vlottende activa</b>	<b>13.826</b>	<b>10.722</b>	<b>7.740</b>	<b>8.404</b>	<b>7.883</b>	<b>7.183</b>
<b>Totaal activa</b>	<b>86.206</b>	<b>94.786</b>	<b>96.411</b>	<b>102.574</b>	<b>102.187</b>	<b>105.576</b>
<b>Passiva</b>						
<b>Vaste passiva</b>						
Eigen vermogen	18.101	17.190	17.564	18.159	17.763	17.387
Voorzieningen	18.744	19.322	20.046	20.638	21.172	21.717
Vaste schulden met een looptijd > 1 jr.	29.614	43.390	44.667	49.552	48.570	51.583
<b>Totaal vaste passiva</b>	<b>66.459</b>	<b>79.902</b>	<b>82.277</b>	<b>88.349</b>	<b>87.505</b>	<b>90.687</b>
<b>Vlottende passiva</b>						
Netto-vlottende schulden looptijd < 1 jr.	14.957	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
Overlopende passiva	4.790	5.884	5.134	5.225	5.682	5.889
<b>Totaal vlottende passiva</b>	<b>19.747</b>	<b>14.884</b>	<b>14.134</b>	<b>14.225</b>	<b>14.682</b>	<b>14.889</b>
<b>Totaal passiva</b>	<b>86.206</b>	<b>94.786</b>	<b>96.411</b>	<b>102.574</b>	<b>102.187</b>	<b>105.576</b>

### Toelichting:

Bij het verloop van de balansposten vallende onder de vaste activa is rekening gehouden met afschrijvingen en nieuwe investeringen op basis van het Meerjarig Investerings Programma (MIP) en het Meerjarig Onderhouds Programma (MJOP) in deze begroting. De balanspost Voorraden is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties van medio mei 2020. Bij de overige balansposten vallende onder de vlottende activa wordt uitgegaan van gemiddelden op basis van ervaringscijfers. Het verloop van het eigen vermogen is gebaseerd op door de gemeenteraad genomen besluiten m.b.t. onttrekkingen en toevoegingen aan de diverse reserves. De basis voor de ontwikkeling van de balanspost voorzieningen zijn de onderhoudsplannen van de diverse kapitaalgoederen.

Bij de balanspost Vaste schulden met een looptijd > 1 jr is rekening gehouden met aflossingen van bestaande geldleningen en het aantrekken van nieuwe leningen afhankelijk van de financieringsbehoefte. Bij de balansposten vallende onder de vlottende passiva wordt uitgegaan van gemiddelden op basis van ervaringscijfers.

### Berekening EMU saldo gemeente Voorst

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Ingevolge de voorschriften (BBV) presenteren wij de berekening van ons EMU-saldo over het vorig begrotingsjaar, het begrotingsjaar en het jaar volgend op het begrotingsjaar.

Omschrijving	2020	2021	2022
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.932	-1.019	-225
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	1.881	4.424	5.223
3. Mutatie voorzieningen	-800	724	592
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-888	-2.982	664
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-
<b>Berekend EMU-saldo</b>	<b>-3.725</b>	<b>-1.737</b>	<b>-5.520</b>

Het overzicht van het EMU-saldo is bedoeld om op nationaal niveau te bepalen in hoeverre de verschillende overheden bijdragen aan het nationale EMU-saldo. Het aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo is macro genormeerd. Tussen het rijk en de decentrale overheden is een macro EMU-norm overeengekomen van 0,4 procent van het bbp per jaar voor de periode van 2019 tot 2022. De Nederlandse gemeenten mogen gezamenlijk maximaal 0,27% van het tekort veroorzaken. Dit is vastgelegd in de Wet Houdbare Overheidsfinanciën. Hiermee is een balans gezocht om invulling te geven aan de investeringsopgave in tal van maatschappelijke thema's en tegelijkertijd de gedeelde verantwoordelijkheid voor gezonde overheidsfinanciën. Hiermee wordt invulling gegeven aan de Wet houdbare overheidsfinanciën en de uitgangspunten van het Regeerakkoord en het Interbestuurlijk programma.



# Hoofdstuk 6

## Bijlagen

# Vaststellingsbesluit

Aldus opgemaakt door burgemeester en wethouders van de gemeente Voorst  
op 22 september 2020,

E.J.A. Wolbers-Cents, secretaris

drs. J.T.H.M. Penninx, burgemeester

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Voorst in de openbare vergadering  
van 10 november 2020,



drs. B.J.M. Jansen, griffier,



drs. J.T.H.M. Penninx, voorzitter